

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEMEL SEVİYEDE SEÇMELİ DERS OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRENEN YABANCILARIN
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ: TUNUS ÖRNEĞİ**

**FATMA ZEYNEP EMİN AVCI
15741022**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. MUHAMMED EYYÜP SALLABAŞ**

**İSTANBUL
2018**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEMEL SEVİYEDE SEÇMELİ DERS OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRENEN YABANCILARIN
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ: TUNUS ÖRNEĞİ**

**FATMA ZEYNEP EMİN AVCI
15741022**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. MUHAMMED EYYÜP SALLABAŞ**

**İSTANBUL
2018**

**TEMEL SEVİYEDE SEÇMELİ DERS OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRENEN YABANCILARIN
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ: TUNUS ÖRNEĞİ**

FATMA ZEYNEP EMİN AVCI

15741022

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:

Tezin Savunulduğu Tarih: 26.12.2018

Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Muhammed Eyyüp Lallabaz	
Jüri Üyeleri	: Dr. Osman ÖZDEMİR	
	: Doç. Dr. Nazlıhan Karakurş	

**İSTANBUL
ARALIK, 2018**

ÖZ

TEMEL SEVİYEDE SEÇMELİ DERS OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN YABANCILARIN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: TUNUS ÖRNEĞİ

Fatma Zeynep Emin Avcı

Aralık, 2018

Bu araştırmadaki amaç, Türkçeyi seçmeli ders olarak öğrenen Tunuslu öğrencilerin temel seviyede Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve bu konuda çözüm önerileri sunabilmektir.

Tez kapsamında nitel araştırma yöntemine başvurulmuş, Tunus'ta yer alan Uluslararası Türkiye Maarif Okulu, Hraria ve Bardo Liseleri ile Tunus 9 Nisan Üniversitesinde Türkçe öğrenen Tunuslu öğrencilerden ve Türkçe öğretmenlerinden, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşleri alınmıştır. Bu kapsamda çalışmada 41 öğrenci ve 5 öğretmen yer almıştır.

Verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Dil becerileri ile ilgili sorular, öğrencilere Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Metni'ndeki kazanım tablosundan hareketle sunulmuştur.

Bu çalışmada öğrencilere sunulan konular üç ana başlık etrafında toplanmış olup, bu başlıklar; temel dil becerileri, dil ve kültür farklılığı ve dil bilgisidir. Ayrıca söz konusu araştırmada, Türkçeyi seçmeli dil olarak öğrenen Tunuslu öğrencilerin ve Türkçe öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda dil becerilerinden özellikle yazma ve okumada, dil bilgisinde özellikle geçmiş zaman farklılıkları, cümle kurma, Türkçenin çekimli bir dil olması, iyelik ekleri, tamlamalar, telaffuz ve alfabe gibi konularda sorun yaşadıkları tespit edilmiş ve çözüm önerileri sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Temel Seviyede Türkçe Öğretimi, Tunus'ta Yabancılara Türkçe Öğretimi, Tunuslulara Türkçe Öğretimi.

ABSTRACT

THE PROBLEMS ENCOUNTERED BY FOREIGNERS LEARNING TURKISH AS A ELECTIVE COURSE AND THE SOLUTIONS: TUNISIA EXAMPLE

Fatma Zeynep Emin Avcı
December, 2018

The aim of this research is to identify the problems faced by Tunisian students learning Turkish as an elective course and learn the solutions in this regard.

Within the scope of the thesis, International Turkey Maarif School located in Tunis, Hrari and Bardon High School together with Tunisia students learning Turkish at 9 April University and their lecturers were utilized. Qualitative research method for the collected data and the content analysis method was used for analysis of data coming from research patterns by using semi-structured interview form as a data collection tool. The questions related to language skills were represented to the students in the table of acquisitions in the Common European Framework of Reference. In this study, the topics presented to students are divided into three main groups; basic skills, language and culture differences and language. There were 41 students and 5 teachers within these groups.

In addition to the research, in the light of the opinions of Tunisian students learning Turkish as an elective language and their Turkish teachers, problems about writing and reading among language skills, past time differences in grammar, possessive suffixes, clauses, pronounciatiton and alphabet have been identified and the solutions have been tried to be presented.

Keywords: Teaching Turkish in Tunisia, Teaching Turkish to Tunisians, Teaching Turkish to Foreigners

ÖN SÖZ

Bu araştırma kapsamında seçmeli ders olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği Tunus'taki öğrencilere Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Metni'nden hareketle sorular sorularak değerlendirilmesi yapılmıştır. Ayrıca bu okullarda görev yapan öğretmenlerle de görüşmeler yapılmış ve temel seviyede Türkçe öğrenen öğrencilerin karşılaştıkları problemler belirtilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın bu yönüyle Osmanlı Devleti'yle tarihsel bağları olan ülkelerde bir nebze de olsa katkıda bulunmasını umuyorum.

Çalışma süresince bana anlayış gösteren ve değerli katkılarıyla tez çalışmamı kısa bir sürede bitirmeme yardımcı olan tez danışmanım, Sayın **Doç. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş** hocama teşekkürlerimi sunarım. Bu çalışma boyunca bilgi ve birikimleriyle ufkumu açan ve gerekli hassasiyeti gösteren başta Sayın **Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı** hocam olmak üzere **Doç. Dr. Bayram Baş** ve **Doç. Dr. Neslihan Karakuş** hocalarıma içtenlikle teşekkür ederim. Ayrıca araştırmam boyunca yardımını esirgemeyen **Arş. Gör. Talha Gökentürk'e** teşekkür ederim. Araştırma kapsamında, Tunus Türkiye Maarif Vakfı Okulu ve Tunus liselerinde Türkçe öğrenen öğrencilere ve öğretmenlerimize, özellikle yardımını ve desteğini esirgemeyen Sayın **Dr. Musa Kaya** hocamıza teşekkürlerimi sunarım.

Her zaman olduğu gibi yüksek lisans dönemimde de maddi manevi hiçbir yardımını benden esirgemeyen çok sevgili aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Sevgili anne ve babama...

İstanbul; Aralık, 2018

Fatma Zeynep Emin Avcı

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR.....	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	3
1.3. Problem Cümlesi	4
1.4. Alt Problemler	4
1.5. Sayıtlar	5
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.7. Tanımlar	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. Avrupa Dil Portfolyosu Ortak Çerçeve Metni	6
2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi	7
2.2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Dil Becerileri	9
2.2.1.1. Temel Dil Kullanımı	9
2.2.1.2. Bağımsız Dil Kullanımı.....	9
2.2.1.3. Yetkin dil kullanımı	10
2.2.2. Konuşma.....	11
2.2.3. Yazma	11
2.2.4. Okuma	12
2.2.5. Dinleme	12
2.3. Tunus Hakkında Genel Bilgiler.....	13
2.4. Tunus'ta Eğitim Sistemi.....	15
2.4.1.1. İlköğretim	16
2.4.1.2. Ortaöğretim.....	16
2.4.1.3. Yükseköğretim.....	17

2.4.2. Tunus'ta Kullanılan Diller.....	17
2.4.3. Tunus'ta Türkçe Eğitimi	17
3. YÖNTEM.....	19
3.1. Araştırmanın Modeli.....	19
3.2. Çalışma Grubu.....	19
3.3. Veri Toplama.....	21
3.4. Verilerin Analizi.....	22
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	23
4.1. Dil Becerileri	23
4.1.1. Okuma	23
4.1.1.1. A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Okuma Becerisiyle İlgili Görüşleri	23
4.1.1.2. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Okuma Becerisiyle İlgili Görüşleri	24
4.1.2. Dinleme	26
4.1.2.1. A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Dinleme Becerisiyle İlgili Görüşleri	26
4.1.3. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Dinleme Becerisiyle İlgili Görüşleri	26
4.1.4. Konuşma.....	28
4.1.4.1. Karşılıklı Konuşma	28
4.1.4.2. Bağlantılı Konuşma.....	30
4.1.5. Yazma	32
4.1.5.1. A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Becerisiyle İlgili Görüşleri... 32	
4.1.5.2. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Becerisiyle İlgili Görüşleri... 33	
4.2. Öğrencilerin Dil Bilgisi Alanıyla İlgili Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular	34
4.2.1. A1 Seviyesindeki Öğrencilerin Dil Bilgisi Alanıyla İlgili Görüşleri..... 34	
4.2.2. A2 Seviyesindeki Öğrencilerin Dil Bilgisi Alanıyla İlgili Görüşleri..... 44	
4.2.3. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Dil ve Kültür Farklılığıyla İlgili Görüşleri	61
4.2.4. Öğrenci Görüşlerine Göre A1 Düzeyinde Dil Becerilerinde Yaşanan Problemler	67
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	79
6. KAYNAKÇA	79
EKLER	90

ÖZ GEÇMİŞ.....	98

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Öğrencilerin Verilen Numaralara Göre Dağılımı.....	19
Tablo 2: Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı.....	21
Tablo 3: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	21
Tablo 4: Öğrencilerin Seviyelerine Göre Dağılımı	21
Tablo 6: Okuma Becerisinde A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	23
Tablo 7: Okuma Becerisinde A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	24
Tablo 8: Dinleme Becerisinde A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	26
Tablo 9: Dinleme Becerisinde A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	27
Tablo 10: Karşılıklı Konuşmayla ilgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.	28
Tablo 11: Karşılıklı Konuşmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.	29
Tablo 12: Bağlantılı Konuşmaya Katılmayla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	30
Tablo 13: Bağlantılı Konuşmaya Katılmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	31
Tablo 14: Yazma Becerisinde A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	32
Tablo 15: Yazma Becerisinde A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	33
Tablo 16: Dil Bilgisi Konularıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	35
Tablo 17: Türkçe ile Arapçanın Birbirine Yakın Dil Olmamasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	36

Tablo 18: Türkçeyle Fransızcadaki Benzer Harf Telaffuzlarının Türkçe Öğrenirken Yardımcı Olmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri ..	36
Tablo 19: Türkçenin Çekimli Bir Dil Olmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	37
Tablo 20: Arapçadaki Bazı Harflerin Türkçede Olmamasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	38
Tablo 21: Türkçe İsim ve Sıfat Tamlamalarıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	39
Tablo 22: Türkçe Cümle Kurma ve Cümle Yapısındaki Farklılığıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	40
Tablo 23: Türkçe Hâl Ekleriyle İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri ...	41
Tablo 24: Türkçe İyelik Ekleriyle İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri 41	
Tablo 25: Türkçe Haber Kiplerinin Kullanımıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	42
Tablo 26: Türkçe Karşılaştırma ve Üstünlük Eklerini Öğrenme, Kullanmayla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	43
Tablo 27: Türkçe Öğretilen Kitaplardaki Konuların Seviyelerine Uygunluğuyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	43
Tablo 28: Türkçe Dil Bilgisi Konularıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	44
Tablo 29: Türkçe ve Arapçanın Birbirine Yakın Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	45
Tablo 30: Türkçe ve Fransızcanın Benzer Harf Telaffuzlarının Türkçe Öğrenirken Yardımcı Olup Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	46
Tablo 31: Türkçenin Çekimli Bir Dil Olmasıyla A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	47
Tablo 32: Arapçadaki Bazı Harflerin Türkçede Olmaması Türkçe Öğrenirken Sorun Olup Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	47

Tablo 33: Türkçe öğrenirken Türkçe İsim ve Sıfat Tamlamalarını Oluşturmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	48
Tablo 34: Türkçe Cümle Kurma ve Cümle Yapısındaki Farklılıkla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	49
Tablo 35: Türkçe Hâl Eklerini Öğrenme ve Kullanmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerinin Görüşleri.....	50
Tablo 36: Türkçe İyelik Eklerini Öğrenme ve Kullanmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	51
Tablo 37: Haber Kiplerinin Kullanımıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin....	51
Görüşleri	51
Tablo 38: Türkçede Karşılaştırma Eki ve Üstünlük Ekini Kullanmayla İlgili	53
Tablo 39: Türkçede Geniş Zaman Farklılıklarını Anlamayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	53
Tablo 40: Türkçedeki Fiilimsileri Öğrenme ve Kullanmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	54
Tablo 41: Türkçedeki Bağlaçları Öğrenme ve Kullanmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	55
Tablo 42: Kitaptaki Konuların Gereksiz Olduğunu Düşündükleri Konu ya da Konularla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	55
Tablo 43: Kültür ve Dil Farklılığının Dil Öğrenmeyi Zorlaştırmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	56
Tablo 44: İkinci Dilin Fransızca Olması ve Türkçe Öğrenirken Yardımcılığıyla İlgili A1Düzeyindeki Öğrencilerin Durumları.....	57
Tablo 45: Fransız Kültürünün Etkisinin Türk Dilini Öğrenirken Sorun Olup Olmamasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	57
Tablo 46: Arap Kültürünün ve Türk Kültürünün Benzerliğiyle Türkçe Öğrenmeye Yardımcılığıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	58

Tablo 47: Anlamı Bilinmeyen Türkçe Bir Sözcüğün Karşılığının İlk Hangi Dilden Araştırmayla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	58
Tablo 48: Türkçenin Arapçaya ya da Fransızcaya Yakınlığıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	59
Tablo 49: Türkçe Öğrenirken Öğretmenin Türk Olmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	60
Tablo 50: Öğretmenin Aynı Dil ve Kültüre Sahip Olmamasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	60
Tablo 51: Türkçe Kitaplarındaki Metin ve Görsellerin Kendi Kültürlerine Uygunluğuyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	61
Tablo 52: Kültür ve Dil Farklılığının Dil Öğrenmeyi Zorlaştırmasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	62
Tablo 53: İkinci Dilin Fransızca Olması ve Türkçe Öğrenirken Yardımcılığıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Durumları.....	62
Tablo 54: Fransız Kültürünün Etkisinin Türk Dilini Öğrenirken Sorun Olup Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	63
Tablo 55: Arap kültürünün ve Türk kültürünün Benzerliğiyle Türkçe Öğrenmeye Yardımcılığıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	63
Tablo 56: Anlamı Bilinmeyen Türkçe Bir Sözcüğün Karşılığının İlk Hangi Dilden Araştırmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	64
Tablo 57: Türkçenin Arapçaya ya da Fransızcaya Yakınlığıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	64
Tablo 58: Türkçe Öğrenirken Öğretmenin Türk Olmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	65
Tablo 59: Öğretmenin Aynı Dil ve Kültüre Sahip Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	65
Tablo 60: Türkçe Kitaplarındaki Metin ve Görsellerin Kendi Kültürlerine Uygunluğuyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	66

Tablo 61: Dil Becerilerinden En Çok Hangisinde Zorluk Yaşadıklarıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	67
Tablo 62: Türkçe Öğretiminde En Çok Hangi Beceriye Önem Verilmesiyle İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	67
Tablo 63: Türkçe Öğretiminde En Çok Hangi Beceriye Önem Verilmesi Gerektiğiyle İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	67
Tablo 64: Dil Becerilerinden En Çok Hangisinde Zorluk Yaşadıklarıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	68
Tablo 65: Türkçe Öğretiminde En Çok Hangi Beceriye Önem Verilmesiyle İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri.....	68
Tablo 66: Türkçe Öğretiminde En Çok Hangi Beceriye Önem Verilmesi Gerektiğiyle İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri	68

KISALTMALAR

ADP: Avrupa Dil Portfolyosu

AOÖÇ: Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

TMV: Türkiye Maarif Vakfı

YTÜ: Yıldız Teknik Üniversitesi

YTÖ: Yabancılar Türkçe Öğretimi

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya dair problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın problem cümlesi, alt problemleri, araştırmanın sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımları bulunmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Tarihsel, toplumsal ve kültürel bir olgu olarak dil, insanın kendini ve dünyayı anlamasını sağlayan, iletişimi ve anlaşmayı olanaklı kılan temel insani yetidir. Bir toplumu millet yapan en temel unsurdur. Milletin kültürel hazinesi dilin içinde saklıdır ve dil ile kültür birbirini tamamlamaktadır. Göçgün'e (2015) göre "Dil; onun sahibi olan insanların dünya görüşüne, inançlarına, hayata bakış tarzına, kültür ile medeniyet anlayışına, nihayet zevkine göre şekil, anlam ve derinlik kazanır." Milletler, kullandıkları dillerini bunlara göre oluşturur. Ünlü Alman filozofu Heidegger'in de belirttiği üzere; "Dil, insanın içine sığındığı evi gibidir." Bu nedenle, "ev gibi dil de insanı, kendi kendisi olmak yolunda bütünüyle kucaklar, onu varlığının bilincine ulaştırarak korur ve kollar. Herkes kullandığı kelimelerle, kendisi için kendi içinde bir dünya kurar ve bu dünya, onun sığındığı evi gibidir. Böylece sonuçta, kullanıldığı şekliyle dil, insanın kendi kendisi olur."

İnsanlar anadillerinin yanında yabancı dile hatta ikinci bir yabancı dile ihtiyaç duymaktadırlar. Çağımızda artık bir yabancı dil bilmenin ayrıcalık olmadığı, yabancı dil eğitiminin herkesin sahip olması gereken bir özellik hüviyeti kazanmıştır. (Göçer, 2009, 28).

Günümüz kültürlerarası etkileşimin oldukça fazla olduğu küresel dünyada insanlar; kişisel, ekonomik, politik gibi gereksinimlerle yabancı dili öğrenme ihtiyacı duymaktadır. Bu gereksinimlerin başında iş bulmak, başka bir ülkede yaşama isteği, ticaret ve yabancı dilde yazılmış kaynaklara erişme durumu gelmektedir. Bu kültürlerarası etkileşimin ve gereksinimlerin sonucunda etkin olan milletlerin dilleri de doğal olarak önem kazanmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin Osmanlı Devleti'nin kültür mirasına sahip olması ve siyasi sınırları kaldırarak kültür coğrafyasında özellikle son 15 yılda yapmış olduğu girişimlerle etkinliğini arttırması, Türkçenin de yabancı dil olarak öğrenimi noktasında Türkçeyi önemli kılmaktadır.

Türkiye'nin her geçen gün artan gücünden dolayı Türkiye'yi ve Türkleri bu sebeple Türk kültürünü tanımak ve Türklerle daha tesirli iletişim kurabilmek için hem yurt içinde hem de yurt dışında Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı yükselmektedir (İşcan, Karagöz, 2016, 1276).

Göçer (2013,173)' de benzer şekilde Türkiye'nin ticari ve siyasi alanlarda ön plana çıkmasının Türkçenin öğrenilmek istenilen diller arasına girmesini ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecini hızlandırdığını ifade etmiştir. Bu hususta özellikle İslam Coğrafyasında, Türk-İslam medeniyetinin tarihsel bağlarını güçlendirmek ve geliştirmek adına kültürel diplomasi ayağının en önemli unsuru elbette yabancı dil olarak Türkçe öğretimidir.

Dil ve kültür birbirini tamamlayan, içinde barındıran ve aktaran unsurlar olduğu gerçeğinden hareketle yabancı dil öğretimi bir bakımdan kültür öğretimidir. İnsanlar içinde yaşadıkları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bu kelime ve kavramların arkasında bir kültür geçmişi bulunmaktadır. Bundan dolayı öğretilen toplumun yapısı ve sosyal değerleri önem arz etmektedir (Avcı'dan aktaran İşcan, 2011, 939).

Yabancı bir dilin öğretiminde kültürel öğelerin aktarılmasının büyük önemi vardır. Bununda birtakım sebepleri bulunmaktadır. Tomalin ve Stempleski'ye (1993: 89 aktaran Kutlu, 2014, 699) göre kültür öğelerinin aktarılmasının 7 gayesi bulunmaktadır:

- 1.Öğrencilerin insanların hareketlerinde kültürün tesiri olduğunu anlamalarına yardımcı bulunmak,
- 2.İnsanların konuşmalarında ve hareketlerinde tesiri olduğunu anlamalarına yardımcı bulunmak,
- 3.Öğrencilerin öğrenilecek kültürdeki aynı durumlarda gösterilen aynı hareketlerin farkına varmalarına yardımcı bulunmak,
- 4.Öğrencilerin, bazı sözcük ve cümlelerin, öğrenilen kültürün bir sonucu olmasından dolayı, aynı şekilde birbirini tekrar eden durumlarınayirt etmelerine yardımcı bulunmak,
- 5.Öğrencilerin öğrenilecek kültürle alakalı genellemeleri nesnel bir gözle değerlendirmelerine yardımcı bulunmak,
- 6.Öğrencilerin öğrenilecek kültürle alakalı bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak,

7.Öğrencilere öğrenilecek kültürle alakalı heves uyandırma ve o kültürdeki insanlarla empatilerini sağlamak.

Ülkeler arasındaki bilimsel, siyasi, ekonomik, ticari, askeri ve bununla birlikte kültürel, sanatsal, turizmle ilgili ilişkiler gittikçe daha da artmaktadır. Artan bu ilişkilerin güvenilir zemine oturtulabilmesi için etkileşim içerisinde bulundukları ülkelerin dillerini öğrenmeleri gerekmektedir (Kılınç ve Şahin, 2012,1).

Bir dilin kendi sınırları içinde kalmayıp başka milletler ve kültürlerle etkileşime geçmesi, etkileşimde bulunduğu her yeni kültür, o kültüre has öğrenme pratiklerine bağlı olarak yeni koşullarla karşılaşılması anlamına gelmektedir. Türkçenin dünya ölçeğinde bu etkileşim alanına nispeten yeni dâhil olması sebebiyle rastlanabilecek problemler, eğitim materyalleri, ders programları, Türkçenin yapısından kaynaklı sorunlar gibi farklı başlıklarla değerlendirilebilir (Durmuş, 2013, 210).

Son dönemde gerek Osmanlı Devleti'nin kültürel mirası olma unsuru, gerek gelişen ekonomik ve siyasi ilişkiler nedeniyle Afrika'nın kuzeyindeki Mısır, Libya, Tunus, Cezayir ve Fas gibi ülkelerde Türkçe öğrenimi hususunda ciddi talepler görülmektedir. Ancak bu taleple birlikte uzun süre idari anlamda uzak kalınmış olmanın bir sonucu olarak kıtanın gerçekleri de bulunmaktadır. Osmanlı Devleti'nden sonra Avrupalı devletler sadece ekonomi alanında bölgeye hâkim olmakla kalmamış, kültürel anlamda da dillerini ve dinlerini dikte etmişlerdir. Ayrıca fakirlik, sağlık sorunları, ekonomik buhranlar gibi kalıcı sorunların da olması, bölge ülkelerini günümüzde de dışarıya bağımlı devletler haline getirmiştir. Bunun sonucunda Afrika'da dil ve kültür alanında da birtakım derin sorunlar bulunmaktadır (Özyer ve Özyer, 2016, 169).

Bu bağlamda teorik çalışmaların dışında, öğrenci gereksinimlerine ilişkin tespitler doğrultusunda uygulamalarda yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri sunan çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu gereksinimi göz önünde bulundurarak her kültüre has değerlendirme süreçlerinin ve o kültür içindeki deneyimlerin incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Türkçenin dünyada nerelerde ve hangi şartlarda öğretildiği, öğretilen bölgelerdeki sorunların neler olduğu ve hangi çözüm önerilerinin bulunduğunu ortaya koyan çalışmaların arttırılması, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretenlerde hedef kitlenin ihtiyaç, sorun ve çözümleri noktasında nitelikli kılacak ve yapılan analizlerle öğrenme süreci kaliteli olacaktır. Bu doğrultuda ifade edilen ihtiyaçtan ve sorundan hareket eden bu çalışmanın, Avrupa Ortak Öneri Çerçeve Metni'ne göre Tunus'ta örgün öğretimde seçmeli ders olarak Türkçe öğrenenlerin temel seviyede karşılaştıkları sorunlar, problem durumunu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türkiye'nin giderek artan bir şekilde Müslüman ülkelerle etkileşime geçmesiyle Türkçe, İslam coğrafyasında daha fazla önem kazanmıştır. Bu bağlamda, Türkçenin anılan coğrafyayla etkileşimde önemli bir yer edindiği gözlemlenmektedir. Türkçenin öğretildiği ülkeler içerisinde Osmanlı Devleti ile tarihsel bağları olan Mısır, Fas,

Libya, Cezayir, Tunus, Sudan gibi tarihî ilişkilerin olduğu ülkelerde Türkçenin öğrenimine yönelik giderek artan talepler söz konusudur. Bu tezin amacı 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Türkçe öğrenen Tunuslu öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, seçmeli ders olarak yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan dil sorunlarını ve çözüm önerilerini tespit etmektir. Böylelikle:

- Tunus genelinde Türkçe öğrenimi yapan kurumların veya Türkiye’deki TÖMER’lerde Tunuslulara Türkçe öğreten öğretmenlerin işleri kolaylaşacağı,
- Türkiye Türkçesini öğrenen Tunuslu öğrencilerin öğrenimi kolaylaşacağı,
- Türkçe öğrenmek isteyen yabancı öğrenciler daha kolay ve hızlı bir şekilde öğreneceği,
- Türkçe öğretimi için materyallerin gelişmesine yardım sağlanacağı,
- Türkçe öğretimi sahasındaki akademik çalışmalara yönelik bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmayla, söz konusu hedef gruplarda yer alan öğrencilerin, temel dil becerileri alanından, Türkçenin yapısından ve dil özelliklerinden kaynaklı dil bilgisi, telaffuz, alfabe gibi konularla ilgili olan sorunları belirlenmiştir.

1.3. Problem Cümlesi

Tunus’ta seçmeli ders olarak okutulan Türkçe derslerinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar nelerdir?

1.4. Alt Problemler

Tunus’ta Türkçe öğretimine yönelik yapılan bu çalışmanın alt problemleri şu şekildedir:

1. Tunus’ta AOÖÇ’ye göre seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin temel dil becerilerinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?
2. Tunus’ta seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil bilgisi alanında yaşadıkları sorunlar nelerdir?
3. Tunus’ta seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil ve kültür farklılığıyla ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
4. Tunus’ta seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin görüşlerine göre temel dil becerilerinde yaşanan sorunlar nelerdir?

5. Tunus'ta seçmeli ders olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin Türkçe öğretirken karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

1.5. Sayıtlar

Araştırmada görüşleri alınan öğrenci ve öğretmenlerin doğru ve içten cevap verdikleri kabul edilmiştir.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Tunus'ta seçmeli ders olarak Türkçe öğretimi yapılan Türkiye Maarif Okulu, Bardo ve Hrarira Liseleri ile Dokuz Nisan Üniversitesi'ndeki Tunuslu öğrenciler ve öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Araştırmanın bu bölümünde konu ile ilgili tanımlara ve belli başlı temel kavramlara yer verilmiştir.

Ana Dili: “Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden daha sonra da ilişkili bulunulan çevreden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir”(Aksan, 2003, 81).

Yabancı Dil: “Bir bölge veya ülkede okul ve devlet daireleri gibi resmî kurumlarda iletişim aracı olarak kullanılmayan ve insanların ana dili olarak kullanmadıkları dildir” (Richards ve Schmidt, 2002, 206). Tunus'taki ana dilin dışında olan ve öğrenilen dillerinden her biri yabancı dildir.

İkinci dil: “Bireyin ana dilini edinmesinin ardından sonradan öğrendiği dil olmasıyla birlikte, yabancı dilden farklı olarak birçok insanın ilk dil olarak kullanmadığı, bir ülke veya bölgenin yalnızca belirli yerlerinde kullanılan dildir” (Richards ve Schmidt, 2002, 472).

Kur: Yabancı bir dil öğrenen öğrencilerin dil öğrenirken o dilin gramerini, kelimelerini hangi seviyede öğrenmeleri belirleyen aralıktır. (A1, A2, B1, B2, C1, C2)

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Avrupa Dil Portfolyosu Ortak Çerçeve Metni

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi; Avrupa eğitim sistemindeki öğretim programlarını, ölçme-değerlendirme yöntemini, öğretim yöntem ve teknikleri ile öğretim stratejilerini kapsayan ve yabancılara dil öğretiminde rehber kitap niteliği taşıyan çalışmadır.

Ortak Başvuru Metni'ne yönelik ders programları ve ölçme değerlendirme yöntemleri, öğrenci başarısı için öğretim süreçleri, belirlenen hedeflere varma noktasında daha etkin kılarak ve zenginleştirmektedir. Elde edilen veriler, Ortak Başvuru Metni istikametinde yapılacak program ve ölçme değerlendirme çalışmalarının, sadece yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde değil; bununla birlikte yabancı dil olarak öğretilen diğer dillere yönelik çalışmalar için de olumlu sonuçlar sağlayabileceğini göstermektedir (Köse, 2007, 117).

Dil öğrenimi ve öğretimi süreci hayat boyu devam etmektedir. Bu sebeple dil öğretiminin, okul öncesi dönemden itibaren hayatın tüm evresinde desteklenmesi gerekmektedir. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, dil öğrenme sürecinde destekleyici bir etken olma özelliği taşımaktadır. Bu bağlamda dil öğreniminin, çerçeve metnine uygun hâlde gerçekleşmesini sağlamak maksadıyla uluslararası boyutta komisyonlar bulunmaktadır. Avrupa Konseyi Yaşayan Diller Bölümü, bu komisyonların başında gelmektedir.

“Avrupa Konseyi Yaşayan Diller Bölümü, dil öğrenimini desteklemek, yaygınlaştırmak ve Ortak Başvuru Metni'ne oturtmak için çeşitli çalışmalar yapan devletlerarası bir organizasyondur” (Karababa, 2002'den aktaran Köse, 2007, 110).

Avrupa Konseyi'nde olan ülkeler, dillerini yabancılara öğretmek için ders programlarını, kitaplarını, sınavlarını, ders materyallerini ve öğretim yöntemlerini AOÖÇ'ye göre uygun duruma getirmeye çalışmışlar, çalışmalarını AOÖÇ'de bulunan ilkelere göre belirlemişlerdir (Köse, 2007, 109).

“Ortak Başvuru Metni, Avrupa dillerinin öğretilmesi ve öğrenilmesiyle çok dilliliğin gelişmesine standart bir yapı ve katkı sağlamaktadır” (Karababa, 2002, 117).

Başvuru metninde yer alan tanıma göre Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, Avrupa ülkelerinde hedef dillere yönelik öğretim programlarının, program yönergelerinin, sınav ve ders kitaplarının vb. hazırlanması için temel oluşturmaktadır. Yabancı dil öğrenen bireylerin, öğrenilen dilde bilişimsel ihtiyaçlarını karşılamak için neler yapmaları, öğrenmeleri gerektiğini, bilişimsel yönden başarılı olabilmeleri için hangi bilgi ve yeterliklerini geliştirmeleri gerektiğini detaylı olarak tasvir etmektedir.

Bahsedilen tanımlamalar hedef dilin kültür boyutunu da içine almaktadır. Öneriler Çerçevesi aynı zamanda, dil öğrenenin hayat boyu ve öğrenim sürecinin her aşamasında elde ettiği kazanımın ölçülmesi için gerekli yeterlik seviyelerini de tanımlamaktadır (Telc, 2013, 11).

AOÖÇ, bütün Avrupa ülkelerinde geçerli olacak biçimde kabul görmüştür. Dil seviyeleri A1, A2, B1, B2, C1, C2 olmak üzere altı seviyede, dil becerilerini de anlama ve anlatma teknikleri olarak ele alınabilir. Anlama tekniklerinde okuma, dinleme anlatma tekniklerinde de konuşma ve yazma becerileri bulunmaktadır. Konuşma becerisi karşılıklı konuşma ve bağımsız konuşma olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bu bağlamda dil öğreniminde beş beceri bulunmaktadır. Bunlardan A1 ve A2 başlangıç, B1 ve B2 orta, C1 ve C2 ileri düzeyde dil yeterliğini karşılamaktadır (Demircan, 2005, 24).

2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Hedef kitlenin kim olduğuna Türkçe öğretimine yönelik yazılan ilk eserin Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan Divanü Lugati't-Türk olduğu bilinmektedir. Bu eserde dilin kuralları tespit edilerek dil bilgisi niteliğiyle öğretim hedeflenmiştir. Arap harfleriyle yazılan 8624 kelimelik bu eser Araplara Türkçeyi öğretmek gayesiyle Bağdat'ta kaleme alınmıştır. Türk dilinin zenginliğini ortaya koyan Divanü Lugati't-Türk'ün Arap milletine Türkçenin öğretimine yönelik yüksek nitelikli bir eser olarak meydana getirilmesi dilin öğretimi ve dil bilincinin aktarılması açısından önemlidir (Karakuş, 2006,16-17).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimini, resmi olarak köklü bir geçmişe kadar indirgeyemesek de yabancılara Türkçe öğretimini, Türklerin tarih sahnesine çıkışına kadar dayandırabiliriz (Durmuş ve Okur, 2013, 161).

Türkçe öğretiminde farklı dönemlerde çeşitli amaçlarla ortaya konmuş çalışmalar mevcuttur. Buna örnek olarak; 16.yy'da siyasi ve ekonomik koşulların değişimine bağlı olarak Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi yaygınlık kazanmaktaydı. Batılı devletlerin, üç kıtada hüküm süren Osmanlı Devleti ile temsilcilikleri vasıtasıyla kurduğu ekonomik ve diplomatik ilişkiler bahse konu temsilciliklerde çalışan görevliler tarafından Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimini bir zorunluluğa dönüştürmüştü (Ağıldere, 2010, 694).

Günümüz dünyasında geniş ölçekte kabullenilmiş; sanat, teknoloji, uluslararası iletişim alanlarında en fazla kullanılan diller, yabancı dil öğretiminde gelişmiş dillerdir. Bir dili yabancı dil olarak öğretmek; o dili yalnızca kendi alanı içinde değil farklı milletler ve kültürlerle iletişim içinde tanınması sağlanması ve sağlıklı şekilde öğretilmesidir. Bunun için öğrenilen yabancı dilin; daha fazla gelişmesi, o dile

yönelik çok çalışma yapılması anlamına da gelmektedir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi yaygın duruma geldikçe öğretim materyalleri ve öğretim alanları da gelişmektedir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde çeşitli yöntemleri uygulamaya çalışırken yeni gelişen durumlar karşısında sorunlar da görülmektedir (Karababa, 2009, 268).

Yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenme veya yabancılara Türkçe öğretme gayretine her devirde karşılaşılmıştır. Özellikle Türklerin siyasi güç olarak ön planda olduğu devirlerde Türkçeye olan ilgi giderek çoğalmıştır. Bu sebeple Türkçenin diğer dillere karşı üstünlüğünü anlatmak ve yabancılara Türkçeyi öğrenmelerini kolaylaştırmak için birtakım çalışmalar yapılmış ve bu yönde birtakım eserler ortaya çıkmıştır. Türkçeyi yabancılara öğretmek için yazılan esellerin ve yapılan çalışmaların genelinin Arapça ve Farsça konuşanlara yönelik olduğu görülmektedir. Ancak diğer dillere sahip olanlara yönelik yeni çalışmaların yapıldığına da günümüzde rastlanmaktadır (Aykaç, 2015, 161).

2.2.1. Yabancı Dil Öğretiminde Dil Becerileri

Dili, iletişim aracı olarak kullanmayı hedef kitleye anlatırken, anlama ve anlatma tekniklerinin birlikte yürütülmesi gerekmektedir. Dört temel dil becerisi olan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileri aynı anda öğretilmelidir. Barın (2013, 267)'in da belirttiği üzere “Dil öğretimi bir bütündür”. Ayrıca Demirel (2007, 29)'e göre “Dil bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte öğretilmesi gerekmektedir.”

Dört temel dil becerisi olan dinleme, okuma, konuşma ve yazma eş zamanlı ve öğrencilerin seviyelerine uygun olarak kazandırılmalıdır. Bahsedilen dört temel dil becerisini iyi kazandırmak ve geliştirmek için dil bilgisi en önemli araçtır. Çünkü dile ait olan bilgiler dil bilgisini oluşturmaktadır. Fakat bu öğretimin salt kuru bilgi olmasından ziyade, dört temel dil becerileriyle birlikte meydana gelmesi ve gelişmesi için dil bilgisi bir araç pozisyonunda olmalıdır. (Barın, 2013, 268).

Dilin belirli bir ölçümünü belirtmekte olan dört temel dil becerileri, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, temel dil kullanımı (A1 ve A2 düzeyleri), bağımsız dil kullanımı (B1 ve B2 düzeyleri), ve yetkin dil kullanımı (C1 ve C2 düzeyleri) olmak üzere üç aşamadan meydana gelmektedir. Avrupa Ortak Dil Ölçütleri her düzey için bilinmesi gerekenleri şu şekilde belirtmektedir.

2.2.1.1. Temel Dil Kullanımı

A1: Somut kavramları, bilinen günlük konuşma kalıplarını ve basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtır başkalarını tanıtırabilir. Başkalarına, kendileri hakkında sorular sorabilir ve benzer soruları cevaplayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılacak şekilde konuşup yardımcı olurlarsa anlaşılabilir.

A2: İlgili alanıyla ilgili cümleleri ve sıklıkla kullanılan konuları anlayabilir. Bilinen alışılmış konularda, doğrudan doğruya bilgi alışverişi söz konusu olduğunda, alışlagelmiş, basit durumlarda kendini ifade edebilir. Geçmiş, eğitimi, çevresi ve doğrudan gereksinimleriyle bağlantılı şeyleri basit dilsel araçlar yardımıyla anlatabilir.

2.2.1.2. Bağımsız Dil Kullanımı

B1: Anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda, iş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorlukların üstesinden gelebilir. Bilinen konularda ve ilgi duyduğu alanlarda kendini basit ve bağlantılı olarak ifade edebilir.

Deneyim ve olaylar hakkında bilgi verebilir; hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir, tasar ve görüşlerinin kısa gerekçelerini gösterir ya da bunlara açıklamalar getirebilir.

B2: Soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla kavrayabilir; kendi uzmanlık alanındaki tartışmaları da anlayabilir. Kendini o denli akıcı ve anında ifade edebilir ki, ana dilli konuşurlarıyla az çaba göstererek anlaşabilmesi mümkündür. Kendini geniş bir konu alanında belirgin ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve çeşitli olanakların olumlu ve olumsuz yönlerine değinebilir.

2.2.1.3. Yetkin dil kullanımı

C1: Geniş çapta, iddialı, uzun metinleri anlayabilir ve ima edilen anlamları da kavrayabilir. Sık sık sözcük arama zorunluluğu duymadan kendini anında ve akıcı bir dille ifade edebilir. Dili, toplumsal ve meslek yaşamında, eğitim ve öğretimde etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde belirtebilir. Bu sırada çeşitli dilsel araçları uygun şekilde kullanarak metinleri birbirine bağlayabilir.

C2: Okuduğu ve duyduğu her şeyi zorluk çekmeden anlayabilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri özetleyebilir; gerekçe ve açıklamaları bağlantılı bir anlatımla dile getirebilir. Kendini anında, çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Çözümü güç olan konularda da ince anlam farklılıklarını vurgulayabilir (Telc, 2013, 31).

2.2.2. Konuşma

“Yabancı dil öğretiminde en önemli becerinin konuşma olduğu söylenebilir. Çünkü dil, iletişimin temelidir ve iletişim konuşma ile başlar” (Barın, 2013, 279).

Konuşma becerisi, öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmalarında, iş birliği yapmalarında, ortak karar vermeleri ve karşılaştıkları sorunları çözmelerinde önemlidir. Bundan dolayı öğretmenler konuşma etkinliklerinde öğrencilerle birebir ilgilenerek onların bireysel olarak konuşmalarını sağlamalıdır. Doğru, güzel, etkili konuşan ve konuşulanları doğru anlayıp yorumlayan kişilerin olması, öteki dil becerilerinde de başarılı olmalarıyla ilişkilidir. Bu sebeple konuşma becerisinin okuma, yazma ve dinleme/izleme becerileriyle desteklenmesi gerekmektedir (MEB, 2006, 6).

Konuşma öğrenme alanının gelişmesi, öğrenci açısından önemli olduğu gibi öğretmen açısından da önem arz etmektedir. Çünkü dil etkinliklerinde öğrenciye yardımcı olan kişi, öğretmendir (Deniz, 2007, 27). Barın’a (2013, 268) göre “Öğretim elemanı, öncelikle temel düzeyde hiç Türkçe bilmeyen öğrenciyi hangi cümle kalıpları ve kelimeleri öğretmekle kısa sürede konuşturabileceğini iyi bilmek ve dersi ona göre işlemek zorundadır.”

Güneş’e (2013, 105) göre ise “Konuşma genel olarak duygu ve düşüncelerin sözlü olarak aktarılmasına denilmektedir. Konuşma insanların çevresiyle iletişim kurmasının en etkili yoludur. Bu yolla görüşü, düşünce, duygu ve sorunlar başkalarına aktararak paylaşmaktadır.”

2.2.3. Yazma

Yazılı anlatım beceri alanı, kişinin en son kazandığı anlatım becerisi ve kendini etkin bir biçimde ifade edebilmesidir. Türkçe öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu sayede öğrenciler duygularını, düşüncelerini, hayallerini, izlenimlerini dilin imkânlarından faydalanacak şekilde ve yazılı anlatım kurallarına uygun olarak anlatmaları ve yazmalarıyla onların kendilerini ifade ederken alışkanlığa dönüştürerek bu becerilerini geliştirmeleri hedeflenmektedir. Yazma becerisinin gelişmesi ve kazanılması uzun bir zaman istemektedir. Bunun için de özendirici yazma etkinlikleri yapılmalıdır (MEB, 2006, 7).

“Yazma; zihnimizdeki duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak çeşitli sembollerle anlatılmasıdır. Bir başka ifadeyle zihinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi işlemidir” (Güneş, 2013, 157).

“Yabancı dil öğretiminde yazılı anlatımın amacı, öğrencinin öğrendiklerini uygulamaya dönüştürmesi, dil yapılarına görsel olarak alışması ve bu beceriyi geliştirerek her konuda yazılı iletişim kurar hâle gelebilmesidir” (Barın, 2013, 283).

2.2.4. Okuma

Türkçe Öğretiminde, okuma becerisini geliştirmek gayesiyle birtakım etkinliklere yer verilmiştir. Hazırlanan etkinliklerde kullanılacak okuma metninin, Türkçeyi bütün zenginlikleriyle ve doğru bir biçimde yansıtmaları önem arz etmektedir. Bundan dolayı derslerde işlenecek okuma metnlerinde bulunması gereken özellikler bahsedilen programda belirtilmiştir. Programdaki okuma becerisinin kazanımı kısmında; okumanın kuralları, metnin anlaşılması, çözümlenmesi ve anlamlandırılmasıyla birlikte okunan metinler değerlendirilerek okuma becerisinin alışkanlık hâline gelmesine dair farklı kazanım ve etkinlikleri içermektedir. Ayrıca söz varlığını geliştirmeye ve araştırmaya yönelik başlıklar verilerek, dil becerilerinin hepsini barındırmasından dolayı önemlidir (MEB, 2006, 6).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında ise Barın’ a göre (2013, 272) “Okuma; öğrencinin öğrenmeye çalıştığı dildeki yazılı bir metni doğru olarak anlamasıdır. Okuma, metinden anlam çıkarıldığı zaman gerçekleşen bir beceridir, yoksa yapılan eylem yalnızca bir seslendirme olur.”

2.2.5. Dinleme

Dinleme, ana dil öğreniminde birinci kazanılan beceri olmasına karşın yabancı dil öğreniminde en zor olan beceridir. Dinleme, iletişim kurmanın ve öğrenmenin ilk aşamalarındandır. Dinleme iletileni doğru bir biçimde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisidir (MEB, 2006, 6). Dinleme, bireyin kazandığı ilk dil becerisidir ve henüz anne karnındayken başlamaktadır. Dinleme becerisi bireyin dil gelişiminde önemli bir role sahiptir. Çünkü bebeklik sürecinden başlayarak, çocuklar aile fertelerini dinleyerek aynı dili örnek olarak alırlar. Dinleme, okuma becerisi için de önemlidir. Bireyler, sözcükleri oluşturmadan önce, harfleri kullanmayı ve onları ayırt etmeyi öğrenmelidirler (MEB, 2006, 6)

Bu bağlamda diğer dil becerilerini en çok etkileyen beceri olarak dinleme becerisi gösterilmektedir. Anlama yetisi için büyük önem arz etmektedir. Nitekim Barın’a göre, (2013, 268) “Dinleme becerisinin kazandırılmasında genel amaç, öğrencinin amaç dilde dinlediği bir iletiyi doğru olarak anlamasını sağlamaktır.”

2.3. Tunus Hakkında Genel Bilgiler

Araştırmanın bu bölümünde; Tunus'un ülke bilgileri, öğretim sistemi, Tunusta kullanılan diller ve Tunuslulara Türkçe öğretimi başlıkları altında bilgiler sunulmuştur.

Kuzey Batı Afrika'da yer alan Tunus, tarihin çeşitli dönemlerinde stratejik bir konumda bulunarak kültürel evliliklere, etnik karışıma ve medeniyetler arası etkileşime ev sahipliği yapmıştır. Önemli bir jeopolitik konuma sahiptir.

Tunus'un coğrafi büyüklüğü 163.610 kilometrekareyi bulmakta ve coğrafyanın yaklaşık %40'lık bölümü çöl ve çorak araziden oluşmaktadır. 2014 verilerine göre nüfusu 12 milyon civarındadır. Şehir sürekli göç almaktadır ve şu an şehirli nüfusun oranı %64'tür. Yalnızca başkent Tunus'ta 2.300.000 kişi yaşamaktadır. Sahil şeridi 1998 kilometreye ulaşmaktadır. Tunus'ta 23 şehir vardır. Arapların nüfus içerisindeki oranı %98 olduğu gibi, Müslümanların oranı da %98'dir. Yahudi ve Hristiyan azınlıklar da birlikte yaşamaktadırlar. Ülkede Arapça konuşanların oranı %99'dur. Arapça ile birlikte Berberi dilini konuşanların oranı ise %1'dir (Tasam, 2009).

Tarım ve balıkçılık Tunus ekonomisinde önemli yer tutmaktadır. Bunun yanı sıra ihracatın %9'u tarım sektörü tarafından gerçekleştirilmektedir. Tarım alanlarının büyüklüğü 8,5 milyon hektardır ve bu alanın 4,9 milyon hektarı kullanılmaktadır. Bu alanların %90'ı özel sektöre aittir. Ülkede tarımla uğraşan nüfus 516.000 civarlarındadır (Deik, 2017, 5).

Ülkede zeytincilik ve zeytinyağı belli başlı tarım ürünlerini oluşturmaktadır. Tunus, İspanya ve İtalya gibi ülkelerin de yer aldığı AB grubundan sonra en fazla zeytinyağı üreten ülkedir. Üretimin yaklaşık %75'i ihraç edilmekte olup, Tunus dünyanın en büyük dördüncü zeytinyağı ihracatçısıdır. Bununla birlikte Tunus dünyanın en büyük hurma ihracatçısıdır. Ülkenin başlıca ihracat maddeleri; zeytinyağı (%43), deniz ürünleri (%14), hurma (%13), hububat (%12), tohum yağları (%3), meşrubat (%8), konserve ürünleri (%4) ve diğer tarım ürünleridir (%3). Sanayi faaliyetleri pek gelişmemiştir. Ancak deri, kâğıt, gıda, eliş gibi hafif sanayi kollarının önemli etkinliği vardır. Ülkede son yıllarda gelişen turizm olgusu, bu alanda yatırımların artmasına neden olmuştur. Bundan dolayı ülkeye gelen turist sayısında da önemli artışlar yaşanmıştır (Deik, 2017, 5-6).

Tunus, tarihi kökenleri itibariyle Berberilere ev sahipliği yapmış, Fenikelilerin en önemli siyasi, ekonomik ve askeri merkezlerinden birisi olmuştur. M.Ö. 9. yüzyılda Fenikeliler, bugün başkent Tunus içerisinde yer alan Kartaca'yı kurarak, Akdeniz'de büyük bir deniz gücüne hâkim olmuşlardır. Ardından Kartaca, Roma ile yürütülen savaşların merkezi hâline gelerek, MÖ. 146'da Romalılar tarafından işgal edilmiştir. Kartaca, 1. yüzyılda Hristiyanlaşmış, 5. yüzyılın ortalarında bölgeye Vandallar, 7.

yüzyılda ise Araplar girmiştir. Arap kabilelerinin bölgeye göç etmeleri ve Berberi ayaklanmalarını bastırmalarıyla bölge büyük oranda Araplaşmıştır. Uzun bir süre Hafsilerin yönetiminde olan ülkeye İspanyol akınları başlamıştır. Tunus'ta, Osmanlılarla İspanya ve müttefikleri arasında nüfuz savaşlarına meydana gelmiş ve 1574'te Tunus, Osmanlı hâkimiyetine girerek, ülke Osmanlı Padişahı tarafından atanan paşalar tarafından yönetilmiştir (Seta, 2011, 5).

Diğer yandan 18. yüzyılın ortalarında Osmanlı egemenliği zayıflamaya başlamıştır. Aynı dönemde Suudi Arabistan'da başlayan Vahabi Hareketi'nin kurucusu Muhammed b. Abdulvahhap, Tunus Beyi'ne mektup yazarak Tunus halkını Vahabilik akımını benimsemeye çağırmıştır. Ancak başta Şeyh Ömer el Mahcup ve Şeyh İsmail et Temimi olmak üzere önde gelen Tunus ulemaları yazdıkları karşı mektupla Vahabiliğe yanıt vermişlerdir (Seta, 2011, 5).

19. yüzyılın sonlarına doğru Fransa'nın Kuzey Afrika'daki etkinliği artmış, İngiltere'nin de desteğiyle Fransızlar Tunus'u işgal etmiş, Tunus Beyi ile Bardo Anlaşması'nı 12 Mayıs 1881'de imzalamış ve Tunus, Fransız himayesine girmiştir. Bu dönemde Fransızlar hayatın her alanına müdahale etmiş ve yeniden eğitim sistemini düzenleyerek öğrenciler öncelikli olarak Fransızca eğitimi almış ve bu zamanda Arapça eğitimi zayıflamıştır. Fransız mandasına karşı ilk direniş Şeyh Muhammed Senusi tarafından başlatılmış, Zeytune Medresesi devrimci önderlerinden el Mekki b. Azuz devam ettirmiştir. Yine Fransız mandasına karşı Tunus'taki tasavvufi hareketlerin de direndiği gözlenmiştir (Seta, 2011, 5-6).

1934'te Habib Burgiba, Yeni Anayasa Partisi'ni kurmuş ve Fransızlar tarafından illegal olarak nitelendirilen bir bağımsızlık hareketini başlatmıştır. İlerleyen yıllarda bağımsızlık mücadelesi hız kazanmış ve Mart 1956'da Bardo Anlaşması iptal edildikten sonra Tunus bağımsızlığını kazanmıştır. Bu süreçten sonra Tunus Cumhuriyeti kurularak ve Habib Burgiba ilk Cumhurbaşkanı olmuştur. Mart 1975'te Burgiba, parlamento tarafından "Ömür boyu Cumhuriyetin Cumhurbaşkanı" olarak seçilerek, tek parti rejimi kurulmuştur. İlk kez çok partili parlamento seçimleri 1981'de düzenlenmiş ve seçimleri Sosyalist Anayasal Parti ezici çoğunlukla kazanmıştır. Sonraki süreçte 7 Kasım 1987'de Başbakan Zeynelabidin Bin Ali, sağlık sorunları nedeniyle görevi bırakan Cumhurbaşkanı Burgiba'dan görevi almıştır. Bu süreç modern Tunus tarihinde "sessiz devrim" olarak adlandırılmıştır. Cumhurbaşkanı Bin Ali, 1994, 1999 ve 2004'te Cumhurbaşkanlığı görevine tekrar seçilmiştir. Cumhurbaşkanı Bin Ali döneminin baskıcı rejimlerinden birisi olduğu ve basın internet ve diğer özgürlüklerin bulunmadığı vurgulanmaktadır. Yaşanan bu ortamda ülkeyi etkileyen büyük bir ekonomik krizle şartları zorlaştırarak, toplumsal ve bölgesel dengesizliklerin öne çıktığı süreç sosyal patlamaya zemin hazırlamıştır. (Seta, 2011, 6).

Tunus'ta devrime giden süreç, polis memuru Fadiye Hamdi'nin tezgâhına el koyup tartakladığı Tunuslu genç Muhammed Buazizi'nin 17 Aralık 2010'da kendisini yakmasıyla başlamış, hastanede hayatını kaybeden Buazizi'nin cenaze törenine katılan kalabalıklar rejimi protesto etmiştir. Protesto gösterilerini durdurmayı başaramayan Tunus Devlet Başkanı Zeynelabidin Bin Ali, ortaya çıkan çatışmalarda çok sayıda insanın hayatını kaybetmesi üzerine 14 Ocak 2011'de Tunus'u terk etmek zorunda kalarak Suudi Arabistan'a iltica etmiştir. Bin Ali'nin ülkeyi terketmesiyle başlayan geçiş sürecinde eski Meclis Başkanı Fuad Mubzi geçici devlet başkanı, Muhammed Gannuşi ise Başbakan olmuştur (Seta, 2011, 7).

2014 yılı sonundadaimi bir hükümet için parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılarak, Beji Caid Essebsi ülkenin yeni anayasası altında ilk cumhurbaşkanı seçilmiştir (National Democratic Institute, 2014, 37).

Türkiye, Tunus'u ilk tanıyan devletlerden biridir. İki ülke arasındaki ilişkiler gelişerek devam etmektedir. İki ülke arasındaki diplomatik ilişkiler en üst düzeydedir.

2.4. Tunus'ta Eğitim Sistemi

Tunus'ta eğitime verilen önem ve bunun getirdiği eğitim bilinci bir gelenek şeklinde İslamın birinci yüzyılından bu yana sürdürülmektedir. Başkent Tunus'taki öğretim felsefesiyle Zeytûniye Üniversitesi, Kahire'deki el-Ezher Üniversitesi ve Fas'taki Karviyyîn Üniversitesi arasındaki orta halkayı teşkil etmiştir(Tasam, 2009).

Fransızlar, Tunus'u 1881 yılında işgal ettikten sonra 1956 yılının sonunda Tunus Cumhuriyeti'nin kurulmasına kadar öğretim sistemi, Fransızların kendi kültürlerine ve dillerine hizmet etmesi için getirdikleri Franko-Arap sistemde oluşmuştur.

Tunus bağımsızlığını kazandıktan sonra eğitime çok büyük önem vererek yatırımlar yapmıştır. 1960 yılında Tunus Üniversitesi'nin kuruluşu için girişimler başlatılarak yaygın öğretim ve ikili öğretim için çalışmalar yapılmıştır (Tasam, 2009).

Tunus'ta eğitim sistemi üç aşamadan oluşmaktadır. İlköğretim altı, ortaöğretim üç, lise ise dört yıldır. Ardından yükseköğrenim gelmektedir. On altı yaşına kadar eğitim zorunludur. Altı yaşındayken eğitim almakta olan çocukların oranı %99, on bir yaşında katılım oranı %97,3, on altı yaşında katılım oranı ise %90,5'tir. On iki ila on sekiz yaşlarında eğitime dâhil olanların oranı ise %76,1'dir. Tunus'ta şu an hükümete bağlı 12 üniversite yer almaktadır. Bununla birlikte özel sektöre bağlı 20 kuruluş bulunmaktadır. Tunus hükümetine bağlı üniversiteler 394.000 öğrenciye hizmet vermektedir. Tunus'un 1956'daki bağımsızlığından bu yana, 2002'de Tunus eğitim sisteminde üç büyük reform yapılmıştır. 2002'de yapılan bu reformla, herkese kaliteli bir eğitim sunmak, öğrencileri toplumda aktif bir rol oynamaya hazırlamak için okulları ve eğitimin tüm yönlerini mesela eğitim programları,

öğretmen eğitimi, eğitim yöntemleri, değerlendirme, okul yönetimi ve okul hayatı modernleştirmeye odaklanmıştır (Smida, 2011, 928).

Tunus'un öğretim dillerinde resmi ulusal dili Arapçadır. Fakat ortaokulda, tüm bilim konuları Fransızca olarak öğretilmektedir. Tarihsel sebeplerden dolayı, Fransızca Tunus'ta önemli bir dildir ve öğrenciler 3. sınıfta Fransızca öğrenmeye başlamaktadırlar. İngilizce, 6. sınıftan itibaren ikinci yabancı dil olarak öğretilmektedir (Smida, 2011, 924).

İlkokul öğretmenleri, Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Bölümü tarafından yönetilirken, ortaokul öğretmenleri bakanlığın Ortaöğretim Bölümü tarafından yönetilmektedir. Tunus eğitim sisteminde, asgari okul seviyesinin sağlanamaması durumunda (en az 16 yaşına kadar zorunlu eğitim) tüm çocuklar için kaliteli eğitim sağlanmıyorsa, evrensel eğitimin anlamsız olacağı düşünülmektedir (National Report, 2004, 6).

2.4.1.1. İlköğretim

Tunus'ta ilköğretim altı yıldan oluşmaktadır. 6-12 yaş aralığındaki öğrencileri kapsamaktadır. Bu dönemdeki eğitim zorunludur. Okul öncesi eğitim ise 3-6 yaş arası çocuklar için olup özel ve kamu kuruluşlarında gerçekleştirilmektedir. Zorunlu olmamasına rağmen, okul öncesi eğitim bakanlığının sorumluluğundadır. Okul öncesi eğitimin amacı, öğrencileri temel eğitimin ilk aşamasına hazırlamaktır. Birinci sınıftan itibaren ise Arapça öğretilmeye başlanılmaktadır. Üçüncü sınıftan itibaren haftada 6 saat Fransızca öğretimi yapılmaktadır (Smida, 2011, 923).

2.4.1.2. Ortaöğretim

Tunus'ta ortaöğretim, ortaokul ve liseden oluşmaktadır. Öğrenciler lise eğitiminden sonra üniversite için Bakolorya adlı sınava tabi tutulmaktadırlar.

Ortaokul üç yıl sürmekte (7. sınıflar) ve 13-16 yaşları arasındaki çocukları kapsamaktadır. Lise ise ortaöğretim okullarında gerçekleşerek, dört yıl sürmektedir (10-13. Sınıflar). Ortaöğretimin ilk yılının sonunda, öğrenciler fen ve teknoloji gibi uzmanlık alanlarına yönelmektedirler (Smida, 2011, 927).

Ortaokulda seçmeli yabancı dil olarak İngilizce, İtalyanca ve İspanyolca dersleri bulunmaktadır. Lisede ise seçmeli yabancı dillere Türkçe, İbranice, Almanca dersleri eklenmektedir.

2.4.1.3. Yükseköğretim

Tunus'ta yükseköğretim süresi üniversitelerdeki bölümlere göre değişiklik göstererek 3 ila 6 yıl arasındadır. Lisans mezuniyeti için en az 3 yıl gerekmektedir. Master programı için iki yıl ve doktora için de dört yıl gerekmektedir.

Yükseköğretim reformu, Yükseköğretim kurumlarının özelliklerini göz önünde bulunduran gerçekçi bir yaklaşıma dayanmaktadır ve uygulanması, kademeli olarak gerçekleştirilmektedir. Yükseköğretim kurumlarının lisans dereceleri üç yıl sürmektedir (National Report, 2004, 16).

2.4.2. Tunus'ta Kullanılan Diller

Tunus'ta kullanılan diller sırasıyla şunlardır: Yerel diller, Modern Arapça ve Fransızcadır. Modern Arapça Tunus'un resmî dilidir. Yazışma dili ve resmî belgeler, sokak levhaları ve dükkân tabelalarında modern Arapça kullanılmaktadır.

Arapça, Tunus'un tüm okuryazar konuşmacılarının anlayabileceği ve konuşabileceği bir dildir. Tunuslu çocuklara, Arapça konuşma ve yazma öğretilir. Aynı zamanda Tunusluların çoğunluğu Fransızca da bilmektedir. Okulda, Fransızca sekiz yaşından itibaren çocuklara öğretilmektedir.

Tunus'un üçüncü dili yerel olarak Darija veya Tunisi olarak bilinen Tunus Arapçasıdır. Modern Arapça'dan çok farklıdır. Klasik bir Arap türevi olarak kabul edilen Tunus Arapçası, Arapça bir kelime dağarcığına sahiptir. Tunus'ta berberi dilini konuşan küçük bir azınlık da vardır. Resmi bir statüye sahip olmamasına rağmen, Fransızca ülkede önemli bir rol oynamaktadır ve nüfusun yaklaşık üçte ikisi tarafından konuşulan bir dildir (Marsh, 2018, 1).

2.4.3. Tunus'ta Türkçe Eğitimi

2012 yılında Tunus'ta seçmeli ders olarak Türkçe dersine başlanmıştır. Lise eğitiminin 4 yıl olduğu Tunus'ta ilk kez 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Türkçe dersleri seçmeli yabancı dil olarak lise 3 ve 4'üncü sınıflarda haftada üç saat okutulmaya başlanmıştır. Nitekim 19. yüzyılın başlarında da Türkçe yönetim kademesindekilerin kullandığı resmî bir dildir. Ardından Tunus Eğitim Bakanı Naci Cellul imzasıyla 18 Nisan 2016'da yayınlanan bir genelgede, "Türkçe derslerine tercih yapan öğrencilerin sayısındaki düşüş ve insan kaynaklarının daha iyi değerlendirilmesi hedefiyle 2016-2017 öğretim yılında lise 3'üncü sınıflardan Türkçe dersleri programı müfredattan

ıkarılmıştır.” açıklamasında bulunulmuştur (Konhaber, 2016).

Gelişen süreçte Tunus Eğitim Bakanlığından yayımlanan genelgede, "Tunus ile Türkiye arasında eğitim alanındaki iř birliği çerçevesinde Türkçenin 2017-2018 eğitim yılından itibaren yeniden lise üçüncü sınıf seçmeli yabancı dil dersleri müfredatına alınmasına karar verilmiştir." ifadeleri yer alarak lise eğitiminin 4 yıl olduğu Tunus'ta Türkçe dersleri ilk kez 2012-2013 ėretim yılında seçmeli olarak lise  ve dördüncü sınıflarda okutulmaya başlanmıştır. Hlihazırda Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı tarafından görevlendirilen 11 Türkçe ėretmeni başkent Tunus ve evre illerdeki liselerde Türkçe dersleri vermektedir (AA,2017).

Tunus'ta Zeytuniye Üniversitesi, Yüksek Diller Enstitüsü gibi kurumlarda da özel olarak Türkçe eğitimi verilmektedir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü Ekim 2017'de kuruluşunu tamamlamış ve 2018 Ocak ayından itibaren Türkçe derslerine Tunus'ta başlamıştır. Aynı zamanda 2017-2018 eğitim-ėretim yılından itibaren Türkiye Maarif Vakfı Tunus Okullarında Türkçe dersi verilmektedir.

3. YÖNTEM

Araştırmanın yöntemine ilişkin bilgilerin yer aldığı bu bölümde sırasıyla “Araştırmanın Modeli”, “Evren ve Örneklem”, “Verilerin Toplanması”, “Verilerin Analizi” açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Tunus’ta yer alan Uluslararası Türkiye Maarif Okulu, Hrairia ve Bardo Liseleri ile Tunus 9 Nisan Üniversinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında temel seviyede seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunları tespit etmek amacıyla betimsel modelde yapılan bu çalışmada “araştırma yapılması planlanan kişilerin sahip oldukları deneyimlerinden doğan anlamların sistematik olarak incelenebilmesini sağlayan” nitel araştırma modeli kullanılmıştır (Ekiz, 2003, 93).

“Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2009, 45).

3.2. Çalışma Grubu

Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin, öğrenim süreçleri boyunca karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmayı amaçlayan bu çalışmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrenciler ve Türkçe öğreten öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcıları, bir yıl boyunca haftada 2 ve 3 saat Türkçe dersi gören yabancı uyruklu öğrencilerdir. Bu everene bağlı olarak Tunus’ta yer alan Uluslararası Türkiye Maarif Okulu, Hrairia ve Bardo Liseleri ile Tunus 9 Nisan Üniversindeki öğrenciler ve öğretmenler çalışma grubu olarak seçilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Verilen Numaralara Göre Dağılımı

Öğrenci numaraları	Hangi okulun olması	Öğrenci	Ana dili	Türkçe düzeyi	Cinsiyeti
Ö1	TMV TUNUS		Arapça	A1	Erkek
Ö2	TMV TUNUS		Arapça	A1	Erkek

Ö3	TMV TUNUS	Arapça	A1	Kız
Ö4	TMV TUNUS	Arapça	A1	Kız
Ö5	TMV TUNUS	Arapça	A1	Erkek
Ö6	Hraria Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö7	Hraria Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö8	Hraria Lisesi	Arapça	A1	Erkek
Ö9	Hraria Lisesi	Arapça	A1	Erkek
Ö10	Hraria Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö11	Hraria Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö12	Hraria Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö13	Bardo Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö14	Bardo Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö15	Bardo Lisesi	Arapça	A1	Erkek
Ö16	Bardo Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö17	Bardo Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö18	Bardo Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö19	Bardo Lisesi	Arapça	A1	Kız
Ö20	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö21	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö22	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Erkek
Ö23	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Erkek
Ö24	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Erkek
Ö25	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Erkek
Ö26	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö27	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö28	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö29	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö30	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö31	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö32	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö33	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö34	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö35	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö36	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Erkek
Ö37	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö38	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö39	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö40	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız
Ö41	9 Nisan Üniversitesi	Arapça	A2	Kız

Tablo 1’de Tunuslu öğrencilere verilen numaralar belirtilmiştir. Öğrencilerin hangi okulda eğitim aldıkları, hangi ana dile sahip oldukları, Türkçe dil seviyeleri ve cinsiyetleri açıklanmıştır.

Tablo 2: Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı

Okullar	Sıklık	Yüzde
TMV Tunus	5	15
Hraria Lisesi	5	15
Bardo Lisesi	7	17
9 Nisan Üniversitesi	22	53

Tablo 2’de Tunuslu öğrencilerin okullarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sıklık	Yüzde
Erkek	10	25
Kız	31	75
Toplam	41	100

Tablo 3’te öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları gösterilmiştir. Öğrencilerin %75’i kız, %25’i erkeklerdir. Elde edilen sonuçlara göre görüşmeye katılan öğrencilerin çoğunluğunu kızlar oluşturmaktadır.

Tablo 4: Öğrencilerin Seviyelerine Göre Dağılımı

Seviye	Sıklık	Yüzde
A1	19	46
A2	22	54
Toplam	41	100

Çalışmaya katılan öğrencilerin %46’sı A1 seviyesinden, %54’ü A2 seviyesinden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama

Araştırmada verilerin toplanmasında nitel araştırma tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Hem öğrencilere hem de öğretmenler için iki türde hazırlanmıştır. A1, A2 seviyesi öğrenciler için 72 ve öğretmenler için 20 olmak üzere toplam 92 açık uçlu soru bulunmaktadır. Görüşme formu için bir yabancılara Türkçe öğretim uzmanına ve eğitim bilimleri uzmanlarına danışılmıştır. Uzmanların önerileri doğrultusunda oluşturulan formlarla gönüllülük esasına göre belirlenen yabancılarla yapılan görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ekler bölümünde yer almaktadır

3.4. Verilerin Analizi

Çalışmaya katılan öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden hareketle toplanan veriler, içerik analizi (content analysis) yöntemi ile analiz edilmeye çalışılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2009, 259). Verilerin analizinden sonra evet veya hayır cevabına göre öğrencilerin ve öğretmenlerin belirttikleri farklı görüşler; gruplara ayırma, yorumlama ve sonuçları yazma aşamalarından geçirilerek yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde karşılaşılan sorunlar tanımlanmaya çalışılmış ve sınıflandırılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Türkçeyi seçmeli yabancı dil olarak öğrenen Tunuslu öğrenciler; ana dillerinden ses düzeni, söz dizimi ve biçimi yönleriyle farklı olan anlatım biçimleriyle kendi ana dillerini karşılaştırmaktadırlar. Her dil öğrencisi gibi dil bilgisi yapısını çözme sürecinde birtakım sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bununla birlikte temel dil becerilerinde yaşadıkları sorunlar da bulunmaktadır. Bu bağlamda dil becerileriyle ilgili sorular, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinden hareketle hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ve yüz yüze yapılan görüşmelerde öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar saptanmıştır.

Bu bölümde temel dil becerileri ile ilgili veriler ifade edilmiş ve dil bilgisi, dil ve kültür farklılığı başlıkları altında bütün bulgular toplanmış, öğrencilerin yorumları belirtilmiştir.

4.1. Dil Becerileri

4.1.1. Okuma

A1 ve A2 düzeyindeki öğrencilerin AOÖÇ'den hareketle okuma becerisiyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular:

4.1.1.1. A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Okuma Becerisiyle İlgili Görüşleri

A1 düzeyinde 19 öğrenci bulunmaktadır. Okuma becerisiyle ilgili A1 düzeyindeki öğrencilerin durumları şu şekildedir:

Tablo 6: Okuma Becerisinde A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORULAR	Evet okuyabilirim	Hayır okuyamam
1. Tabela, afiş ve kataloglarda yer alan basit bilgileri okuyup anlayabilir misiniz?	14	5
2. Tanıtma metni, davet mektubu ve kişisel bilgilerdeki basit cümleleri okuyup anlayabilir misiniz?	13	6

Tablo 6'da Tunuslu öğrencilerin okuma becerisinden kaynaklanan sorunlara ilişkin algıları belirtilmiştir. Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin 13'ü evet okuyabilirim 6'sı

ise hayır okuyamam cevabını vermiştir. Birinci soruda öğrenciler tabela, afiş ve kataloglarda yer alan basit bilgileri 14 öğrenci okuyup anlayabilmektedir. 5 öğrenci ise bazı kelimeleri okuyup anlamada zorluk yaşadıklarını belirtmektedirler. İkinci soruda ise 13 öğrenci evet okuyabilirim, 6 öğrenci hayır okuyamam cevabını vermiştir. 3 öğrenci ise okurken kelimeleri anlamada zorluk yaşadıklarını bundan dolayı sözlüğe ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

Öğrenci 1:” Hayır, çünkü bazı kelimeler biraz zor bu yüzden ben anlayamıyorum.”

Öğrenci 2: Evet, dizi ve şarkılar sayesinde anlıyorum.

Öğrenci 3: Bazı şeyleri anlıyorum. Kelimeler için sözlük lazım oluyor.

Öğrenci 13: Bazen anlıyorum, bazen anlamıyorum.

Öğrenci 17: Evet anlıyorum ama okurken sözlük kullanıyorum.

Öğrenci 5: Hayır tanıtma metni anlayamıyorum. Çünkü kelimeler çok zor.

A1 düzeyindeki öğrencilerin kelime bilgilerinin yeterli olmamasından sözlüğe ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Özellikle tanıtım metni gibi tahmin etmelerinin zor olduğu metinlerde öğrencilerin zorluk yaşadıkları görülmektedir.

4.1.1.2. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Okuma Becerisiyle İlgili Görüşleri

A2 düzeyinde toplam 22 öğrenci bulunmaktadır. A2 düzeyindeki öğrencilerin okuma becerisiyle ilgili durumları şu şekildedir:

Tablo 7: Okuma Becerisinde A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORULAR	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
1.Günlük yaşamla ilgili örneğin tanıtım, menü, adres gibi metinleri okuyup anlayabilir misiniz?	14	5
2.Önceden tahmin edilebilen, kendimizle veya çevremizle ilgili bilgilerin yer aldığı metinleri ve kişisel mektupları okuyup anlayabilir misiniz?	13	6

Araştırmaya katılan A2 seviyesindeki öğrencilerin bütünü günlük yaşamla ilgili tanıtım, menü, adres gibi metinleri ve önceden tahmin edilebilen, kendileriyle ya da çevreleriyle ilgili bilgilerin yer aldığı metinleri ve kişisel mektupları okuyup anlayabilmektedirler.

Öğrenci 23: Günlük yaşamla ilgili menü, adres ve tanıtım metinleri okuyup anlayabiliyorum.

Öğrenci 36: Metinleri okuyup anlayabiliyorum. Çünkü benimle ilgili ve tahmin etmek kolay oluyor.

Fakat 6 öğrenci anlamakta biraz zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin birinci soruya ilişkin cevapları şu şekildedir:

Öğrenci 21: Günlük yaşamla ilgili ve adres gibi metinleri anlayabilirim. Ama menü okumak biraz zor benim için.

Öğrenci 22: Doğru okuyorum ama biraz anlıyorum.

Öğrenci 26: Evet anlıyorum ama bazen telaffuz etmek zor buluyorum.

Öğrenci 30: Bazen menüyü anlayamıyorum. Çünkü anlamını bilmediğim kelime oluyor.

İkinci soruya göre 21 öğrencinin geneli evet cevabını vermiştir. Fakat 9 öğrenci anlamada mektupların zorluk derecesini ve basit cümleli olması gerektiğini şu şekilde belirtmiştir:

Öğrenci 22,23: Ara sıra. Basit cümleleri anlayabilirim sadece.

Öğrenci 21: Evet, okuyup anlayabiliyorum. Ama biraz zorluk oluyor.

Öğrenci 23,24,25, 26: Mektupları okuyabilirim ama mektup zorluğuna göre anlayabilirim.

Öğrenci 30,31: Basit kelimelerle anlayabiliyorum ama çok kelime varsa zor oluyor.

Öğrenci 32: Evet okuyabilirim ama hepsini anlayamıyorum. Çünkü kişisel bazı kelimeler bilmiyorum.

Okuma becerisiyle ilgili tablo 12 ve tablo 13'e ve öğrenci görüşlerine bakıldığında öğrencilerin okuma anlamada genel anlamda sorun yaşamadıkları saptanmıştır. Ancak A1 düzeyinde 5 öğrenci kelime hazinesi bakımından yetersiz olmaları nedeniyle anlamada zorluk yaşadıklarını, A2 düzeyinden de bağlamdan tahminle anlamayı sağladıklarını ifade etmişlerdir.

4.1.2. Dinleme

A1 ve A2 seviyesindeki öğrencilerin AOÖÇ’den hareketle dinleme becerisiyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular:

4.1.2.1. A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Dinleme Becerisiyle İlgili Görüşleri

Dinleme becerisiyle A1 düzeyindeki öğrencilerin ilgili durumları şu şekildedir:

Tablo 8: Dinleme Becerisinde A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORULAR	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
1. Kendinizle ilgili somut şeyleri basit sözcüklerle ve cümlelerle yavaş yavaş konuşulduğunda anlayabilir misiniz?	17	3
2. Ailenizle veya çevrenizle ilgili sorular sorulduğunda anlayabilir misiniz?	19	0

Tablo 8’de Tunuslu öğrencilerin dinleme becerisinden kaynaklanan sorunlara ilişkin algıları belirtilmiştir. Tablo 14 incelendiğinde öğrenciler kendileriyle ilgili somut şeyleri, aile ve çevreleriyle ilgili soruları anlayabilmektedirler. Fakat 3 öğrenci bazen bazı kelimeleri anlamakta zorluk çektiklerini şöyle ifade etmişlerdir:

Öğrenci 4: Çok hızlı konuşulduğunda harfler çok net olmuyor.

Öğrenci 6: Tahmin ediyorum çünkü ailemle ilgili kolay oluyor. Ama çevremle ilgili bazı kelimeleri bilmiyorum. Bazen seviye üstü geliyor.

Öğrenci 10: Tekrar ederek yavaş konuşulduğunda dinlediğimi anlıyorum. Ama ailem ve çevremle ilgili soruları karıştırıyorum.

4.1.3. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Dinleme Becerisiyle İlgili Görüşleri

A2 düzeyindeki öğrencilerin dinleme becerisiyle ilgili durumları şu şekildedir:

Tablo 9: Dinleme Becerisinde A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORULAR	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
1. Cümleleri ve günlük yaşamda en çok kullanılan sözcükleri, kendi işim için örneğin alışveriş yapma, çevreniz üzerine konuşma gibi önemli şeyleri anlayabilir misiniz?	17	5
2. Kısa, basit mesajları ve duyuruları anlayabilir misiniz?	19	3

Tablo 9'a göre A2 düzeyindeki öğrencilerin bir kısmı cümleleri, günlük yaşamda en çok kullanılan sözcükleri, kendi işleri ve çevreleriyle ilgili konuşma ve kısa, basit mesajları, duyuruları anlayabilmektedirler. Fakat 7 öğrenci sözlük ihtiyacı olduğunu ve yavaş konuşulması gerektiğini ifade etmişlerdir:

Öğrenci 21: Çevremle ilgili konuşma zor anlarım.

Öğrenci 35: Evet anlıyorum. Ama bazen duyurular zor.

Öğrenci 22: Biraz konuşabilirim. Genellikle sözlük ihtiyacı oluyor.

Öğrenci 27: Biraz zor. Dinlerken yavaş konuşma lazım.

Öğrenci 30: Birazını anlayabilirim. Çünkü daha çok kelime lazım.

Öğrencilerin 3'ü ise anlayamadıklarını sadece belli kelimeleri anladıklarını ifade etmişlerdir:

Öğrenci 20: Hayır anlayamam. Sadece bazı kelime ve cümleleri anlıyorum.

Öğrenci 21: Hayır anlamıyorum. Çünkü duyuru bazen farklı kelimeler var.

Öğrenci 25: Hayır anlayamam. Çünkü çok karışık sesler oluyor ve hızlı konuşuyorlar.

Dinleme becerisinde tablo 8'e ve tablo 9'a ve öğrenci görüşlerine bakıldığında A1 düzeyinde Türkçe öğrenen Tunuslu öğrencilerin ifade ettikleri görüşler doğrultusunda sorun yaşamadıkları ama konuşma hızının yeterli şekilde yavaş olmaması durumunda zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir. A2 düzeyindeki Tunuslu Türkçe öğrencilerin bir kısmı günlük yaşamla ilgili dinleme metinlerinde sorun yaşadıklarını ve aynı şekilde duyurularda farklı kelimeler kullanıldığı için 3 öğrencinin anlayamadıkları saptanmıştır. A1 düzeyinde sorun yaşanmayan öğrencilerin A2 düzeyinde zorlanması

ayrıca ele alınması gereken bir durumdur. Bu durum Türkçeye maruz kalma ile ilgili öğrencilerin aşına olmamasından kaynaklanabilir. Dinleme becerisinde genel olarak sorunları yoktur. Çünkü Türkçe-Arapça ortak kelimelerden ve yavaş konuşulmadan dolayı tahmin edebilmektedirler. Fakat duyuru gibi özele değil genele yönelik bir metinde zorluk yaşamaktadırlar. Bu bağlamda dil becerilerinin ilk basamağı olan dinleme becerisi, öğretim esnasında farklı konular ve farklı seslerle çalışma yapılıp üzerinde durulmalıdır.

4.1.4. Konuşma

A1 ve A2 düzeyindeki öğrencilerin AOÖÇ'den hareketle konuşma becerisiyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular:

4.1.4.1. Karşılıklı Konuşma

Karşılıklı konuşmayla ilgili A1 ve A2 seviyesindeki öğrencilerin durumları tabloda sunulmuştur.

4.1.4.1.1. A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Karşılıklı Konuşmaya Katılmayla İlgili Görüşleri

A1 düzeyindeki öğrencilerin karşılıklı konuşmaya katılmayla ilgili durumları şu şekildedir:

Tablo 10: Karşılıklı Konuşmayla ilgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORULAR	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
1. Arkadaşınız biraz yavaş ve tekrar ederek konuşursa, söylemek istedikleriniz için yardım ederse kendinizi basit bir şekilde ifade edebilir misiniz?	19	0
2. Doğrudan doğruya gerekli şeylerle ve çok iyi bildiğimiz konularla ilgili basit sorular sorabilir ve soruları yanıtlayabilir misiniz?	13	6

Anket verilerine göre A1 düzeyindeki öğrencilerin yavaş ve tekrar edilerek konuşulduğunda, yardım edilerek kendilerini basit bir şekilde ifade edebildiklerini ve çok iyi bildikleri konularla ilgili basit soruları sormakla birlikte yanıtlayabildiklerini de göstermektedir. Fakat 6 öğrenci zorlanacağını belirtmiştir: Öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

Öğrenci 7: Cevap verebiliyorum ve soruları anlıyorum. Çünkü kelimeleri anlamak için metodum var.

Öğrenci 2: Hayır yanıtlayamam konuşmak benim için zor.

Öğrenci 10: Yavaş yavaş konuşulduğu zaman anlıyorum.

Öğrenci 15: Türkçe telaffuz zor bu yüzden konuşmak benim için kolay değil.

Öğrenci 11: Hayır çünkü kelimeleri telaffuzda biraz zorlanıyorum.

Öğrenci 18: Evet cevap verebilirim. Ama ilk defa duyduğum için yavaş yavaş konuşabilirim.

4.1.4.1.2. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Karşılıklı Konuşmaya Katılmayla İlgili Görüşleri

A2 düzeyindeki öğrencilerin karşılıklı konuşmaya katılmayla ilgili durumları şu şekildedir:

Tablo 11: Karşılıklı Konuşmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORULAR	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
1.Kendinizi, bildiğiniz konuları ve etkinlikleri ilgilendiren basit alışlagelmiş durumlarda ifade edebilir misiniz?	16	6
2. Karşılıklı kısa bir konuşmaya katılsanız, konuşmayı sürdürebilir misiniz?	17	5

Tablo 11'in birinci maddesine göre A2 düzeyindeki öğrencilerin bir kısmı kendilerini, bildikleri konuları ve etkinlikleri ilgilendiren basit alışlagelmiş durumlarda ifade edebilmekte iken bir kısmı da zorluk yaşamaktadır. Fakat bazı öğrenciler bir etkinlik anlatmanın zor olacağını ve kısa ve basit cümlelerle ifade edebildiğini belirtmektedir. Öğrencilerin ifadeleri şöyledir:

Öğrenci 21: Evet, basit cümlelerle ifade edebiliyorum.

Öğrenci 22: Evet, kısa kelimeleri ifade edebilirim.

Öğrenci 23,24: Hayır etkinlik anlatamam.

Öğrenci 25: Evet ama çok basit ifade, kısa kelimelerle

Öğrenci 32,33: Hayır benim için Türkçe anlatmak zor çünkü çok konuşma fırsatı olmuyor.

Öğrenci 38: Az cümlelerle ifade edebilirim.

Tablo 11'in ikinci maddesine göre A2 düzeyindeki öğrencilerin çoğu karşılıklı kısa bir konuşmaya katıldıklarında konuşmayı sürdürebilmektedirler. Fakat 5 öğrenci ise hayır cevabını vermektedir. Öğrenciler görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Öğrenci 24: Evet ama her konu değil.

Öğrenci 21: Hayır çünkü bazı kelimeleri kullanamıyorum.

Öğrenci 38: Hayır yapamıyorum çünkü bilmediğim kelimeler var.

Öğrenci 36: Evet ama yavaş yavaş konuşuyorum ve biraz vakit oluyor.

Öğrenci 22: Hayır selam sadece ve çok az kelime var.

Öğrenci 23: Evet karşılıklı bir konuşmayı kısa bir süre sürdürebilirim.

Elde edilen bulgulara göre A1 ve A2 düzeyindeki Tunuslu öğrencilerin karşılıklı konuşmayla ilgili genel olarak iyi bir seviyede olduğu görülmüştür. Ancak bazı öğrenciler, telaffuz noktasında hata yapmaktan çekindiklerini belirtmişlerdir.

4.1.4.2. Bağlantılı Konuşma

Bağlantılı konuşmayla ilgili A1 ve A2 seviyesindeki öğrencilerin durumları tabloda sunulmuştur.

4.1.4.2.1. A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Bağlantılı Konuşmayla İlgili Görüşleri

Bağlantılı konuşmayla ilgili A1 düzeyindeki öğrencilerin durumları şu şekildedir:

Tablo 12: Bağlantılı Konuşmaya Katılmayla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
Tanıdığınız kişileri ve oturduğunuz yeri anlatmak için kalıplaşmış ifadeleri ve basit cümleleri kullanabilir misiniz?	15	4

A1 seviyesindeki 17 öğrenci tanıdıkları kişileri, oturdukları yerleri anlatmak için kalıplaşmış ifadeleri ve basit cümleleri kullanabilir. Fakat 2'si biraz zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Bu soruyla ilgili öğrencilerin görüşü şu şekildedir:

Öğrenci 8: Hayır, çünkü bu A1 konusu değil. Ben birinci seviyeyim.

Öğrenci 10: Biraz, çünkü ben çok hatırlamıyorum.

4.1.4.2.2. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Bağlantılı Konuşmayla İlgili Görüşleri

Bağlantılı konuşmayla ilgili A2 düzeyindeki öğrencilerin durumları şu şekildedir:

Tablo 13: Bağlantılı Konuşmaya Katılmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
Kendinizi, ailenizi, evinizi, eğitiminizi ve meslek hayatınızla ilgili konularda ifade edebilir misiniz?	22	0

A2 düzeyindeki 21 öğrenci kendilerini, ailelerini, evlerini, eğitimlerini ve meslek hayatlarıyla ilgili konuları ifade edebilmektedirler. Öğrencilerin görüşleri şöyledir:

Öğrenci 38: Evet edebilirim ama bazen kelimeleri bulamıyorum.

Öğrenci 21: Evet ama eğitimimi çok anlatamıyorum.

Öğrenci 25: Evet ama önceden hazırlanmam gerek çünkü bazı kelimeleri unutuyorum. Ve adres gibi yanlış kelimeler kullanıyorum.

Öğrenci 23: Bazen konuşamam çünkü önceden hazırlanmak lazım kelimeler için.

Tablo 12 ve tablo 13'deki verilerden hareketle öğrencilerin büyük kısmının sorun yaşamadığı görülmektedir. Bu da öğrencilerin durumunun iyi olduğuna işaret etmektedir. Yalnızca A1 düzeyinde 4 öğrenci karşılıklı konuşmada adres tarif ederken zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Konuşma becerisinde öğrenciler hızlı ve akıcı bir biçimde konuşamaları da anlatmak istediklerinde bir sorun yaşamadıkları belirlenmiştir. Bu bağlamda temel seviyedeki Tunuslu öğrencilerin kendilerini ve çevrelerini anlatmada düzeylerinin iyi olduğu söylenebilir.

4.1.5. Yazma

A1 ve A2 düzeyindeki öğrencilerin AOÖÇ’den hareketle yazma becerisiyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular:

4.1.5.1. A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Becerisiyle İlgili Görüşleri

Yazma becerisiyle ilgili A1 düzeyindeki öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Tablo 14: Yazma Becerisinde A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORULAR	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
1. Tatil selamları göndermek için kısa ve basit bir posta kartı yazabilir misiniz?	11	8
2. Otellerde adları, adresleri, ulusal kimliği ve benzerlerini formlara yazabilir misiniz?	13	6

A1 düzeyindeki 12 öğrenci tatil selamları göndermek için kısa ve basit posta kartı yazabilmektedirler. Bazen zorlandıklarını şu şekilde ifade etmişlerdir:

Öğrenci 5: Bakarak yazabilirim. Türkçe yazmak benim için çok zor.

Öğrenci 9: Örnek karta bakarım ve değiştiririm. Yazmak benim için zor.

Öğrenci 17: Evet kendim hakkında yazabilirim

Öğrenci 7: Evet ama kolay detaylar ve kolay cümlelerle yazabilirim.

Öğrencilerin çoğunluğunun sorun yaşamadıkları görülmektedir. Fakat öğrencilerden 7’si dil bilgisi yapılarını kurallı şekilde yazıya aktarmada zorlandığını belirtmektedir.

Öğrenci 5: Hayır yazamıyorum. Çünkü bazı kelimeleri bilmiyorum.

Öğrenci 13: Hayır, çünkü bazı isimler değişiyor.

Öğrenci 10: Hayır, çünkü bazı kelimeleri tanımıyorum.

Öğrenci 8: Hayır yazamıyorum. Seviye üstü. Çünkü Türkçeyi yeni öğreniyorum ve daha eğitim almam gerek.

Otellerde adları, adresleri, ulusal kimliği ve benzerlerini formlara yazmakta ise öğrencilerin bir kısmı zorlanmaktadır. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 5: Evet zorlanıyorum. Türkçe isimlerde büyük küçük harf hatası çok yapıyorum.

Öğrenci 14: Bazen yazabiliyorum ama bazen yazamıyorum. Çünkü bazı isim değişimlerini anlamıyorum.

Öğrenci 15: Adres yazmada zorlanıyorum. Çünkü farklı kelimeler ve ekler oluyor.

Öğrenci 17: Zorlanıyorum çünkü bakmadan yazamam.

4.1.5.2. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Becerisiyle İlgili Görüşleri

Yazma becerisiyle ilgili A2 düzeyindeki öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Tablo 15: Yazma Becerisinde A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORULAR	Evet anlayabilirim	Hayır anlayamam
1.Kısa basit notlar, haberler yazabilir misiniz?	15	7
2. Bir şeye teşekkür etmek için çok basit kişisel bir mektup yazabilir misiniz?	22	0

Tablo 15’e göre A2 düzeyindeki 15 öğrenci kısa basit notlar, haberler yazabildiklerini ifade etmektedirler. Fakat 7 öğrenci ise zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şöyledir:

Öğrenci 24: Sözlük ile beraber yazıyorum.

Öğrenci 29: Evet kısa basit notlar ve haberler yazabilirim ama biraz.

Öğrenci 36: Evet ama biraz olacak çünkü haber yazmak zor.

Öğrenci 23: Evet ama sözlüğü kullanarak yazabilirim.

Öğrenci 21: Hayır yazamam çünkü haber yazmak zor, gramer zor oluyor.

Öğrenci 30: Hayır yazamam. Çok kelime bilmiyorum.

Tablo 15’deki ikinci soruya göre öğrencilerin geneli bir şeye teşekkür etmek için çok basit kişisel bir mektup yazabilmektedirler. Fakat basit kelimelerle yazabildiğini ifade eden öğrenciler de vardır. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 21: Bazı kelimeler için sözlük istiyorum.

Öğrenci 22: Evet yazabilirim basit kelimeler lazım.

Öğrenci 30: Evet mektup yazabilirim ama başka bir örnek mektup bakmak lazım.

Öğrenci 31: Evet yazıyorum ama çok kısa.

Öğrenci 35: Yazarım ama uzun değil. Kısa yazarım.

Elde edilen bulgular ışığında, Türkçeyi seçmeli yabancı dil olarak öğrenen A1 ve A2 düzeyindeki Tunuslu bazı öğrencilerin, yazma becerilerinde birtakım sorunlar yaşadıkları görülmektedir. A1 düzeyindeki toplam 13 öğrenci, posta kartı ya da otel kayıt formu gibi kısa notlar yazmada zorlandıklarını, bunun sebebi olarak da dil bilgisi yapılarının, kelimelerin kullanım alanlarının farklı olması, imla hatalarında zorlanmalarına bağladıklarını belirtmişlerdir. A2 düzeyindeki öğrencilerinden 7’si haber yazısı yazmakta zorlandıklarını ve diğer öğrencilerden bazıları da sözlük yardımıyla yazabileceğini belirtmektedir. Genel anlamda basit notlar ve kısa teşekkür mektubu yazmada sorun yaşadıkları görülmemiştir. Ancak öğrencilerin bir kısmı bu notları çok kısa ve basit şekilde ancak yazabileceğini belirtmektedir. Bu bağlamda temel seviyede seçmeli yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrenciler için yazma becerisinde bazı sorunlar bulunmaktadır.

4.2. Öğrencilerin Dil Bilgisi Alanıyla İlgili Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Bu bölümde A1 ve A2 düzeyindeki Tunuslu öğrencilerin dil bilgisiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1. A1 Seviyesindeki Öğrencilerin Dil Bilgisi Alanıyla İlgili Görüşleri

A1 düzeyindeki Tunuslu öğrencilerin, dil bilgisiyle ilgili yarıyapılandırılmış görüşme formunun sorularına verdikleri cevapların analizleri şu şekildedir:

Tunuslu öğrencilerin “Türkçe dil bilgisi konularında zorlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 16: Dil Bilgisi Konularıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe dil bilgisi konularında zorlanıyor musunuz?	15	4

Tablo 16’ya göre A1 düzeyindeki öğrencilerin büyük bir çoğunluğu dil bilgisi konularında zorluk yaşamaktadırlar. 4 öğrenci ise zorluk yaşamadıklarını, zor bulmadıklarını belirtmişlerdir. Dilbilgisi konularında zorlanan öğrenciler zorlandıkları kısımları şu şekilde ifade etmişlerdir:

Öğrenci 02: Saatler ve geçmiş zaman konularında yüzde doksan sıkıntı var.

Öğrenci 03: Fıstıkçışahap zor.

Öğrenci 04: Saatler ve telaffuz.

Öğrenci 06: Türkçe dil bilgisi biraz zor.

Öğrenci 10: Biraz fıstıkçışahap.

Öğrenci 12: Türkçe dil bilgisi biraz zor çünkü Arapçadaki ve Türkçedeki özne ve yüklemelerin yerleri farklı. Yani Arapçada yüklem önce fakat Türkçe de yüklem sonda bulunuyor.

Öğrenci 15: Sıfat ve isimler birbirine karışıyor. Benim için zor oluyor.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A1 seviyesindeki Tunuslu öğrencilerin dil bilgisinden kaynaklanan sorunları arasında ses bilgisi, zamanlar, sert ünsüz benzeşmesi, saatler ve sözcük türlerinin kullanımında oldukça sorun yaşadıkları görülmektedir. Türkçe ve Arapça birbirinden farklı dil ailelerindendir. Bunun yanı sıra Türkçenin sondan eklemeli bir dil olmasından ve Arapçadaki eklerin Türkçedekinden tam tersine kullanılması bu sorunların nedenidir.

Tunuslu öğrencilerin “Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 17: Türkçe ile Arapçanın Birbirine Yakın Dil Olmamasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?	5	14

Tablo 17'ye göre A1 düzeyindeki öğrencilerden 7'si Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmamasından Türkçe öğrenirken sorun olduğunu belirtmiştir. 12 öğrencinin geneli ise sorun olmadığını belki biraz şeklinde belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 1: Hayır sorun olmuyor. Çünkü genellikle biz Fransızca ve İngilizce okuyoruz. Ve bunlar Arapçadan çok farklı.

Öğrenci 2: Biraz çünkü yeni bir dil.

Öğrenci 4: Evet Latin harflerin telaffuzu sorun oluyor.

Öğrenci 7: Biraz çünkü konuştuğum zaman bazı harfleri telaffuz etmek zor oluyor.

Öğrenci 10: Biraz, bazen telaffuzdan.

A1 seviyesinde ankete katılan çoğu öğrenci Arapça ile Türkçenin birbirine yakın dil olmamasın rağmen Türkçe öğrenirken problem yaşamadıklarını belirtmektedirler. Yani Arapça ve Türkçe gramatikal açıdan birbirine benzemese de bu durumunun Türkçe öğrenimine olumsuz bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Tunuslu öğrencilerin “Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 18: Türkçeyle Fransızcadaki Benzer Harf Telaffuzlarının Türkçe Öğrenirken Yardımcı Olmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?	16	3

Tablo 18'e göre öğrencilerin geneli Türkçeyle Fransızcadaki benzer harf telaffuzlarının Türkçe öğrenirken yardımcı olduğunu belirtmiştir. 3 öğrenci ise gramer olarak farklı olduğundan yardımcı olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 1: Evet çok yardımcı oluyor.

Öğrenci 4: Evet telaffuzdan yardım sağlıyor.

Öğrenci 7: Evet Türkçe öğrenmek içim kolay oluyor.

Öğrenci 10: Bazı harflerin yazılışları farklı ama telaffuzları Fransızca ile aynı ve aynı olan harflerin telaffuzları kolay oluyor.

Öğrenci 12: Hayır çünkü Fransızca Türkçeden farklı. Yüklem ve özne farklı yerlerde.

Özne ve yüklem farklı yerlerde olduğu için bana zor oluyor. Arapçada da böyle.

Öğrenci 17: Hayır ikisi farklı dil.

A1 seviyesinde yapılan ankete göre öğrencilerin neredeyse geneli için Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken yardımcı olmaktadır. Fakat 3 öğrenci iki dilin birbirine benzemediğini düşündüklerini ifade etmişlerdir. Fransızcadaki yüklem ve öznenin Türkçeden farklı yerlerde olmasından dolayı zorluk çeken öğrenciler de bulunmaktadır. Fakat genel olarak Fransızca ve Türkçede yer alan benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken öğrenciler için kolaylık sağlamaktadır.

Tunuslu öğrencilerin “Türkçenin çekimli bir dil olması zorluk yaşıyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 19: Türkçenin Çekimli Bir Dil Olmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçenin çekimli bir dil olması zorluk yaşıyor mu?	18	1

Tablo 19'a göre öğrencilerin geneli Türkçenin çekimli bir dil olmasından dolayı zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. 2 öğrenci ise biraz cevabını vermiştir. Bu bağlamda öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

Öğrenci 1: Evet biraz telaffuzdan problem var. Çünkü zor buluyorum.

Öğrenci 2: Çok kural ve çok istisna var mesela çokluk eki bazı kelimeler istisna oluyor. Lar, ler aynı olmuyor.

Öğrenci4: Evet doğru cümle kurmak zor.

Öğrenci: 5: Evet zor anlayamıyorum.

Öğrenci 7: Evet çünkü çekimli olmasından dolayı çok zorlanıyorum. Çünkü çok ek var ve ezberlemek zor.

Öğrenci 9: Biraz, sesli harflere göre hangi eklerin geleceğini bazen karıştırıyorum.

Öğrenci 13: Evet çünkü şimdiki zaman ekinde çok istisna var. Ve çok karışık.

Tablo 25'e göre öğrenciler Türkçenin çekimli bir dil olmasından dolayı zorluk yaşamaktadırlar. Sondan eklemeli bir olduğundan dolayı öğrenciler telaffuzda, kurallarda, eklerde ve özellikle istisnai durumlarda zorlandıklarını ifade etmektedirler. Öğrenciler Türkçe ekleri kullanmakta zorlanmaktadırlar.

Öğrencilerin "Arapçadaki bazı harflerin Türkçede olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?" sorusuna verdikleri cevap şu şekildedir:

Tablo 20: Arapçadaki Bazı Harflerin Türkçede Olmamasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Arapçadaki bazı harflerin Türkçede olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?	5	14

Öğrencilerin çoğunluğu harflerin farklı olmasından dolayı bir problem yaşamamaktadır. Öğrencilerin görüşleri şöyledir:

Öğrenci 1: Hayır, çünkü diğer bütün dillerde, Latin harfler yoktu.

Öğrenci 3,5: Hayır çünkü biz Fransızca ve İngilizce biliyoruz. Aynı harfler var.

Öğrenci 7,8,9,11: Hayır problem yok.

Öğrenci 10,13: Bazen zor oluyor. Çünkü ı, i, o, ö, u, ü yazarken yanlış yapıyorum.

Öğrenci 15: Evet bazı harflerin yazımında yanlış yapıyorum. Doğru görmüyorum.

Öğrenci 17: Nokta olan harflerde bazen zorlanıyorum.

Öğrenciler bazıları harflerin yazımını karıştırmaktadırlar. Fakat genel olarak Latin harfli bir dil bildiklerindne dolayı zorlanmadıkları görülmektedir.

Tunuslu öğrencilerin “Türkçeyi öğrenirken Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 21: Türkçe İsim ve Sıfat Tamlamalarıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçeyi öğrenirken Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlanıyor musunuz?	11	8

Tablo 21’e göre öğrencilerin 11’i Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlandıklarını belirtirken 8’i hayır Arapça gibi, zor olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 3: Evet bazen cümleleri anlamada zor oluyor. Karıştırıyorum.

Öğrenci 4: Evet cümle tamamlamak zor.

Öğrenci 5: Evet çünkü Türkçedeki tamlayan ve tamlanan ekleri Arapçadan farklı.

Öğrenci 1: Hayır zor bulmuyorum.

Öğrenci 6: Hayır bu zor bir iş değil. Çünkü biz çok başka bir dil öğreniyoruz.

Öğrenci 7: Hayır kolay, zor değil. Arapça gibi.

Öğrenci 9: Kolay, Arapça gibi.

Öğrenci 11: Evet çünkü tamlayan ve tamlanan eklerinin yerlerini karıştırıyorum.

Öğrenci 13: Evet çünkü her zaman iki kelime de ek almıyor. Bu yüzden zorlanıyorum.

Anket sonuçlarına göre A1 seviyesindeki öğrencilerin çoğunluğu Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlanmaktadırlar. Türkçede çok çeşitli isim

tamlaması olmasından, cümleleri anlamakta zorlandıklarından, tamlayan ve tamlanan eklerinin yerlerini karıştırdıklarından öğrencilerin bir kısmı zorlanmaktadır. Öğrenciler tamlama eklerinin kullanımından dolayı sorun yaşamaktadırlar. Diğer öğrencilerin geneli ise yeni bir dil öğrendiklerinden dolayı bu zorlanmayı normal karşılamaktadırlar. Çok zorluk yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Tunuslu öğrencilerin “Türkçe cümleleri kurmada ve cümle yapısındaki farklılıktan dolayı zorlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 22: Türkçe Cümle Kurma ve Cümle Yapısındaki Farklılığıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe cümleleri kurmada ve cümle yapısındaki farklılıktan dolayı zorlanıyor musunuz?	10	9

Tablo 22’ye göre öğrencilerin çoğunluğu Türkçe cümle kurmada cümle yapısındaki farklılıktan dolayı zorluk yaşamadıklarını belirtmişlerdir. 4 öğrenci ise biraz zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 1: Hayır zorlanmıyorum. Çünkü Türkçe cümle kurmak zor değil.

Öğrenci 3: Evet bazı cümleleri kurmak zor.

Öğrenci 5: Hayır çünkü biz Fransızca öğreniyoruz ve Türkçeyle benziyor.

Öğrenci 6: Hayır zor değil çünkü Türkçe farklı bir dil.

Öğrenci 9: Hayır çünkü biz Fransızca ders alıyoruz ve soldan okuyoruz.

Öğrenci 11: Evet çünkü Fransızca ve Arapçada cümle kurmak farklı, Türkçede farklı.

Öğrenci 13: Evet bazen öznenen sonra gelecek kelimeleri doğru yere koymakta zorlanıyorum.

Anket sonuçlarına göre öğrencilerin bir kısmı Türkçe cümleleri kurmada ve cümle yapısındaki farklılıktan dolayı zorluk yaşamaktadırlar. Arapça ve Fransızcadaki cümle öğelerinin Türkçeden farklı diziliminden dolayı öğrenciler zorlandıklarını belirtmektedirler. Bazı öğrenciler ise Fransızca’yı Türkçeye benzettiklerinden dolayı herhangi bir zorluk yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Tunuslu öğrencilerin “Türkçe hâl eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 23: Türkçe Hâl Ekleriyle İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe hâl eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?	5	13

Tablo 23’e göre A1 düzeyindeki öğrencilerin büyük çoğunluğunu hâl eklerinde zorlanmadıkları görülmektedir. Fakat öğrencilerden bazıları zorlandıklarını şu şekildedir:

Öğrenci 3: Hayır çünkü kolay.

Öğrenci 5: Evet, hâl ekleriyle ilgili bazı fiillerde sadece 1 hal eki kullanılıyor. Bunları bilmek ve ezberlemek çok zor.

Öğrenci 6: Ketçap kuralı her zaman olmuyor. Mesela Ağaca, saça ikisi neden farklı anlamıyorum.

Öğrenci 9: Konuşurken da ve den hâl eklerini karıştırıyorum.

Öğrenci 13: Belirtme hal eki çok zor.

Anket verilerine göre öğrencilerin geneli hâl eklerinde zorlanmamaktadırlar. Ancak bazı öğrenciler istisnai durumlarda ve konuşurken bazı hâl eklerini birbirine karıştırdıklarını zorlandıklarını ifade etmektedirler. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun hâl ekleri konusunda herhangi bir sorununun bulunmaması bu konuya daha çok ağırlık verildiğini ve öğrencilerin durumlarının iyi olduğunu göstermektedir. Tunuslu öğrencilerin “Türkçe iyelik eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 24: Türkçe İyelik Ekleriyle İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe iyelik eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?	10	9

Tablo 24'e göre öğrencilerin yarısı iyelik eklerini öğrenme ve kullanmada zorluk yaşamaktadırlar. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 4: Evet çünkü iyelik ekleri bazen şahıs ekleriyle karışıyor.

Öğrenci 6: Ketçap kuralı her zaman yok. Bazı kelimelerde oluyor bazı kelimelerde olmuyor.

Öğrenci 7: Evet karıştırıyorum. Çünkü sesli harf olunca aynı değil.

Öğrenci 9: İyelik eklerini karıştırıyorum. T harfi bazen değişiyor bazen değişmiyor. Anlamıyorum.

Tabloya göre öğrenciler iyelik eklerinde yarı yarıya zorlanmaktadırlar. Öğrenciler genel olarak istisnai durumlarda ve eklerde zorlandıklarını belirtmektedirler.

Tunuslu öğrencilerin “Haber kiplerinin kullanımında (zaman bildiren ekler) zorlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 25: Türkçe Haber Kiplerinin Kullanımıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Haber kiplerinin kullanımında (zaman bildiren ekler) zorlanıyor musunuz?	12	7

Tablo 25'e göre A1 düzeyindeki öğrencilerin bir kısmı haber kiplerinin kullanımında zorlandıklarını bazı öğrenciler biraz zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerini şu şekildedir:

Öğrenci 1: Gelecek zaman telaffuzu ve bazı fiiller zor.

Öğrenci 3: Hayır ama bazen cümle içinde anlamak zor.

Öğrenci 4: Geçmiş zamanın telaffuzu biraz zor.

Öğrenci 7: Geçmiş zamanı zor buluyorum.

Öğrenci 11: Şimdiki zaman kolay ama geçmiş zaman bazen zor.

Öğrenci 14: Evet, geçmiş zamanda zorlanıyorum

Öğrenci 15: Gelecek zaman çekimleri karışık, zor oluyor.

Öğrenci 17: Yazarken cümlede zorlanıyorum çünkü benim için karışık.

Anket verilerine göre öğrencilere haber kiplerinin kullanımı öğrencilerin çoğunluğuna zor gelmektedir. Haber kiplerinin cümle içindeki kullanımları, fillere göre değişen çekimleri ve doğru telaffuzları öğrencilerin zorlandıkları kısımlar arasında yer almaktadır

Tunuslu öğrencilerin “Türkçedeki karşılaştırma eki (-dendaha) ve üstünlük ekini (en)öğrenme ve kullanmada zorluk yaşıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 26: Türkçe Karşılaştırma ve Üstünlük Eklerini Öğrenme, Kullanmayla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçedeki karşılaştırma eki (-den, daha) ve üstünlük ekini (en)öğrenme ve kullanmada zorluk yaşıyor musunuz?	1	18

A1 düzeyindeki öğrencilerin geneli karşılaştırma ve üstünlük eklerinde bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Sadece 15 numaralı öğrenci şu şekilde ifadesini belirtmiştir: “Biraz çünkü bazen den, daha hangi daha iyi, üstün onu anlamıyorum.” Öğrencilerin bu konuda bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Tunuslu öğrencilerin “Kitaptaki konulardan seviyenize göre gereksiz olduğunu düşündüğünüz konu ya da konular var mı?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 27: Türkçe Öğretilen Kitaplardaki Konuların Seviyelerine Uygunluğuyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Kitaptaki konulardan seviyenize göre gereksiz olduğunu düşündüğünüz konu ya da konular var mı?	0	19

Tablo 27' ye göre A1 düzeyindeki öğrencilerin hiçbiri kitaptaki konuların seviyelerine göre gereksiz olduğunu düşünmediklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda bazı öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 1: Hayır bizim için makbul ve sosyal konular.

Öğrenci 6: Çok iyi konular. Kitap çokgüzel.

Öğrenci 7: Bizim için makbul.

Görüldüğü gibi A1 düzeyindeki öğrencilerin hepsi kitaptaki Türkçe dil bilgisi konularının gerekli olduğunu düşünmektedirler. Bu bağlamda kitaptaki konuların öğrencilere yarar sağlayan, önemli konular olduğunu göstermektedir.

4.2.2. A2 Seviyesindeki Öğrencilerin Dil Bilgisi Alanıyla İlgili Görüşleri

A2 düzeyindeki Tunuslu öğrencilerin, dil bilgisiyle ilgili yarıyapılandırılmış görüşme formunun sorularına verdikleri cevapların analizleri şu şekildedir:

Tunuslu öğrencilerin “Türkçe dil bilgisi konularında zorlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 28: Türkçe Dil Bilgisi Konularıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe dil bilgisi konularında zorlanıyor musunuz?	16	6

Tablo 28'e göre A2 düzeyindeki öğrencilerin yarsından çoğu çeşitli dil bilgisi konularında zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Geri kalan öğrenciler zamanlarda biraz zorlandıklarını ama önemli olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 22: Zamanlarda zorlanıyorum çünkü karıştırıyorum.

Öğrenci 26: Biraz konuşmak zor.

Öğrenci 27: Türkçe zamanlar zor. 2 geçmiş zaman var, geniş zamanda kural çok var.

Öğrenci 29: Mış, miş çok zor. Arapçada böyle yok.

Öğrenci 30: Evet çok zor. Geniş zaman çok zor, çok kural var.

Öğrenci 32: Geniş zaman zor çünkü istisna fiiller var ve ezberlemek zor.

Öğrenci 33: Geniş zamanda çok kural var. Fiiller çok farklı oluyor. Olumsuzda fiiller değişiyor.

Öğrenci 35: A2 gramer konuları çok. Geçmiş zaman mış-miş, geniş zaman ve fiilimsiler zor.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 seviyesindeki Tunuslu öğrencilerin dil bilgisinden kaynaklanan sorunları arasında fiilimsilerde, istisna fiillerde ve özellikle haber kipleri ve haber kiplerinin cümledeki durumuna göre çekimli kullanımlarında sorun yaşadıkları görülmektedir. Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması, geçmiş zaman için birden fazla zaman içermesi ve Arapçadaki eklerin aksine bir kullanımının olması bu problemlerin nedenidir.

Tunuslu öğrencilerin “Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 29: Türkçe ve Arapçanın Birbirine Yakın Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?	12	10

Tablo 29’a göre A2 düzeyinde Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması Türkçe öğrenirken 10 öğrenci için sorun olmamakla beraber 12 öğrenci için biraz sorun olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 20: Hayır çünkü Türkçe ve Arapça birbirine benzeyen çok kelime var.

Öğrenci 22: Evet çünkü bazı harfler Türkçede yok.

Öğrenci 24: Hayır çünkü Türkçe daha kolay.

Öğrenci 26: Biraz, konuşmak biraz zor.

Öğrenci 32: Evet Türkçe cümle kurmak ve zamanlar çok farklı.

Öğrenci 33: Evet zor oluyor. Çünkü cümle kurmak Arapça ve Türkçede farklı

Öğrenci 37: Benim için sorun çıkmıyor çünkü Türkçe zor bir dil değil.

Öğrenci 38: İlk zamanlar zor oluyordu ama şimdi Türkçeyi öğrendim. Ve daha iyi anlıyorum.

A2'deki Tunuslu öğrencilerin verilerine göre Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması Türkçe öğrenirken bir kısım öğrencilerde sorun olmaktadır. Çünkü Arapça cümle yapısı ve Türkçe cümle yapıları birbirinden farklıdır. Türkçedeki gramer konuları ve Arapçadaki gramer konuları gibi düzenli ve birbiriyle bağlı olmadığından cümle kurmanın, zamanların ve cümle içerisindeki zaman çekimlerinin zor olduğunu belirtmektedirler. Bir kısım öğrenci ise ne kadar benzemese de Arapça ve Türkçede bulunan aynı kelimelerin kolaylık sağladığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin çoğunluğu Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmamasından dolayı Türkçe öğrenirken problem olduğunu belirtmişlerdir.

Tunuslu öğrencilerin “Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 30: Türkçe ve Fransızcanın Benzer Harf Telaffuzlarının Türkçe Öğrenirken Yardımcı Olup Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?	17	5

Tablo 30'a göre öğrencilerin 17'si Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzlarının Türkçe öğrenirken yardımcı olduğu belirlenmiştir. 5 öğrenci ise bir etkisinin olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 21: Evet biraz yardımcı oluyor mesela ü, ö harfleri gibi.

Öğrenci 22: Evet, sesli harfler genellikle.

Öğrenci 23: Sesli harflerde yardımcı oldu.

Öğrenci 40: Evet yardımcı oluyor.

A2 seviyesinde yapılan ankete göre öğrencilerin neredeyse geneli için Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken yardımcı olmaktadır. Öğrencilerin 5'i bir etkisinin olmadığını ifade etmektedirler. Fakat genel olarak

Fransızca ve Türkçe de yer alan benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken öğrenciler için kolaylık sağlamaktadır

Tunuslu öğrencilerin “Türkçenin çekimli bir dil olması zorluk yaşıyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir:

Tablo 31: Türkçenin Çekimli Bir Dil Olmasıyla A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçenin çekimli bir dil olması zorluk yaşıyor mu?	12	10

Tablo 31’e göre öğrencilerin çoğunluğu Türkçenin çekimli bir dil olmasıyla ilgili sorun yaşamamaktadırlar. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 26: Evet özellikle bulunma hal eki.

Öğrenci 27: Evet eklerin kullanımı zor. Cümlede eklerle yanlış yapıyorum.

Öğrenci 29: Bazen istisnalar karışıyor. Fıstıkçışahap karışıyor.

Öğrenci 31: Evet çünkü ekleri kullanmak zor oluyor, yanlış yapıyorum.

Öğrenci 33: Cümle yazarken zor oluyor. Olumsuz yazacağım zaman karıştırıyorum.

Anket verilerine göre Tunuslu öğrencilerin çoğunluğu eklerin kullanımında zorluk yaşamamaktadırlar. Öğrencilerin bir kısmı ise Türkçenin çekimli bir dil olmasından dolayı zorluk yaşamadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 32: Arapçadaki Bazı Harflerin Türkçede Olmaması Türkçe Öğrenirken Sorun Olup Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Arapçadaki bazı harflerin Türkçede olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?	6	16

Tablo 32’ye göre öğrencilerin geneli Arapçadaki bazı harflerin Türkçede olmamasından dolayı Türkçe öğrenirken sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 21: Hayır. Örneğin ö harfi çok kolay benim için. Çünkü Fransızcada e harfi ö sesi.

Öğrenci 22: İlk önce zorlanıyordum ama sonra sorun olmadı.

Öğrenci 27: Evet biraz çünkü bazı harfler Fransızcada da yok.

Öğrenci 30: Hayır çünkü biz Latin alfabesini biliyoruz. Bu yüzden zor değil.

Öğrenci 35: Evet bilmediğimiz harfler var. Ünlüler zor oluyor.

Öğrenci 37: Evet ı ve i harflerini karıştırıyorum.

Öğrenci 38: Evet u, ü, o, ö karışık geliyor. Bu harfler zor.

Öğrenci 40: Bazen ş ve ç harflerini karıştırıyorum.

Tunuslu öğrencilerin çoğunluğu Arapçadaki bazı harflerin Türkçede olmamasından dolayı Türkçe öğrenirken sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Çünkü Arapçanın yanında Fransızca da bildiklerinden dolayı, bu durum onlar için bir avantaj olmuştur.

Tablo 33: Türkçe öğrenirken Türkçe İsim ve Sıfat Tamlamalarını Oluşturmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçeyi öğrenirken Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlanıyor musunuz?	6	16

Tablo 33’e göre öğrencilerin çoğunluğu Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlanmadıklarını belirtmişlerdir. Bir kısmı önceden yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 26: A1 olduğum zaman zorlandım. Çünkü Arapçada farklı. Ama şimdi kolay benim için.

Öğrenci 28: İlk zaman zor geldi çünkü ben Türkçe bilmiyorum. A2 bitti ve artık benim için kolay.

Öğrenci 32: Hayır zor değil. Çünkü ben Türkçe cümle kurmayı öğrendim.

Öğrenci 38: Çok kolay Türkçede yer değiştiriyoruz.

Öğrenci 40: Biraz zorlanıyorum, isim ve sıfat tamlamalarını karıştırıyorum.

A2 anket verilerine göre öğrencilerin çoğunluğu Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlanmadıklarını belirtmişlerdir. A2 öğrencileri genellikle isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada ilk zamanlarda zorlandıklarını ama öğrendikçe anladıklarını belirterek herhangi bir zorluk yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğrenciler tamlayan ve tamlanan eklerinin kullanımı konusunda eksikleri oldukları için zorlandıklarını belirtmektedirler. Sonuç olarak öğrencilerin çoğunluğu bu konuda zorlanmadıkları ifade etmişlerdir.

Tablo 34: Türkçe Cümle Kurma ve Cümle Yapısındaki Farklılıkla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe cümleleri kurmada ve cümle yapısındaki farklılıktan dolayı zorlanıyor musunuz?	13	9

Tablo 34'e göre öğrencilerin bir kısmı cümle kurma ve cümle yapısındaki farklılıktan dolayı zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Arapçadaki cümle yapısı ve Türkçedeki cümle yapısının farklılıklarından etkilendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 22: Türkçede cümle kurmak Arapçadan farklı bu yüzden sorun yaşıyorum.

Öğrenci 23: Türkçe cümle kurmak zor.

Öğrenci 27: Arapçada yüklem ve özne farklı, Türkçede yüklem ve özne farklı. Bu yüzden zor oluyor.

Öğrenci 33: İki dilin cümle kurması aynı değil. Cümle kurmak zor benim için çünkü yanlış oluyor.

Öğrenci 35: Evet Türkçe ve Arapça cümle kurmak farklı.

Anket verilerine göre öğrencilerin bir kısmı Arapçadaki cümle yapısı ve Türkçedeki cümle yapısının farklılıklarından etkilendiklerini belirtmişlerdir. Arapçada yüklem ve öznenin Türkçeden farklı yerlerde olmasından, iki dilin cümle yapısının ve kurgusunun farklı olmasından dolayı öğrenciler zorluk yaşadıklarını

belirtmektedirler. Bunun yanında bazı öğrenciler ise ilk başlarda bu durumdan etkilendiklerini ama artık alıştıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 35: Türkçe Hâl Eklerini Öğrenme ve Kullanmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe hâl eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?	7	15

Tablo 35'e göre öğrencilerin bazıları hâl eklerini öğrenmede değil kullanmada zorlandıklarını beyan etmişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 21: Konuşmak için zorlanıyorum çünkü dan ve de karışıyor.

Öğrenci 24: Nasıl kullanacağımı bilmiyorum bu yüzden benim için zor.

Öğrenci 25: Evet, ı ve i, a ve e eklerini karıştırıyorum.

Öğrenci 27: Evet çünkü birbirine benziyorlar.

Öğrenci 29: Biraz zor öğreniyorum ama nasıl kullanacağımı unutuyorum.

Öğrenci 30: Hayır zorlanmıyorum. Sadece konuşurken zor oluyor.

Öğrenci35: Evet, çünkü bazen ekleri karışık yazıyorum.

Yabancı dil olarak A2 seviyesinde Türkçe öğrenen Tunuslu öğrenciler genel olarak hâl eklerinde bir zorluk yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Fakat bazı öğrenciler belirtme, yönelme hâl eklerini birbirine karışması, konuşurken bulunma ve ayrılma eklerinin karışması ve özellikle öğrenmede sorun olmadığını ama kullanırken problem yaşadıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 36: Türkçe İyelik Eklerini Öğrenme ve Kullanmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe iyelik eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?	10	12

Öğrenci 20: Evet zorlanıyorum. Türkçe ekler, Arapça eklerden farklı. Bu yüzden benim için zor oluyor.

Öğrenci 25: Öğreniyorum ama konuşurken zorlanıyorum. Çünkü burada her zaman pratik olmuyor.

Öğrenci 27: Evet olumsuz iyelik eklerini kullanmak zor.

Öğrenci 29: Arapçadaki ekler Türkçeden farklı. Türk dilini yeni öğreniyorum bu yüzden zor oluyor.

Öğrenci 31: Türkçe konuşamıyorum. Bu yüzden unutuyorum.

Öğrenci 30: Hayır öğreniyorum ama pratik olmadığı için unutuyorum.

Öğrenci 35: Evet birbirine karıştırıyorum. Çünkü çok fazla.

Anket verilerine göre Tunuslu öğrencilerin bir kısmı iyelik eklerini öğrenme ve kullanmada zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Eklerin olumsuz hallerinin kullanımı, Arapça ve Türkçedeki eklerin birbirinden farklı olmasından dolayı zorlanmaları ve yeterince pratik yapma alanı olmaması durumundan eklerin kullanımlarını unuttuklarını ifade etmektedirler.

Tablo 37: Haber Kiplerinin Kullanımıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Haber kiplerinin kullanımında (zaman bildiren ekler) zorlanıyor musunuz?	14	8

Tablo 37'ye göre öğrenciler haber kiplerinin kullanımında zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

Öğrenci 21: Evet çünkü Fransızca, Arapçada geçmiş zaman 1 tane ama Türkçede 2 tane.

Öğrenci 23: Şimdiki zaman kolay ama geçmiş zamanları karıştırıyorum.

Öğrenci 24: Mış, miş geçmiş zaman zor.

Öğrenci 27: Geniş zaman ve şimdiki zaman bazen benziyor.

Öğrenci 29: Biraz zor ama öğrendim. Sorun yok.

Öğrenci 31: İki geçmiş zaman var ve bunlar karışıyor.

Öğrenci 32: Bir cümlede iki zaman var, bu benim için zor oluyor.

Öğrenci 35: Arapçada ve Fransızcada öğrenilen geçmiş zaman yok. Ve mış, miş zor.

Öğrenci 37: İki geçmiş zaman kullanırken çok karıştırıyorum.

Öğrenci 38: Evet bazen karışıyor ama benim için sorun yok. Çünkü Türkçe yeni bir dil.

Öğrenci 40: Geniş zaman bazen fiillerde değişiyor. Bu bana zor geliyor.

Öğrenciler haber kiplerinde genel olarak belirsiz geçmiş zamanda zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Türkçede sık kullandığımız belirsiz geçmiş zaman, Arapça ve Fransızcada kullanılan bir zaman değildir. Belirsiz geçmiş zaman yerine belirli geçmiş zamanla ifade etmektedirler. Bu bağlamda öğrenciler çift geçmiş zamanda zorlanmaktadır. Bir kısım öğrenci buna alıştığını ve bazen zorlandıklarını belirtmektedirler.

Tablo 38: Türkçede Karşılaştırma Eki ve Üstünlük Ekini Kullanmayla İlgili

SORU	Evet	Hayır
Türkçedeki karşılaştırma eki (-den daha) ve üstünlük ekini (en)öğrenme ve kullanmada zorluk yaşıyor musunuz?	2	20

Tablo 38'e göre Türkçede karşılaştırma eki ve üstünlük ekini kullanmada öğrencilerin geneli zorlanmadıklarını belirtmişlerdir. Fakat 2 öğrenci kullanırken biraz zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrenci 29: Hayır zorluk yaşamıyorum.

Öğrenci 33,34,35,36,37,38: Zorluk yaşamıyorum ama kullanmak bazen zor oluyor benim için.

Öğrenci 39: Hayır eğlenceli bir konu.

Tablo 39: Türkçede Geniş Zaman Farklılıklarını Anlamayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçedeki geçmiş zaman farklılıklarını anlamada zorluk yaşıyor musunuz?	15	7

Öğrenci 24: Evet çünkü Türkçede 2 geçmiş zaman var.

Öğrenci 32: Evet çünkü aynı şeyi anlatmak için neden iki türlü var, anlamıyorum.

Öğrenci 35: Evet çünkü Fransızca, Arapçada geçmiş zaman 1 tane ama Türkçede 2 tane.

Öğrenci 25: Hayır sorun yok ama her zaman çalışmam lazım.

Öğrenci 36: Hayır zorluk yaşamıyorum çok alıştım yapıyorum.

Tablo 39'a göre öğrenciler Türkçedeki geçmiş zaman farklılıklarından dolayı zorluk yaşadıkları belirtmişlerdir. Türkçede sık kullandığımız belirsiz geçmiş zaman, Arapça ve Fransızcada kullanılan bir zaman olmadığından belirli ve belirsiz geçmiş zamanın kullanımı yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrenciler için zor

gelmektedir. Bununla birlikte Türkçenin yeni bir dil olmasından ve sık alıştırma yaptığından dolayı zorluk yaşamadıklarını belirten öğrenciler de vardır.

Tablo 40: Türkçedeki Fiilimsileri Öğrenme ve Kullanmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçedeki fiilimsileri öğrenmede ve kullanmada zorlanıyor musunuz? Neden?	18	4

Öğrenci 20: Evet çünkü ne zaman sıfat-fiil kullanacağım bilmiyorum.

Öğrenci 23: Evet mesela mak, mek ve ma, me birbirine karışıyor. Hangisi ne zaman anlamıyorum.

Öğrenci 27: Farklarını bilmiyorum.

Öğrenci 26: Biraz çünkü çok alıştırma yapıyorum. Daha kolay oluyor.

Öğrenci 29: Fiilimsileri anlamıyorum. Ve ekleri karıştırıyorum.

Öğrenci 32: Evet çünkü ekleri unutuyorum ve zor benim için.

Öğrenci 36: Evet çünkü mak, mek ve ma, me fiilleri çok karıştırıyorum. Anlamıyorum.

Öğrenci 37: Evet kullanmak zor ve çok unutuyorum.

Öğrenci 38: Evet biraz zor ama çok tekrar yapıyorum.

Öğrenci 40: Evet çünkü çok fiil var. Ve hangi fiiller sıfat fiil bilmiyorum.

Anket verilerine göre öğrencilerin büyük bir kısmı fiilimsiler sıfat-fiillerde zorlandıklarını ifade etmektedirler. Öğrenciler ekleri unuttukları ve birbirine karıştırdıkları için anlamada ve kullanmada zorluk yaşamaktadırlar. Birkaç öğrenci tekrar ve alıştırma yapmalarından dolayı daha az zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 41: Türkçedeki Bağlaçları Öğrenme ve Kullanmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçedeki bağlaçları öğrenmede ve kullanmada zorlanıyor musunuz? Neden?	10	12

Öğrenci 20: Öğreniyorum cümle içinde kullanmak zor oluyor.

Öğrenci 21: Bağlaçları birbirine karıştırıyorum.

Öğrenci 25: Biraz çünkü ile bazen yanlış yazıyorum.

Öğrenci 26: Biraz çünkü bazen unutuyorum.

Öğrenci 29: Evet zor bir metinde zorlanıyorum ve karıştırıyorum.

Öğrenci 35: Evet çünkü bazı cümlelerin anlamı zor oluyor, ben anlamıyorum. Bu yüzden bağlaçlar karışıyor.

Öğrenci 36: Hayır biraz ezberlemek lazım. Kolay benim için.

Öğrenci 40: Evet bağlaçlar biraz karışık. Belki belki ve ister ister farklı mı anlamıyorum.

Bağlaçlar konusunda öğrencilerden bir kısmı bazı bağlaçların birden fazla anlamı olduğu için zorlandıklarını, karıştırdıklarını ve unuttuklarını belirtmişlerdir. Diğer öğrenciler ise tekrar ettikçe ve ilerlemeye başlayınca bir sorun olmadığını ifade etmektedirler.

Tablo 42: Kitaptaki Konuların Gereksiz Olduğunu Düşündükleri Konu ya da Konularla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Kitaptaki konulardan seviyenize göre gereksiz olduğunu düşündüğünüz konu ya da konular var mı?	1	21

Öğrenci 20: Hayır, kitabın harika olduğunu düşünüyorum.

Öğrenci 24: Kitap çok güzel

Öğrenci 40: Kitapta Tunuslu Mehdi resmi ve başka resimler değişebilir.

Tablo 42'ye göre öğrenciler kitaptaki konulardan gereksiz konu olduğunu düşünmediklerini belirtmektedirler. Bir öğrenci ise kitaptaki bazı görsellerin değişebileceğini belirtmektedir.

4.3.Dil ve Kültür.Farklılığıyla İlgili Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemlere Ait Bulgular

Dil ve Kültür Farklılığıyla ilgili A1 ve A2 seviyesindeki öğrencilerin durumları tabloda sunulmuştur.

4.3.1A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Dil ve Kültür Farklılığıyla İlgili Görüşleri

Dil ve Kültür Farklılığıyla İlgili A1 düzeyindeki öğrencilerin ilgili durumları şu şekildedir:

Tablo 43: Kültür ve Dil Farklılığının Dil Öğrenmeyi Zorlaştırmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Kültür ve dil farklılığı dil öğrenmeyi zorlaştırıyor mu?	1	18

Öğrenci 1: Yeni kültürleri keşfetmek bize heyecan veriyor.

Öğrenci 5: Hayır çünkü Türk kültürü bizim için yabancı kültür değil. Bize çok benziyor.

Öğrenci 11: Hayır çünkü bizim öğretmenimiz Türk ve bizim için kolaylık oluyor.

Öğrenci 13: Hayır yeni bir dil ve yeni bir kültür öğrenmek güzel.

Öğrenci 17: Biraz zorlanıyorum. Çünkü bu yeni bir dil ve Arapçadan farklı özellikleri var.

Tablo 43'e göre öğrencilerin geneli kültür ve dil farklılığının dil öğrenmeyi zorlaştırmadığını, Türk kültürünün kendileri için yabancı bir kültür olmadığını ve öğretmenlerinin Türk olmasının kolaylık sağladığını belirtmişlerdir. Fakat bir öğrenci yeni bir dil öğrendikleri ve Arapçadan farklı olduğunu düşündükleri için bazen güçlük yaşadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 44: İkinci Dilin Fransızca Olması ve Türkçe Öğrenirken Yardımcılığıyla İlgili A1Düzeyindeki Öğrencilerin Durumları

SORU	Evet	Hayır
İkinci dilinizin Fransızca olması Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?	16	3

Tablo 44'e göre öğrencilerin geneli ikinci dillerinin Fransızca olmasının Türkçe öğrenirken yardımcı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

Öğrenci 1: Evet, çünkü bize telaffuzda yardım ediyor. Çünkü Fransızca gibi Latin harfli.

Öğrenci 5: Evet özellikle bazı harflerin telaffuzunda yardımcı oluyor.

Öğrenci 17: Evet ikisinde de Latin alfabe var. Bu yüzden yardımcı oluyor.

Öğrenci 10: Hayır, Arapça ve Türkçe birbirine Fransızcadan daha çok benziyor. Bu yüzden yardımcı olmuyor.

Öğrenci 12: Arapça ve Türkçede benzer kelime çok var.

Anket verilene göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrenciler için ikinci dillerinin Fransızca olması Türkçe öğrenirken kolaylık sağlamaktadır. Bazı öğrenciler ise Fransızcanın değil Arapça ve Türkçedeki benzer kelimelerden dolayı Arapçanın daha yardımcı olduğunu belirtmektedirler.

Tablo 45: Fransız Kültürünün Etkisinin Türk Dilini Öğrenirken Sorun Olup Olmamasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Fransız kültürünün etkisi Türk dilini öğrenmenizde sorun oluyor mu?	4	15

Tablo 45'e göre öğrencilerin çoğunluğu sorun olmadığını belirtmişlerdir. Bazıları ise sorun olduğunu ama bu sorunun ne olduğunu belirtmemişlerdir.

Tablo 46: Arap Kültürünün ve Türk Kültürünün Benzerliğiyle Türkçe Öğrenmeye Yardımcılığıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Arap kültürünün ve Türk kültürünün benzerliği Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?	19	0

Öğrenci 1: Evet, çünkü biz tarihimize baktık. Türk kültürüyle birlikte önceden çok uzun süre yaşadık.

Öğrenci 7: Evet Arap kültürü ve Türk kültürü birbirine benziyor. Ve önceden burada birlikte yaşadık.

Öğrenci 9: Evet tabiki çünkü Arap kültürü ve Türk kültürü birbirine çok benziyor.

Öğrenci 10: Evet çünkü benziyorlar.

Öğrenci 15: Evet birbirimize benziyoruz. Bu yüzden yardımcı oluyor.

Öğrenci 16: İki kültür birbirine çok yakın

Öğrenci 19: Evet iki kültür benziyor. Bunu ortak kelimelerden de anlıyoruz.

Tablo 46'ya göre Arap kültürünün ve Türk kültürünün benzerliği Türkçe öğrenirken öğrencilere yardımcı olmaktadır. Öğrenciler Arap kültürünün ve Türk kültürünün birbirine benzediğini, yakın olduğunu ve önceden Tunus'ta birlikte yaşadıklarını belirtmektedirler. İki kültürün yakın olmasının olumsuz bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 47: Anlamı Bilinmeyen Türkçe Bir Sözcüğün Karşılığının İlk Hangi Dilden Araştırmayla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Arapça	Fransızca	İngilizce
Anlamını bilmediğiniz Türkçe bir sözcüğün karşılığını önce hangi dilden ararsınız?	14	3	2

Öğrenci 1: Türkçe, Arapçaya çok yakın. Çünkü bazı kelimeler aslında Arapça.

Öğrenci 3: İlk Arapçaya bakarım.

Öğrenci 5: Arapça ve Fransızca ikisine de bakarım.

Öğrenci 7: İngilizceye bakarım çünkü okula İngilizce eğitim alıyoruz. İngilizceden bakmak benim için daha kolay.

Öğrenci 11: Fransızcadan bulmak daha kolay.

Tablo 47'ye göre öğrenciler anlamını bilmedikleri bir Türkçe sözcüğün karşılığı için genel olarak Arapça dilini tercih ettiklerini belirtmektedirler. Fakat iki öğrenci okuldaki eğitim dilinin İngilizce olmasından dolayı İngilizceyi tercih ettiklerini, üç öğrenci de Fransızcadan daha kolay bulabileceklerini ifade etmektedirler.

Tablo 48: Türkçenin Arapçaya ya da Fransızcaya Yakınlığıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Arapça	Fransızca
Türkçenin Arapçaya mı Fransızcaya mı yakın olduğunu düşünüyorsunuz?	19	0

Öğrenci 1: Arapçaya daha yakın. Çünkü bazı kelimeler Arapça ve Türkçede aynı.

Öğrenci 4: Arapça bazı kelimeler benziyor.

Öğrenci 5: Arapça çünkü Arapça ve Türkçe çok benziyorlar.

Öğrenci 6: Arapça Kuran dili ve bazı kelimeler Türkçeye Arapçadan geliyor.

Öğrenci 7: Türkçe, Arapçaya çok yakın. Çünkü bazı kelimeler aslında Arapça.

Öğrenci 8: Evet çünkü harfler benziyor.

Öğrenci 10: Bence Arapça çünkü bazı kelimeler Türkçenin aynısı.

Öğrenci 17: Arapça çünkü Arapça ve Türkçede benzer çok kelime var. Kitap, makas, elbise, kalem.

Tablo 48'e göre öğrenciler Türkçenin Arapçaya daha yakın olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Tablo 49: Türkçe Öğrenirken Öğretmenin Türk Olmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Öğretmeninizin Türk olması Türkçe öğrenirken kolaylık sağlıyor mu?	19	0

Öğrenci 1: Evet Türk olduğu için Türkçeyi iyi öğreniyoruz.

Öğrenci 2: Evet çünkü Türkçeyi çok iyi biliyor.

Öğrenci 7: Evet çünkü Türkçe orijinal konuşan kişi daha iyi.

Öğrenci 10: Evet onun telaffuzu çok iyi ve bize kolaylık sağlıyor.

Öğrenci 12: Evet çünkü o her zaman Türkçe konuşuyor.

Öğrenci 13: Evet her zaman Türkçe konuşuyor ve bu bizim için kolaylık oluyor.

Tablo 49'a göre öğrenciler öğretmenlerinin Türk olmasının Türkçe öğrenirken kolaylık sağladıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler için öğretmenlerinin Türk olması Türkçeyi ve Türk kültürünü daha iyi öğrenmelerini sağlamaktadır.

Tablo 50: Öğretmenin Aynı Dil ve Kültüre Sahip Olmamasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Öğretmeninizin sizinle aynı dil ve kültüre sahip olmaması sorun oluyor mu? Neden?	0	19

Tablo 50'ye göre öğrenciler öğretmenin aynı dil ve kültüre sahip olmaması sorun olmamaktadır. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 2: Hayır çünkü başka Arap bir hoca olsaydı Türk kültürünün özelliğini bilmez.

Öğrenci 3: evet çünkü daha çok iyi verebilir.

Öğrenci 4: Türkçeyi ondan öğrenmek iyi. Çünkü onun telaffuzu çok iyi.

Öğrenci 5: Hayır çünkü bizim hoca dersimize kolaylık sağlıyor.

Öğrenci 7: Hayır çünkü orijinal Türkçe konuşan kişi daha iyi.

Öğrenci 9: Hayır bizim hoca çok nazik ve çok bilgi veriyor bize.

Öğrenci 10: Onun telaffuzu çok iyi ve bize çok kolaylık sağlıyor.

Öğrenci 11: Çünkü Türkçe öğretmeni dilini iyi biliyor. Başka kültürden hoca çok iyi temsil etmez.

Öğrencilerin görüşlerine bakılarak, A1 düzeyindeki öğrenciler öğretmenlerini anladıklarını ve aynı kültüre sahip olmamasının sorun değil, Türk dilini daha iyi öğrenmelerinde avantaj olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 51: Türkçe Kitaplarındaki Metin ve Görsellerin Kendi Kültürlerine Uygunluğuyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe ders kitaplarındaki metin ve görsellerin kültürünüze uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	17	2

Öğrenci 1: Evet isimleri zor buluyorum.

Öğrenci 3: Hayır mesela bazı isimler bizimle aynı. Osman, Hasan.

Öğrenci 6: Tunuslu Mehdi fotoğrafı ve bazı metinlerdeki fotoğraflar uygun değil.

Öğrenci 10: Kitap uygun ama Mehdi'nin fotoğrafı uygun değil.

Görüldüğü üzere Türkçe ders kitaplarındaki metin ve görsellerle ilgili öğrenciler bir sorun yaşamamaktadırlar. Fakat iki öğrenci kitapta yer alan Tunuslu Mehdi resminin, Tunus insanı gibi olmadığından dolayı bu görselin değişebileceğini belirtmektedirler. Öğrencilerin bahsettikleri kitap Yunus Emre Enstitüsü'nün A1 seviyesi için Yedi İklim kitabıdır.

4.2.3. A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Dil ve Kültür Farklılığıyla İlgili Görüşleri

Dil ve Kültür Farklılığıyla İlgili A2 düzeyindeki öğrencilerin ilgili durumları şu şekildedir:

Tablo 52'ye göre A2 düzeyindeki öğrencilerin geneli kültür ve dil farklılığının dil öğrenmeyi zorlaştırmadığını belirtmişlerdir. Fakat bazen zorlandıkları için bazı öğrenciler biraz cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Tablo 52: Kültür ve Dil Farklılığının Dil Öğrenmeyi Zorlaştırmasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Kültür ve dil farklılığı dil öğrenmeyi zorlaştırıyor mu?	2	20

Öğrenci 21: Hayır yeni bir dil öğrenmek çok güzel.

Öğrenci 26: Hayır, bilakis yeni diller öğrenmeyi çok istiyorum.

Öğrenci 30: Hayır ama bazen biraz zorlanıyorum. Çünkü yeni bir dil ve başka telaffuz.

Öğrenci35: Türkçeyi seviyorum. Türkçe öğrenmek eğlenceli ve güzel.

Öğrenci 37: Biraz çünkü gramer Arapçadan farklı.

Öğrenci 39: Hayır, Türk kültürü ve Arap kültürü benziyor.

Öğrenci 40: Hayır, iki kültür çok yakın.

Anket verilerine göre öğrenciler için kültür ve dil farklılığı öğrenmeyi zorlaştırmamaktadır. Türk kültürü ve Arap kültürünün birbirine yakın olduğunu, iki kültürün birbirine benzediğini ifade etmektedirler. Fakat iki öğrenci yeni bir dil olmasından, gramer farklılığından ve telaffuzdan dolayı biraz zorlandıklarını belirtmektedirler.

Tablo 53: İkinci Dilin Fransızca Olması ve Türkçe Öğrenirken Yardımcılığıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Durumları

SORU	Evet	Hayır
İkinci dilinizin Fransızca olması Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?	12	10

Öğrenci 20: Evet çünkü bazı harf telaffuzları aynı.

Öğrenci 22: Evet, çünkü harfler bana yardım ediyor.

Öğrenci 32: Evet, çok yardım özellikle alfabe bana kolaylaştırıyor.

Öğrenci 35: Hayır, çünkü birbirinden farklı.

Öğrenci 39: Hayır ikisi farklı diller.

Tablo 53'e göre ikinci dillerinin Fransızca olmasının Türkçe öğrenirken yardımcı olmasıyla ilgili öğrencilerin cevapları yarı yarıyadır. Bazı öğrenciler yardımcı olduğunu belirtirken bazıları ise farklı olduğunu belirtmektedirler.

Tablo 54: Fransız Kültürünün Etkisinin Türk Dilini Öğrenirken Sorun Olup Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Fransız kültürünün etkisi Türk dilini öğrenmenizde sorun oluyor mu?	2	20

Öğrenci 40: Hayır, çünkü kültürüm Fransız değil.

Tablo 54'e göre öğrencilerin geneli sorun olmadığını belirtmişlerdir. Bazıları ise sorun olduğunu ama bu sorunun ne olduğunu belirtmemişlerdir.

Tablo 55: Arap kültürünün ve Türk kültürünün Benzerliğiyle Türkçe Öğrenmeye Yardımcılığıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Arap kültürünün ve Türk kültürünün benzerliği Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?	22	0

Öğrenci 23: Evet çok yardımcı oluyor.

Öğrenci 27: Evet çünkü aynı topraklarda yaşadık.

Öğrenci 31: Evet, Arapça ve Türkçe birbirine çok yakın diller.

Öğrenci 34: Evet tabiki iki kültür çok yakın.

Öğrenci 40: Evet, çok yardımcı oluyor. İki kültür benziyor.

Tablo 55'e göre öğrencilerin hepsi Arap kültürünün ve Türk kültürünün benzerliğinin Türkçe öğrenirken yardımcı olduğunu, iki kültürün birbirine benzediğini belirtmişlerdir.

Tablo 56: Anlamı Bilinmeyen Türkçe Bir Sözcüğün Karşılığının İlk Hangi Dilden Araştırmayla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Arapça	Fransızca	İngilizce	Türkçe
Arap kültürünün ve Türk kültürünün benzerliği Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?	15	4	2	1

Öğrenci 23: Fransızca, çünkü ikinci dil. Ve biz Fransızca'yı çok kullanıyoruz.

Öğrenci 24: Fransızca çünkü çok kullanıyoruz.

Öğrenci 26: Türkçe eş anlamı bulmaya çalışıyorum.

Öğrenci 30: İlk Fransızca sonra Arapça bazen İngilizce.

Öğrenci 35: Arapça ve Türkçe aynı çok kelime var. Arapça bakarım.

Tablo 56'ya göre öğrenciler anlamını bilmedikleri bir Türkçe sözcüğün karşılığı için genel olarak Arapça'yı tercih ettiklerini belirtmektedirler. Bazı öğrenciler Fransızca'yı ikinci dil olarak kullanmalarından dolayı Fransızcadan araştırmayı tercih etmektedirler. Bir öğrenci de Türkçe eş anlamı bulmaya çalıştığını ifade etmektedir.

Tablo 57: Türkçenin Arapçaya ya da Fransızcaya Yakınlığıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Arapça	Fransızca
Türkçenin Arapçaya mı Fransızcaya mı yakın olduğunu düşünüyorsunuz?	22	0

Öğrenci 23: Arapçaya çünkü Türkçede Arapça çok kelime var.

Öğrenci 27: Arapça ve Türkçe benzer çok kelime var. Arapçaya daha yakın.

Öğrenci 30: Arapça ve Türkçe kelimeler birbirine benziyor. Bazı kelimelerin telaffuzları aynı.

Öğrenci 31: Tabiki Arapçaya.

Öğrenci 40: Arapçaya daha yakın olduğunu düşünüyorum.

Tablo 57'ye göre öğrenciler Türkçenin Arapçaya daha yakın olduğunu, Arapça ve Türkçede çok kelimenin aynı olduğunu düşündüklerini belirtmektedirler.

Tablo 58: Türkçe Öğrenirken Öğretmenin Türk Olmasıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Öğretmeninizin Türk olması Türkçe öğrenirken kolaylık sağlıyor mu?	22	0

Öğrenci 23: Evet çünkü Türkçeyi daha iyi bilir.

Öğrenci 26: Evet çünkü güzel konuşur ve tüm egzersizleri düzeltir.

Öğrenci 28: Evet tabi ki, çünkü doğru öğretiyor ve Türkçe onun ana dili.

Öğrenci 30: Evet, hızlı konuşuyor.

Öğrenci 36: Evet çok kolay çünkü o Türkçeyi doğru öğretiyor.

Tablo 58'e göre öğrenciler öğretmenlerinin Türk olmasının Türkçe öğrenirken kolaylık sağladığını belirtmişlerdir. Öğrenciler için öğretmenlerinin Türk olması Türkçeyi ve Türk kültürünü daha iyi öğrenmelerini sağlamaktadır.

Tablo 59: Öğretmenin Aynı Dil ve Kültüre Sahip Olmamasıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Öğretmeninizin sizinle aynı dil ve kültüre sahip olmaması sorun oluyor mu? Neden?	0	22

Tablo 59’a göre öğrenciler öğretmenin aynı dil ve kültüre sahip olmaması sorun olmamaktadır. Öğrencilerin görüşleri şu şekildedir:

Öğrenci 20: Hayır çünkü Türk öğretmen olması daha iyi. Türkçeyi doğru ve güzel öğreniyoruz.

Öğrenci 25: Türk öğretmen var ve biz daha iyi Türkçe öğreniyoruz.

Öğrenci 26: Hayır, Türk öğretmen lazım. Çünkü doğru biliyor.

Öğrenci 30: Türkçeyi, Türk öğretmen daha iyi bilir.

Öğrenci 35: Türkçe doğru telaffuz için çok iyi oluyor. Kendi kültürümden olsa doğru olmaz.

A2 düzeyindeki öğrenciler Türkçe öğrenirken aynı dil ve kültüre sahip olmamasından dolayı bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Ve öğretmenlerinin Türkçeyi daha doğru ve iyi öğreteceğinden dolayı Türk olmasını istemektedirler.

Tablo 60: Türkçe Kitaplarındaki Metin ve Görsellerin Kendi Kültürlerine Uygunluğuyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Evet	Hayır
Türkçe ders kitaplarındaki metin ve görsellerin kültürünüze uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	22	0

Öğrenci 26: Evet özellikle bayram metni.

Öğrenci 31: İyi, çeşit çok. Renkli bir kitap.

Tablo 60’agöre öğrenciler kullanılan Yunus Emre Enstitüsü A2 için Yedi iklim Türkçe ders kitaplarındaki metin ve görsellerin kültürlerine uygun olduklarını belirtmişlerdir.

4.2.4. Öğrenci Görüşlerine Göre A1 Düzeyinde Dil Becerilerinde Yaşanan Problemler

Tablo 61: Dil Becerilerinden En Çok Hangisinde Zorluk Yaşadıklarıyla İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Yazma	Konuşma	Dinleme	Okuma
Dil becerilerinden (okuma, dinleme, konuşma, yazma)en çok hangisinde zorluk yaşıyorsunuz?	8	7	4	-

Tablo 61’e göre öğrencilerindil becerilerinden en çok hangisinde zorluk yaşadıklarıbelirtlmıştır. Öğrenciler genel olarak yazma ve konuşma da zorluk çektiklerini belirtmektedirler.

Tablo 62: Türkçe Öğretiminde En Çok Hangi Beceriye Önem Verilmesiyle İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Yazma	Konuşma	Dinleme	Okuma
Size göre Türkçe öğretiminde en çok hangi beceriye önem verilmektedir?	14	5	-	-

Tablo 62’ye göreöğrencilerin Türkçe öğretiminde hangi beceriye önem verildiğine dair görüşleri belirtilmiştir. Öğrencilerin geneli yazma becerisine önem verildiğini belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler ise konuşma becerisine önem verildiğini belirtmiştir.

Tablo 63: Türkçe Öğretiminde En Çok Hangi Beceriye Önem Verilmesi Gerektiğiyle İlgili A1 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Yazma	Konuşma	Dinleme	Okuma
Sizce en çok hangi beceriye önem verilmelidir?	10	9	-	-

Tablo 63’e göre öğrencilerin Türkçe öğretiminde en çok hangi beceriye önem verilmesi gerektiğiyle ilgili görüşleri belirtilmiştir. Öğrenciler yazma becerisi ve konuşma becerisi üzerinde durmuşlardır.

4.3.4 Öğrenci Görüşlerine Göre A2 Düzeyindeki Dil Becerilerinde Yaşanan Problemler

Tablo 64: Dil Becerilerinden En Çok Hangisinde Zorluk Yaşadıklarıyla İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Yazma	Konuşma	Dinleme	Okuma
Dil becerilerinden (okuma, dinleme, konuşma, yazma) en çok hangisinde zorluk yaşıyorsunuz?	10	10	1	1

Öğrenci 31: Okuma çünkü bazı kelimeler çok uzun oluyor.

Tablo 64'e göre öğrencilerin dil becerilerinden en çok hangisinde zorluk yaşadıkları belirtilmiştir. Öğrenciler genel olarak yazma ve konuşma da zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Dinleme ve okumada da birer öğrenci zorlandığını belirtmiştir.

Tablo 65: Türkçe Öğretiminde En Çok Hangi Beceriye Önem Verilmesiyle İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Yazma	Konuşma	Dinleme	Okuma
Size göre Türkçe öğretiminde en çok hangi beceriye önem verilmektedir?	10	11	1	-

Tablo 65'e göre öğrencilerin Türkçe öğretiminde hangi beceriye önem verildiğine dair görüşleri belirtilmiştir. Öğrenciler yazma ve konuşma becerilerine önem verildiğini belirtmişlerdir.

Tablo 66: Türkçe Öğretiminde En Çok Hangi Beceriye Önem Verilmesi Gerektiğiyle İlgili A2 Düzeyindeki Öğrencilerin Görüşleri

SORU	Yazma	Konuşma	Dinleme	Okuma
Sizce en çok hangi beceriye önem verilmelidir?	12	8	2	-

Öğrenci 31: Dinleme. Çünkü eğer dinlersen konuşabilirsin ve yazabilirsin.

Tablo 66'ya göre öğrencilerin Türkçe öğretiminde en çok hangi beceriye önem verilmesi gerektiğiyle ilgili görüşleri belirtilmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu yazma

becerisi üzerinde durmuşlardır. Bazıları da konuşma ve dinleme becerileri olması gerektiğini belirtmişlerdir.

4.4 Öğretmenlere Yönelik Bulgular

Araştırmanın devamında öğrencilerin, öğretmenlerine seçmeli ders olarak Tunus'ta Türkçe öğretimine ilişkin sorular yöneltilmiştir. 5 öğretmenle görüşülmüş, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak açık uçlu 20 soru sorulmuştur.

Soru:1

“Derslerinizde, ders izlencesine göre öğretim amaçlarınızı gerçekleştirebiliyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin hepsi evet cevabını vermiştir. Derslerini, ders izlencesine göre yürütmektedirler. Öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Öğretmen 1: Evet. Tabi ki gruplara ve seviyeye göre bazı değişiklikler olsa da dersler belirlenene hedefler doğrultusunda işlenmektedir.

Öğretmen 2: Evet, genelde.

Öğretmen 3,4,5: Evet.

Soru:2

“Konuşma becerisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Sesli harflerin telaffuzu (ö, ü, ı)

Öğretmen 2: Özellikle konuşma becerisini geliştirmek için uygun bir ortamın veya yeterli zamanın olmayışı bu becerinin geliştirilmesine engel teşkil etmektedir.

Öğretmen 3: Derslerin haftada 2 saat olmasından dolayı yeterli vaktin olmayışı öğrencilerin unutmasına sebep oluyor.

Öğretmen 4: Bazı harflerin telaffuzları ı, u ve ç, ş karışması

Öğretmen 5: Arap alfabesi ve Türk alfabesindeki farklılıklar dolayı bazı sesleri telaffuzu öğrencileri zorluyor. Mesela o harfi.

Öğretmenlerin cevapları doğrultusunda konuşma becerisinde harflerin telaffuz farklılıkları öğrencileri zorlamaktadır. Bununla birlikte Türkçe ders saati sayısının az olması konuşma becerisinin gelişmesine engel teşkil etmektedir.

Soru:3

“Yazma becerisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna öğretmenlerin cevabı şu şekildedir:

Öğretmen 1: Farklı alfabe bilmelerinden kaynaklanan sıkıntılar var. Fransızca da m ve n harflerin yazılışı harflerin okunuşundaki alışkanlık

Öğretmen 2: Alfabe farklılığından kaynaklanan sorunlar az da olsa görülmektedir. Kelimelerin yanlış yazılması veya yazımlarının karıştırılması, eklerin yanlış yazımı sık karşılaşılan hatalardır.

Öğretmen 3: Sesli harflerde ı, i ve u, ü’yü yazarken birbirine karıştırıyorlar.

Öğretmen 4: Türkçenin çekimli bir dil olmasından dolayı eklerdeki harflerde zorlanan öğrenciler bulunmaktadır.

Öğretmen 5: Bazı öğrenciler Fransızcadaki harflerin okunuş ve yazılışlarında farklılıklar olduğu için Türkçe harfleri işittiklerinde, Fransızca yazılışlarına göre yazan öğrenciler var.

Öğretmenlerin cevaplarına göre öğrencilerin farklı alfabe bilmelerinden, bazı sesli harflerin yazımlarını birbirine karıştırmalarından, Türkçenin eklemeli bir dil olmasından dolayı eklerin yazımındaki yanlışlardan kaynaklanan sorunlar bulunmaktadır.

Soru:4

“Okuma becerisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna öğretmenlerin cevabı şu şekildedir:

Öğretmen 1: Yazma ve konuşma becerisindeki problemler okumayı etkiliyor

Öğretmen 2: Türkçe öğrenen öğrencinin kendi dilinde veya bildiği dillerde bulunmayan sesleri telaffuz etmesi veya doğru bir şekilde okuması zaman almaktadır. Özellikle uzun kelimeler zorluk derecesini artırmaktadır.

Öğretmen 3: Telaffuzlarında zorlandıkları kelimeyi okudukları zaman zorlanmaktadırlar.

Öğretmen 4: Uzun kelimeleri heceleyerek okuyabilmektedirler.

Öğretmen 5: Fransızcada bazı kelimeler uzun yazılıp kısa okunduğu için birtakım öğrenciler bunu Türkçede de yapmaktadır. Ve ses telaffuzları açısından farklılıklar olduğu için kelimeyi Fransızca gibi okuma eğiliminde olan öğrenciler var.

Öğretmenlerin cevapları doğrultusunda okuma becerisi alanında yazma ve konuşma becerisindeki problemler, telaffuzunda zorlandıkları kelimeyi okurken zorlanma ve Fransızca ve Türkçedeki fonetik farklılıktan dolayı okumada zorlanan öğrenciler bulunmaktadır.

Soru:5

“Dinleme becerisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna öğretmenlerin cevabı şu şekildedir:

Öğretmen 1: A1 seviyesinde eğitim verdiğimiz için kelime dağarcıklarının az olması nedeniyle kaynaklanan sorunlar oluyor.

Öğretmen 2: Sürekli Türkçe konuşulan bir ortamda bulunmayan öğrenciler için sesleri tanıma, ayırt etme ve anlamlandırma sorun olmaktadır.

Öğretmen 3: Derslerin haftada 2 saat olmasından dolayı öğrenciler bazı sesleri çok anlayamamaktadırlar.

Öğretmen 4: Öğrenciler A1 düzeyinde bildikleri kadar kelimeyi anlıyorlar.

Öğretmen 5: Türkçe sondan eklemeli bir dil olduğu için öğrenciler özneleri anlamada karışıklık yaşıyorlar.

Dinleme becerisi alanında öğretmenlerin görüşlerine göre A1 düzeyindeki kelime dağarcığının az olması, Türkçe konuşulan ortamın az olması ve ders saatlerinin az olmasından dolayı öğrenciler sorunlar yaşamaktadır.

Soru:6

“Dil bilgisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna öğretmenlerin cevabı şu şekildedir:

Öğretmen 1: Anlama ve kavrama düzeyine bağlı değişkenler oluyor.

Öğretmen 2: Öğrencilerin bildikleri dillerden çok farklı bir yapıya sahip olan Türkçenin dil bilgisi öğretiminde hedef kitlenin dilinden veya yaygın kullanılan dillerden yararlanmadan anlatmak çok zordur. Özellikle başlangıç düzeyindeki öğrenciler için en basit yapıları anlamak bile büyük çaba gerektiriyor.

Öğretmen 3: A1 düzeyinde Türkçenin çekimli bir dil olmasından dolayı zorluk yaşanmaktadır. İyelik ekleri, hâl ekleri

Öğretmen 4: Ekleri kullanmada, geçmiş zaman farklılıklarını anlamada zorlanan öğrenciler var.

Öğretmen 5: Eklerin kullanımı konusunda problem yaşamaktadırlar. Mesela özneler.

Öğretmenlerin cevapları ışığında dil bilgisi alanında öğrenciler birtakım problemler yaşamaktadırlar. Dil yapılarındaki farklılıklar başlıca sebebini oluşturmaktadır. Eklerin kullanımını öznelerle ilişkilendirme, geçmiş zaman farklılıkları başlangıç düzeyindeki öğrencilerin anlamaları ve kullanmaları için büyük bir çaba gerektirmektedir.

Soru:7

“Öğrencilerin anlamada en çok zorlandığını düşündüğünüz dil bilgisi konuları nelerdir?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: A1, A2 seviyesinde çok sıkıntı olduğunu düşünmüyorum.

Öğretmen 2: Belirtme hali, isim tamlamaları, genel olarak ad durum eklerinin kullanımı

Öğretmen 3: Belirtme hali, İsim tamlamaları, iyelik eklerinin çekimleri

Öğretmen 4: Ad durum eklerinin kullanımı, geçmiş zaman farklılıklarının kullanımı

Öğretmen 5: Tamlamalar, iyelik ekleri, çekim ekleri

Temel seviyede Türkçe öğrenen Tunuslu öğrenciler ad durum eklerinde, tamlamalarda, hal ve iyelik eklerinde, geçmiş zaman farklılıklarında ve çekim eklerinde problem yaşamaktadırlar.

Soru:8

“YTÖ için eğitim materyalleri tasarlıyor ve kullanıyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Evet

Öğretmen 2: Metin düzeyinde

Öğretmen 3: A1 düzeyinde

Öğretmen 4: Evet öğrencilerin düzeylerine göre

Öğretmen 5: Evet

Öğretmenler YTÖ için eğitim materyalleri tasarlamakta ve kullanmaktadırlar.

Soru:9

“Sınıfınız teknoloji tabanlı dil öğretimi yapılmasına elverişli mi?” Derslerinizde teknoloji temelli materyallerden hangilerini kullanabiliyorsunuz? sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Bilgisayar ve projeksiyon

Öğretmen 2:Yunus Emre Enstitüsünün Z Kitap uygulamasını kullanıyorum ve kesinlikle çok faydalı. Haftada 2 saatlik derste daha fazlasına zaman kalmıyor.

Öğretmen 3: Evet, Akıllı tahta Z kitap

Öğretmen 4: Bazı sınıflar elverişli bazıları değil

Öğretmen 5: Evet kısmen

Genel olarak sınıflar teknoloji tabanlı dil öğretimi yapılmasına elverişlidir. Öğretmenler teknoloji temelli materyallerden Z kitabı kullanmaktadırlar.

Soru:10

“Öğrencilerin Arapça bilmesi Türkçe öğretimini olumlu/olumsuz etkilemekte midir?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Arapça-Türkçe ortak 250’den fazla kelime olması işimi kolaylaştırıyor.

Öğretmen 2: Ortak kelime sayısının çok olması yönüyle tabi ki evet. Ama bazı seslerin telaffuzunda ana dilden kaynaklanan sorunlarla da karşılaşmaktadır. Arapça gibi zengin ve güçlü bir dili bilmelerinin Türkçe gibi sistematik ve zengin dili öğrenmeleri açısından faydalı olduğunu düşünüyorum.

Öğretmen 3: Benzer kelimeleri öğrendikçe mutlu oluyorlar ve öğrenme istekleri artıyor.

Öğretmen 4: Türkçe ve Arapça ortak kelime çok fazla var. Bu yüzden öğrencilerle iletişimde iyi oluyor. Fakat Arapçadaki gramer yapısı Türkçeden farklı olduğu için öğrenciler için karışıklığa da sebep olmaktadır.

Öğretmen 5: Evet ortak kelimelerden dolayı kolaylık vardır.

Öğretmenlerin cevapları doğrultusunda öğrencilerin Arapça bilmeleri Türkçe öğretimini olumlu yönde etkilemektedir. Arapçadaki gramer yapısındaki farklılık

bazı öğrenciler için karışıklığa sebep olsa da Türkçe ve Arapçadaki ortak kelimelerin olması öğrenciler için kolaylık sağlamaktadır.

Soru:11

“Öğrencilerin Fransızca bilmesi Türkçe öğretimini olumlu/olumsuz etkilemekte midir?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Türkçede Fransızca kökenli kelimenin çok olması işimi kolaylaştırıyor.

Öğretmen 2: Bazı seslerin Fransızcadaki gibi telaffuz edilmesi bakımından doğal olarak olumsuz etkisi vardır. Ama alfabenin öğretimi veya yazıda Fransızca öğrenmiş olmalarının faydalı olduğu kanaatindeyim.

Öğretmen 3: İkinci dillerinin Fransızca olması alfabe öğretiminde çok yardımcı oluyor.

Öğretmen 4: Evet ortak kelimelerin olması kolaylık sağlıyor.

Öğretmen 5: İki dilde Latin alfabesiyle yazılmasından dolayı kolaylık sağlamaktadır.

Öğrencilerin Fransızca bilmesi alfabe öğretimi, telaffuz kolaylığı, ortak kelime olmasından dolayı Türkçe öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.

Soru:12

YTÖ için kullandığınız ders kitabının öğrencilerin seviyelerine uygun olduğunu düşünüyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen1: İstanbul üniversitesinin kitabı güzel. Resmî olarak kullandığımız

Öğretmen 2: Yunus Emre Enstitüsünün A1 kitabında çok gereksiz ayrıntılar olduğunu düşünüyorum. Evet, birkaç küçük değişiklikle daha kaliteli hale getirilebilir. Şimdilik en iyisi bu.

Öğretmen 3: Yunus Emre Enstitüsünün kitabını kullanmaktayız. Bazı yerlern gereksiz olduğunu düşünüyorum.

Öğretmen 4: Bazı kısımlar değiştirilmeli.

Öğretmen 5: Evet fakat birkaç bölüm değişebilir. Genelde memnunum.

Öğretmenler kullanılan kitaptan genel olarak memnun olduklarını belirtmişlerdir. Fakat bazı bölümlerin değiştirileceğini de ifade etmektedirler.

Soru:13

“Öğrencilerin Türk kültürüne karşı tutumları nasıldır ve Türkçe öğretimini nasıl etkilemektedir?” sorusuna öğretmenlerin cevabı şu şekildedir:

Öğretmen 1: Türkçe’ye ve Türkiye’ye karşı Tunus’ta ayrı bir sevgi var. Özellikle son bir yılda liselerde aşırı talep yoğunluğu yaşıyoruz. Bourguba School da görev yapıyorum. Toplamda 35 öğrenci ile başlamış ilke. Şu anda 60 un üstünde öğrenci var.

Öğretmen 2: Türkiye’yi ve Türkleri seven öğrenciler Türkçeyi de severek öğreniyorlar. Daha çok çalışarak zorlukların üstesinden gelmeye çalışıyorlar.

Öğretmen3: Türk kültürü ve Arap kültüründeki benzerlikler öğrencilerin hoşuna gitmekte. Türkiye’yi ve Türkçeyi sevmektedirler.

Öğretmen 4: Türkiye’ye ve Türkçeye karşı güzel bir sevgi var.

Öğretmen 5: Genel olarak Türkiye’yi sevmektedirler. Türk dizilerinin yaygınlığından dolayı Türkçeye yönelik ilgi ve alaka fazla.

Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre öğrenciler Türkiye’yi sevdiklerinden dolayı Türkçeyi de severek öğrenmektedirler. Özellikle Türk dizileri Türk dilini öğrenmeyi yaygınlaştırmaktadır.

Soru:14

“Türkçe öğretirken uyguladığınız bir yöntem var mı?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Her Türk öğretmenin aldığı formasyon bilgisi, tecrübesi ve kendine özel yöntemi vardır.

Öğretmen 2: Çeviri yönteminden sadeleştirmeye kadar dersin, konunun ve hedef kitlenin durumuna göre farklı yöntemlerden yararlanılmaktadır.

Öğretmen 3: Konu ve hedef kitleye göre farklı yöntemleri kullanmaktayım.

Öğretmen 4: Çeviri yönteminden yararlanıyorum.

Öğretmen 5: Seviyelere göre farklı yöntemler kullanıyorum.

Öğretmenler derslerinin konu ve hedef kitlesine göre çeviri yöntemi gibi farklı yöntemlerden yararlanmaktadırlar.

Soru:15

“YTÖ’de, ADP yer alan amaç-kazanımlara dikkat ediyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir

Öğretmen 1: Mutlaka

Öğretmen 2: Evet. Zaten kitabımız da Ortak Çerçeve Programına göre hazırlanmıştır.

Öğretmen 3,4,5: Evet.

YTÖ’de, ADP de yer alan amaç ve kazanımlara öğretmenler dikkat ettiklerini belirtmektedirler.

Soru:16

Tunus'un mevcut dil-kültür yapısı Türkçe öğretimini zorlaştırıyor mu? sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Fiziki şartların dışında bir sıkıntı yok.

Öğretmen 2: Hayır; dil öğrenmeye, iletişime ve yeniliğe açık insanlar Türkçeye de açıklar.

Öğretmen 3: Yeni bir dil öğrenmeye açık bir toplum.

Öğretmen 4: Hayır çünkü Türkçeyi öğrenmek istiyorlar.

Öğretmen 5: Hayır. Çünkü benzerliklerimizde var.

Tunus’un mevcut dil-kültür yapısı Türkçe öğretimini zorlaştırmamaktadır. Öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre Tunus insanları dil öğrenmeye ve yeniliğe açık, Türkçe öğrenmeyi isteyen bir toplumdur.

Soru:17

“Öğrencilere ölçme ve değerlendirmeyi nasıl yapıyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Liselerde yapılan derslerin düzeyinde yazılı kategorisinde (konuşma ve yazma metinleri, dilbilgisi ve yazma alanında) sınav yapıyorum. Bourguba Schoolda konuşma, yazma, dinleme ve dilbilgisi alanında ayrı kategorilerde sınav yapmaktayım.

Öğretmen 2: Belirli dönemlerde gerçekleştirdiğimiz sınav ve uygulamalarla

Öğretmen 3: Okulda belirli dönemlerde istenen sınavlarla.

Öğretmen 4: Dil bilgisi ve yazma alanında hazırlıyorum.

Öğretmen 5: Hazırladığım sınavlarla.

Öğretmenler öğrencilere temel dil becerileri alanında belirli sınav dönemlerinde ölçme ve değerlendirme yapmaktadırlar.

Soru:18

“Ölçme ve değerlendirmede becerilere göre ölçek kullanıyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1,2,3,4 ,5: Evet

Soru:19

“YTÖ’de sınıf yönetimi hakkında ne düşünüyorsunuz -varsa- yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Problem yok

Öğretmen 2: Sorun yaşamıyorum, yaşamadım. Yorucu ama zevkli bir iş. En az bir yabancı dil bilmeden ve YTÖ konusunda ciddi bir araştırma yapmadan bu işi girmemek gerekiyor.

Öğretmen 3: Gittiğimiz ülkenin en azından dil yapısını bilmemiz gerekli.

Öğretmen 4: Öğrenciler kelimenin kendi dillerindeki karşılığını bilmek istemektedirler. Bu bakımdan derste öğretmene çok iş düşmektedir.

Öğretmen 5: Bir problem yaşamamaktayım.

YTÖ’de sınıf yönetimiyle ilgili öğretmenler sorun yaşamadıklarını belirtmektedirler. Fakat bir yabancı dil bilmenin ve gidilen ülkenin dil yapısının bilinmesinin gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Soru:20

“Tunus örgün eğitim sistemi YTÖ’yü etkilemekte midir?” sorusuna öğretmenlerin cevapları şu şekildedir:

Öğretmen 1: Hayır

Öğretmen 2: Çok yoğun ders programı ve ders yükü Türkçe dersine katılımı ve çalışmayı engellemektedir.

Öğretmen 3: Çünkü ders programları çok yoğun. Türkçenin yanında farklı dil dersleri de görmektedirler. Bu durum derse katılımı ve çalışmayı etkilemektedir.

Öğretmen 4: Hayır.

Öğretmen 5: Hayır fakat ders programları çok yoğun.

Öğretmenler genel olarak Tunus örgün eğitim sisteminin YTÖ’yü etkilemediğini belirtmektedirler. Fakat ders programları çok yoğun olduğu ve Türkçenin yanında öğrenciler farklı diller de öğrendiği için Türkçe dersine yeterli düzeyde katılım olmadığını belirten öğretmenler bulunmaktadır.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada; Tunus'ta ortaöğrenim, lise ve üniversitelerdeki seçmeli yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi gören öğrencilerin bu süreçte karşılaştıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Tunus'ta Türkçe öğrenirken birtakım sorunlar bulunmaktadır. Bu yaşadıkları sorunları tespit etmeye yönelik hazırlanan bu çalışmada Tunus'ta seçmeli ders olarak Türkçe dersi gören üç farklı lise, bir ortaöğretim okulu ve bir üniversitedeki toplam 41 öğrenciye ve Türkçe öğreten 5 öğretmene yarı yapılandırılmış görüşme formu sunulmuştur. Öğrencilere verilen formlarda Türkçenin özelliklerine ilişkin belirli konu başlıklarının onları ne derece zorladığını veya problem yaşadıklarını ve bunların nedenlerini belirtmeleri istenmiştir. Aynı şekilde çalışmanın güvenilirliği açısından öğrencilerin öğretmenlerine de sorular sorulmuştur. Yapılan bu çalışmayla, seçmeli ders kapsamında Türkçe öğrenmek isteyen Tunuslu öğrencilerin yaşadıkları sorunlar belirlenmeye çalışılarak, ortaya çıkan veriler doğrultusunda öğrencilerin durumlarına göre çeşitli değerlendirmelerde bulunulmuştur. Araştırmada öğrencilere ve öğretmenlere sunulan konular dört ana başlık etrafında toplanmıştır. Bu başlıklar; dil becerileri, dil ve kültür farklılığı, dilbilgisi, dil becerileriyle ilgili öğrencilerin durumlarıdır. Bu başlıklar altında öğrenciler için 72 öğretmenler için 20 olmak üzere toplam 92 soru yer almaktadır. Bahsedilen dört ana başlıktan A1 düzeyindeki öğrencileri zorlayan dil becerileri ile ilgili sırasıyla yazma, okuma, dinleme ve konuşma olmuştur. A2 düzeyindeki öğrencileri için konuşma, dinleme, yazma ve okumadır. Öğrenciler, dil becerileri başlığındaki konuların onları ne derecede zorladıklarını; okumada “okuyabilirim” ve “okuyamam”, dinlemede “dinleyebilirim ve dinleyemem”, konuşmada “konuşabilirim ve konuşamam”, yazmada “yazabilirim ve yazamam” şeklinde belirtmişlerdir. Öğrencilere dil becerilerine ilişkin sorular Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nden hareketle sorulmuştur. Dil becerilerinden yazma becerisiyle ilgili A1 düzeyindeki öğrencilerin %57'si sözlük yardımıyla, basit cümlelerle, bildikleri kelimelerle tatil selamları gönderme kısa ve basit bir posta kartlarını yazabilmektedir. Bununla birlikte %68'i de otellerde adları, adresleri, ulusal kimliği ve benzerlerini formlara yazabilmektedir. A2 düzeyindeki öğrencilerin %68'i kısa basit notlar, haberler yazabilmektedir. %100'ü ise bir şeye teşekkür etmek için çok basit kişisel bir mektup yazabilmektedirler. İbragiçe de (2017, 63) yaptığı çalışmada Bosna'da temel dil becerilerinde öğrencilerin kompozisyon yazarken çoğu zaman kendi ana diline uyarlamalar yaptıklarından dolayı harf açısından yazma konusunda; Boşnak

alfabesinde “ı, ö, ü, ğ” harfleri olmadığı için öğrencilerin bu harfleri yazmada problemlerinin olduğunu bulmuştur. Alshirah (2013, 100) ise Ürdün’de Türkçe öğrenen öğrenciler üzerine yaptığı çalışmada temel dil becerilerinde yazımda alfabe kaynaklı sorunlar bulmuştur. Chang da (2016, 119) yapmış olduğu çalışmada Tayvan da temel dil becerilerinde öğrencilerin kelime hazinelerindeki yetersizlik ve dil bilgisi konularının eksikliğinden dolayı dört dil becerilerinin geliştirilemediğini ifade etmiştir.

Okuma becerisinde A1 öğrencilerinin anket sonuçlarına göre %73’ü diziler ve şarkılarla, bilinmeyen kelimeler için sözlük yardımıyla tabela, afiş ve kataloglarda yer alan basit bilgileri okuyup anlayabilmekte, %68’i de tanıtma metni, davet mektubu ve kişisel bilgilerdeki basit cümleleri okuyup anlayabilmektedir. A2 düzeyindeki öğrencilerin anket sonuçlarına göre %100’ü bazen menü, mektupların zorluk derecesine göre ve çevreleriyle ilgili bazı kelimelerde zorlansalar da günlük yaşamla ilgili örneğin tanıtım, menü, adres gibi metinleri ve önceden tahmin edilebilen, kendimizle veya çevremizle ilgili bilgilerin yer aldığı metinleri ve kişisel mektupları okurken anlayabilmektedirler. Karşılıklı konuşmayla ilgili A1 düzeyindeki öğrencilerin %100’ü arkadaşlarıyla biraz yavaş ve tekrar ederek konuşursa, söylemek istedikleri için yardım ederse kendilerini basit bir şekilde ifade edebilmekte, %68’i doğrudan doğruya gerekli şeylerle ve çok iyi bildikleri konularla ilgili basit sorular sorabilir ve soruları yanıtlayabilmektedirler. A2 düzeyindeki öğrencilerin durumları ise etkinlik anlatmada zorluk yaşayacağını ve basit cümlelerle anlatabileceğini belirten öğrenciler olsa da %72’si kendilerini, bildikleri konuları ve etkinlikleri ilgilendiren basit alışlagelmiş durumları ifade edebilmektedir. Doğru telaffuzdan dolayı hata yapmaktan çekinen öğrenciler de vardır. Fakat %77’si karşılıklı kısa bir konuşmaya katılsa, konuşmayı sürdürebilmektedir.

Bağlantılı konuşmayla ilgili A1 düzeyindeki öğrencilerin %78’i tanıdığı kişileri ve oturduğu yeri anlatmak için kalıplaşmış ifadeleri ve basit cümleleri kullanabilmektedir. Bağlantılı konuşmayla ilgili A2 düzeyindeki öğrencilerin %100’ü kendini, ailesini, evini, eğitimini ve meslek hayatıyla ilgili konularda ifade edebilir. Dinleme becerisiyle ilgili A1 düzeyindeki öğrenciler tahmin ederek ya da yavaş yavaş konuşulduğunda %89’u kendiyile ilgili somut şeyleri basit sözcüklerle ve cümlelerle yavaş yavaş konuşulduğunda anlayabilir, %100’ü ailesiyle veya çevresiyle ilgili sorular sorulduğunda anlayabilmektedir. A2 düzeyindeki öğrencilerin dinleme becerisinde %77’si cümleleri ve günlük yaşamda en çok kullanılan sözcükleri, kendi isim için örneğin alışveriş yapma, çevresi üzerine konuşma gibi önemli şeyleri anlayabilir, %86’sı kısa, basit mesajları ve duyuruları anlayabilmektedir.

Bu bilgiler ışığında elde edilen sonuçlara göre dil becerilerinin kazanımları Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’ne uyumluluk göstermektedir. Seçmeli ders kapsamında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Tunuslu öğrencilerin dil bilgisi

konularından kaynaklanan problemlere göre, Türkçenin çekimli bir dil olması, isim ve sıfat tamlamaları, Türkçe cümle kurma ve cümle yapısındaki farklılıklar, haber kiplerinin kullanımı, geçmiş zaman farklılıkları, fiilimsiler ve bağlaçları öğrenme ve kullanmada zorluk yaşadıkları anlaşılmıştır. Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması, farklı dil ailelerine bağlı olması, Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması ve cümle içindeki öğelerin yerlerinin Arapça ve Fransızcadakinden farklı olmasından dolayı bu problemlerin sebebini belirtmektedir. Fakat aynı zamanda Fransızcadaki ve Türkçedeki bazı benzer harf telaffuzlarının öğrenciler için kolaylık sağlığı anlaşılmıştır. Verilen ankete katılan A1 öğrencilerinin %26'sı, A2 öğrencilerinin de %54'ü Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmamasından dolayı Türkçe öğrenirken sorun olduğunu belirtmiştir. Arapça ve Türkçe cümle yapılarının farklı olması, Türkçeden geçmiş zamanın çok zamanlı olması ve Türkçenin sondan eklemeli bir dil olmasından dolayı öğrenciler zorluk yaşamasına sebep olmaktadır. Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzlarının olması Türkçe öğrenirken A1 öğrencilerinin %84'ü, A2 öğrencilerinin %77'si için yardımcı olduğu anlaşılmaktadır. Türkçe ve Arapçada benzerliği olmayan ama Fransızca ve Türkçe de yer alan benzer harf telaffuzları öğrenciler için kolaylık sağlamaktadır. Çünkü Fransızcada yer alan 26 harften 11'i aynı telaffuza sahiptir. Arapçadaki bazı sesler birden fazla sese karşılık geldiğinden dolayı, Tunuslu öğrencilerin iki dilli olması Türkçe öğrenirken bir avantaj sağladığı anlaşılmaktadır.

Arapçadaki bazı harflerin Türkçede olmamasıyla ilgili A1 düzeyindeki öğrencilerin %36'sı için, A2 öğrencilerinin %37'si problem, A1'dekilerin %63'ü, A2'dekilerin %72'si için ise bir sorun olmadığı anlaşılmaktadır. Öğrenciler harflerin telaffuzlarında, sesli harfleri birbirine karıştırmada problem yaşadıkları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra Türkçedeki sesli harflerle, Fransızcadakilerin benzeşmesinden dolayı kolaylık sağlığı da tespit edilmiştir. Alshirah (2013, 100)' da yaptığı araştırmada ise Ürdünde Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe de sekiz harfle karşıladığımız ünlüleri Arap alfabesinde üç işaretle karşılanmasından dolayı yazarken ünlü harfleri göstermemelerine ya da "a" yerine "e"; "ı" yerine "i" vb. gibi yazmalarına neden olduğunu bulmuştur. Bu bağlamda Tunuslu öğrencilerin Arapçanın yanında Fransızca dilinden dolayı Latin alfabesini bilmeleri onlar için avantaj olmaktadır. İbragiçe (2017, 63) 'de yaptığı çalışmada, Boşnak alfabesinin Türk alfabesi gibi Latin harflere dayanmasına rağmen bazı harfler Boşnakça da farklı yazılıp seslendirildiğinden bazı harflerin de yakın olmasından dolayı, öğrenciler ayırım yapmadan bu harflerin aynı harf olduğunu zannederek, onların bazen harfleri karıştırdıkları bazen de hiç yazmadıklarını tespit etmiştir.

Türkçenin Arapçadan farklı olarak çekimli bir dil olmasından ve farklı dil ailelerinden gelmelerinden dolayı A1 öğrencilerinin %94'ü, A2 öğrencilerinin %54'ü için sorun oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Türkçe öğrenirken isim ve sıfat tamlamalarını oluşturma Arapça ve Fransızca da farklı

olmasından dolayı A1 öğrencilerinin %58'i, A2 öğrencilerinin %32'si için zorluk sebebi olduğu anlaşılmaktadır. Türkçedeki tamlayan ve tamlanan ekleri her iki dildede bulunmamaktadır. Arapça ve Fransızcadaki tamlama dizilişleri Türkçenin tam tersi şeklindedir. Özellikle A1 öğrencileri için tamlama eklerinin kullanımı zorlaşmaktadır.

Tunuslu A1 düzeyindeki öğrencilerin %52'si, A2 öğrencilerinin %60'ı cümle kurma ve cümle yapısındaki farklılıktan dolayı sorunlar yaşamaktadırlar. Cümle kurarken öğelerin Arapça ve Fransızcadan cümle içinde farklı yerlerde diziliminden, cümle yapısındaki farklılıklardan dolayı öğrencileri zorlanmaktadır. İbragiçe (2017, 64)'nin de yaptığı araştırmada Boşnak öğrenciler, Boşnakça dil bilgisi yapısının Türkçeye göre farklı olmasından dolayı mesela, cümle dizilişi “özne+yüklem+nesne” şeklinde olduğu için cümle kurmada zorluk çektiklerini tespit etmiştir. Türkçe hâl eklerinin öğrenme ve kullanımında A1 öğrencilerinin %26'sı, A2 öğrencilerinin %32'si, iyelik eklerinde ise A1 öğrencilerinin %63'ü, A2 öğrencilerinin %45'i zorluk yaşamaktadırlar. Öğrenciler hâl eklerini ve iyelik eklerini kullanmada zorluk yaşamaktadırlar. Hâl eklerinde bulunma ve ayrılma eklerini, belirtme ekini kullanırken birbirine karıştırmaktadırlar. Alshirah (2013, 101)' da yapmış olduğu çalışmada Ürdün de Türkçe öğrenen öğrencilerin isimle fiil arasında ilgi kuran hâl eklerinin hangi fiille kullanıldığı konusunda zorluk çektiklerini belirterek, “yönelme” hali ekinin ne zaman “yönelme” ne zaman “için” anlamı taşıdığı konusunda sorunlar yaşandığını tespit etmiştir.

Tunuslu öğrenciler haber kiplerinin kullanımında özellikle A2 öğrencileri geçmiş zamanda iki farklı zaman olmasından dolayı sorun yaşamaktadırlar. Öğrenciler için belirsiz geçmiş zaman kendi dillerinde sık kullanılan bir zaman olmayışından ve Türkçede sık kullandığımız zaman oluşundan dolayı problem yaşamaktadırlar. Öğrenciler gelecek zaman, geniş zaman ve şimdiki zamanı birbirine karıştırmaktadırlar. Özellikle geniş zamanın olumsuzunda değişen fiiller ve istisnai durumların kullanımı, bazı fiillerde ünlü düşmesi veya değişmesi öğrenciler için zorluk oluşturmaktadır. Chang (2016,118)' da yaptığı araştırmada Tayvan da dil bilgisi konularında Çince ve Türkçe arasında yapı bakımından büyük fark olmasından dolayı öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde duyulan geçmiş zaman, geniş zaman, birleşik zamanlı eylemler konularında problem yaşadıklarını bulmuştur.

A2 öğrencilerinin %83'ü fiilimsileri ve %45'i bağlaçları öğrenmede zorluk yaşamaktadırlar. Öğrenciler sıfat-fiil eklerini birbirine karıştırmaktadırlar. Ve kullanırken zorluk yaşamaktadırlar. Aynı şekilde bazı bağlaçları da birbirine karıştırarak ve bazı bağlaçların farkını ayırt edememektedirler. Türkçede karşılaştırma ve üstünlük ekini öğrenme ve kullanmada A1 öğrencilerinin %94'ünün, A2 öğrencilerinin %91'inin sorun yaşamadığı, iyi kavradıkları anlaşılmaktadır. Ve bu konuda önemli bir problemlerinin olmadığı görülmektedir. A1 ve A2 öğrencileri için kullanılan ders kitabında bir sorun bulunmamaktadır. Öğrenciler

için ders kitabını beğendiklerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler için kültür ve dil farklılığı öğrenmeyi zorlaştırmamaktadır. A1 öğrencilerinin %95'i, A2 öğrencilerinin %91'i kültür ve dil farklılığının önemli olmadığını belirtmişlerdir. Farklı kültürleri bilen öğrenciler için Türkçe öğrenirken dil ve kültür farklılığının olumsuz bir etkisinin olmadığı anlaşılmaktadır. Türk kültürünün ve Arap kültürünün benzerliği Tunuslu öğrencilerin Türkçe öğrenmelerinde yardımcı olmaktadır. A1 ve A2 öğrencilerinin %100'ü Türk ve Arap kültürünün birbirine yakın olmasının onların öğrenme isteğini arttırdığını belirtmişlerdir. Bu bağlamda kültür ve dil farklılığı Türkçe öğrenmelerini zorlaştırmadığını göstermektedir.

Öğrenciler için ikinci dillerinin Fransızca olması Türkçe öğrenirken kolaylık sağlamaktadır. A1 öğrencilerinden kolay sağladığını belirten öğrenci oranı %89, A2 öğrencilerinden kolaylık sağladığını belirten öğrenci oranı %59 dur. Fransızcanın Latin harfli dil olması, alfabe benzerliği öğrencilere yardımcı olmaktadır. Seçmeli ders olarak Türkçe öğrenen Tunuslu öğrenciler bilmedikleri bir kelimeyi A1 öğrencilerinin %73 Arapçayı, %15 Fransızçayı, %10 İngilizceyi, A2 öğrencilerinin %68'i Arapçayı, %18'i Fransızçayı, %9'u İngilizceyi, %4'ü Türkçeyi tercih etmişlerdir. Öğrencilerin geneli ilk olarak Arapçayı tercih etmişlerdir. İngiliz sisteminde eğitim gören öğrenciler İngilizceye bakmanın kolaylık sağladığını belirtmişlerdir.

Öğrenciler Türkçeye, Fransızcanın ya da Arapçanın yakın olduğu sorusuna A1 ve A2 grubu öğrencileri Arapçanın olduğunu belirtmişlerdir. Fransızcanı Türkçeyi öğrenirken kolaylık sağladığını belirten öğrenciler yakınlık açısından Arapçayı tercih etmişlerdir. Türkçe öğrenirken A1 ve A2 düzeyindeki öğrenciler öğretmenlerinin Türk olmasını istemektedirler. Öğretmenlerin Türk olmasını öğrenciler istemektedirler. Öğretmenlerinin onlarla aynı kültüre sahip olmaması öğrenciler için bir sorun olmamaktadır. Öğretmenlerinin işaret diliyle anlamadıkları yerleri anlattıklarını belirtmişlerdir. Fakat bazı öğrenciler öğretmenlerinin kendi dillerine yabancı olmamasını belirtmişlerdir.

Öğrenciler kullanılan ders kitaplarındaki metin ve görselleri uygun bulmaktadırlar. Fakat bazı öğrenciler Tunus'a dair bazı fotoğrafların doğru olmadığını, düzeltilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Temel dil becerilerinde yazmada A1 öğrencilerinin %47'si, A2 öğrencilerinin %45'i konuşmada A1 öğrencilerinin %36'sı, A2 öğrencilerinin %45'i, dinlemede A1 öğrencilerinin 21'i, A2 öğrencilerinin %4'ü, okumada A2 öğrencilerinin %4'ü zorluk yaşamaktadır. A1 ve A2 düzeyindeki öğrencilerin görüş oranlarına göre en çok yazma becerisi üzerinde durulmuştur. A1 öğrencilerinin %52'si, A2 öğrencilerinin %54'ü yazma becerisi üzerinde durulmasını istemektedir. Konuşmayı da A1de %47 oranında öğrenci, A2de 54 oranında öğrenci

istemektedir. Öğrencilerin ağırlıklı olarak dilbilgisi konularında zorluk yaşamalarından dolayı yazma becerisine önem verilmesi gerekmektedir. Tunus'ta seçmeli ders olarak yabancı dil Türkçe öğretiminde 5 öğretmenden alınan cevaplara göre öğretmenler derslerde, ders izlencesine göre öğretim amaçlarını gerçekleştirmektedirler. Dört temel dil becerisinin öğretiminde, konuşma becerisinde yeterli zamanın ve uygun ortamın olmayışından dolayı bu durum istenilen düzeyde becerinin gelişmesine engel teşkil etmektedir. Yazma becerisinde alfabe farklılığından, Türkçenin çekimli bir dil olmasından dolayı birtakım sorunlar bulunmaktadır. Okuma becerisinde öğrencinin bildiği dilde yer almayan sesleri ve Fransızcadaki bazı telaffuz farklılıklarındaki alışkanlıkları Türkçeye yansıtmalarından dolayı sorun olmaktadır. Dinleme becerisinde ise temel seviyede kelime dağarcıklarının az olmasından ve özne-yüklem arasındaki ilişkiyi dinlerken zorlandıklarından dolayı birtakım sıkıntılar bulunmaktadır.

Öğretmenlerin cevaplarına göre öğrencilerinde belirttiği gibi dil bilgisi konularında tamlamalarda, ad durum eklerinde, geçmiş zaman farklılıklarında, hâl eklerinde, iyelik eklerinde ve özellikle Türkçenin çekimli bir dil olmasından dolayı sorun yaşamaktadırlar. Yabancılar Türkçe Öğretimi için öğretmenler öğrencilerin eğitim düzeylerine göre materyaller kullanmaktadırlar. Aynı zamanda derslerde kullanılan kitap Yunus Emre Enstitüsünün Yedi İklim kitabı olduğundan dolayı şartlarına göre Z kitap kullanan öğretmenler bulunmaktadır. Kullanılan ders kitabından da öğretmenler memnun olsa da bazı bölümlerin değiştirilebileceğini belirtmektedirler. Öğrencilerin cevapları gibi öğretmenlerin cevaplarında da Arapça bilmeleri Türkçe öğretimini olumlu yönde etkilemektedir. Arapça ve Türkçede benzer çok kelime bulunduğu için öğrencilerin öğrenme istekleri artmaktadır. Öğretmenlerden alınan verilerin sonuçlarına göre öğrencilerin Fransızca bilmesi alfabe ve telaffuz açısından Türkçe öğretimini olumlu yönde etkilemektedir.

Öğrencilerin Türk kültürüne karşı tutumları olumlu yöndedir Tunus'ta Türk kültürüne ve Türkçeye karşı yoğun ilgi bulunmaktadır. Öğretmenler Türkçe öğretiminde konunun ve hedef kitlenin durumuna göre farklı yöntemlerden yararlanmaktadırlar. ADP'de yer alan kazanımlara da dikkat etmektedirler.

Ölçme ve değerlendirmede becerilere göre ölçek kullanarak, belirli dönemlerde gerçekleştirilen sınavlarla ölçme ve değerlendirmeyi yapmaktadırlar. Sınıf yönetiminde öğretmenler herhangi bir sorun yaşamamaktadırlar. Öğrenciler genel olarak derse ilgilidir. Tunus örgün eğitim sistemi YTÖ'yü genel olarak etkilememektedir. Fakat çok yoğun ders programı ve ders yükü Türkçe dersine katılımı ve çalışmayı engellemektedir.

5.2. Öneriler

Yapılan araştırma kapsamında varılan bulgulara ve sonuçlara göre araştırmayı yapan kişinin önerileri şu şekildedir:

- Ana dili Arapça olan öğrenciler için Türkçe öğretirken Arapçanın yapısı ve Türkçenin yapısı arasındaki farklılıklar göz ardı edilmeyerek öğretilmelidir. Özellikle Arapçada olmayan kavramlar Türkçe öğretim sürecinde tekrarlanmalıdır.
- Öğretmen bulunduğu ülkedeki dilin genel özelliklerin, gramer yapısını bilirse daha verimli sonuçlar elde edilecektir.
- Öğrencilerin birbirine karıştırdığı zamanların arasındaki farklılıklar öğrencilere anlatılmalıdır. Bununla birlikte öğrencilerin birbirine karıştırdığı zamanlarla ilgili karma alıştırmalar sürekli yaptırılmalıdır.
- Öğretmen öğrencinin yanlış yapmasına karşın sabırlı olmalıdır.
- Dört ana dil becerisine yönelik (dinleme, yazma, konuşma, okuma) alıştırmalar yaptırılmalıdır.
- Öğrenci Türkçeyi kendi ülkesinde öğrendiği için öğretmen tarafından konuşmaya yönelik alıştırmalar ve aktiviteler sıklıkla yaptırılmalıdır.
- Konuşmaktan çekinen öğrenciler için oyunlar ve çeşitli aktivitelerle öğretim sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin Türk alfabesinde zorlandıkları harf telaffuzlar tespit edilerek buna uygun öğretim planı oluşturulmalıdır.
- Öğrencilere temel düzeyden başlayarak hâl ekleri, iyelik ekleri, ses uyumları ve ses olaylarına yönelik alıştırmalar sıkça yaptırılmalıdır.
- Öğretici kelime öğretimine ağırlık vermelidir.
- Tunuslu öğrenciler için Türkçe öğretim materyalleri öğrencilerin düzeylerini göz önünde bulundurarak hazırlanmalıdır.
- Dil bilgisi hatalarının en az olması için öncelikle öğrencinin kendi dilinin gramerini iyice öğrenmesi ve eksiklerini tamamlaması söylenmelidir. Bundan sonra kendi dilinin grameriyle yapılacak karşılaştırmalar daha verimli olur.
- Öğrencilerin yazmada çektikleri zorluklar yoğun olarak ekler üzerinde olmasından dolayı, Türkçe öğretiminde temel düzeyde öğrencilere Türkçenin sonundan eklemeli bir dil olma mantığının daha fazla üzerinde durulması gerekmektedir.

6. KAYNAKÇA

- Aksan, Doğan. **Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2003.
- Alshirah, Mohammed. 2013. Arap Kökenli Öğrencilerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Karşılaştıkları Zorluklar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aykaç, Nurullah. 2015. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimin Genel Tarihçesi ve Bu Alanda Kullanılan Yöntemler. Ankara: **Turkish Studies**. v.10-3, p.161-174.
- Barın, Erol. **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi**. Ankara: Akçağ Yayınları, 2013.
- Chang, Wen-Chia. 2016. Tayvan’da Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Fathi, Abdullah, A. 2016. Iraklı Öğrencilerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreniminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, Özcan. **Yabancı Dil Öğretimi (3)**. Ankara: Pegem, 2007.
- Demircan, Ömer. **Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri**. İstanbul: 2005.
- Deniz, Kemalettin. “İlköğretim İkinci Kademedeki Konuşma ve Dinleme Yoluyla Öğrencileri İkna Üzerine Bir Araştırma”. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara: 2007.
- Durmuş, Mustafa, Okur, Alparslan. **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**. Ankara: Grafiker Yayınları, 2013.
- Ekiz, Durmuş. **Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş: Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2003.
- Göçer, Ali. “Türkiye’de Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Uygulamalarına Yönelik Nitel Bir Araştırma”. **Dil Dergisi**. 145 (2009): 28- 47.
- Göçer, Ali, Moğul, Selçuk. “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış”. **Turkish Studies**. 6(3), (2011): 797-810.
- Güneş, Firdevs. **Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller**. Ankara: Pegem, 2013.

- İbragiç, İrma. 2017. Bosna Hersek'te İlköğretimde Yabancı Dil Olarak Türkçe A Düzeyinde Yazma Sorunları. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- İşcan, Adem. "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi". **Turkish Studies**. Volume 6/3 Summer. (2011): p. 939-948
- İşcan, Adem, Karagöz, Beytullah. "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisi Kazandırmada Filmlerin Kullanımı". **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. Aralık 20(4). (2016):126-1278.
- Karababa, Z. Canan. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Bu Alan İçin Öğretmen Yetiştirmenin Önemi ve Gereği. **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı Kitabı**. 2010:26-29.
- _____. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. Ankara, Türkiye. **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. 42(2), (2009): 265-277.
- _____. Avrupa Dil Portfolyosu. **Ankara Üniversitesi Dil Dergisi**. (2002):117.
- Karakuş, İdris. **Atatürk Dönemi Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretimi**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2006.
- Kılınç, Aziz, Şahin, Abdullah. **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi**. Ankara: Pegem Akademi, 2011.
- Köse, Durmuş. "Ortak Başvuru Metnine Uygun Türkçe Öğretiminin Başarıya ve Tutuma Etkisi". **Sosyal Bilimler Dergisi**.18(1) 2007: 107-118.
- Kutlu, Adem."Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kültürün Araç Olarak Kullanımı: Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Seviyesi)".**K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi**. 23 (2) 2014: 697-710.
- Meb. **İlköğretim Türkçe Dersi 6-8. Sınıflar Öğretim Programı**. Ankara: Devlet Kitapları Basımevi, 2006.
- National Report. Republic of Tunisia Ministry of Education. **The Development of Eucation, 2004-2008**.
- Richards, Jack C, Schmidt, Richard. **Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistic**. Malaysia: Longman, 2002.
- SMIDA, H. (2011). National Centre of Pedagogical Innovation and Research in Education, **Tunisa Timss**.

Okur, Alpaslan, Keskin, Funda. “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği”.

International Journal of Social Science. Volume 6 Issue 2, February 2013: p.1619-1640.

Özyer, Alaattin, Özyer Karakaya, Kübra. “Afrika Sahraltı İslam Coğrafyasında Türkçe Öğretimi ve Dil Politikası”.**Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kongresi Bildiri Metinleri, 20-21 Mayıs 2016** .Sakarya Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, 2016: 169-175.

Telc. **Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi.** Frankfurt, Almanya, 2013.

Timur Ağıldere, Suna. “XVIII. Yüzyıl Avrupa’sında Yabancı Dil olarak Türkçe Öğretiminin Önemi: Osmanlı İmparatorluğu’nda İstanbul Fransız Dil Öğretimi Okulu (1669-1873)”. **Turkish Studies.** Volume 5/3 Summer: 2010

Ulutaş, Ufuk, Torlak, Furkan. “Seta Analiz: Devrimden Demokrasiye Tunus’un Seçimi”. **Siyaset Araştırma ve Toplum Araştırmaları Vakfı.** Sayı 46 Kasım: 2011.

Uysal, Başak. 2009. Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğretimi Programları ve Örnek Kitapların Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Abant izzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.** G 9 bs. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2009.

Göçgün, Önder. [02.02.2013]<http://www.milliyet.com.tr/yazarlar/dusunenlerin-dusuncesi/dil--insan--ulus--devlet-ve-varolus-1663870/> 25.09.2018 tarihinde erişilmiştir.

Yıldız, Hamdi. [22.02.2017]<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/tunusta-secmeli-turkce-derslerine-devam-karari/756073> 11.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

Elmseddi, Abdüsselam. [10.02.2019]http://www.tasam.org/trTR/Icerik/3834/tunusta_egitim_sistemi adresinden 11.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

Deik. [2017]. <https://www.deik.org.tr/uploads/tunus.pdf> 10.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

Tunus'ta Türkçe dersleri kaldırılıyor [12.10.2016]http://www.konhaber.com/haber-tunus_ta_turkce_dersleri_kaldiriliyor-614366.html adresinden 11.10.2018 tarihinde erişilmiştir.

National Democratic Intitute. [2014] [https://www.ndi.org/sites/default/files/Tunisia%20Election%20Report%202014_EN_SOFT%20\(1\).pdf](https://www.ndi.org/sites/default/files/Tunisia%20Election%20Report%202014_EN_SOFT%20(1).pdf) 09.12.2018 tarihinde erişilmiştir.

Marsh, Olivia. [2018]<http://www.tourismtunisia.com/the-language-in-tunisia/> 11.10 2018 tarihinde erişilmiştir.

EKLER

Ek 1.KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Okulunuz:

2.Anadiliniz:

3.Nerelisiniz?

4. Cinsiyet: Erkek ( ) Kız ( )

5.Türkçe düzeyiniz nedir? A1 ( ) A2( )

6.Türkçe öğrenme süreniz?

Ek 2.

Tunus'taki A1 Seviyesindeki Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Yaşadıkları Zorlukları
Tespit Etmeye Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1. Dil Becerileri

1.1 Dinleme

A1

Kendinizle ilgili somut şeyleri basit sözcüklerle ve cümlelerle yavaş yavaş konuşulduğunda anlayabilir misiniz?

Ailenizle veya çevrenizle ilgili sorular sorulduğunda anlayabilir misiniz?

A2

Cümleleri ve günlük yaşamda en çok kullanılan sözcükleri, kendi isim için örneğin alışveriş yapma, çevreniz üzerine konuşma gibi önemli şeyleri anlayabilir misiniz?

Kısa, basit mesajları ve duyuruları anlayabilir misiniz?

1.2 Okuma

A1

Tabela, afiş ve kataloglarda yer alan basit bilgileri okuyup anlayabilir misiniz?

Tanıtma metni, davet mektubu ve kişisel bilgilerdeki basit cümleleri okuyup anlayabilir misiniz?

A2

Günlük yaşamla ilgili örneğin tanıtım, menü, adres gibi metinleri okuyup anlayabilir misiniz?

Önceden tahmin edilebilen, kendimizle veya çevremizle ilgili bilgilerin yer aldığı metinleri ve kişisel mektupları okuyup anlayabilir misiniz?

1.3Konuşma

A1

1.3.1. Karşılıklı Konuşma

Arkadaşınız biraz yavaş ve tekrar ederek konuşursa, söylemek istedikleriniz için yardım ederse kendinizi basit bir şekilde ifade edebilir misiniz?

Doğrudan doğruya gerekli şeylerle ve çok iyi bildiğimiz konularla ilgili basit sorular sorabilir ve soruları yanıtlayabilir misiniz?

A2

Kendinizi, bildiğiniz konuları ve etkinlikleri ilgilendiren basit alışlagelmiş durumlarda ifade edebilir misiniz?

Karşılıklı kısa bir konuşmaya katılsanız, konuşmayı sürdürebilir misiniz?

1.3.2. Bağlantılı Konuşma

A1

Tanıdığınız kişileri ve oturduğunuz yeri anlatmak için kalıplaşmış ifadeleri ve basit cümleleri kullanabilir misiniz?

A2

Kendinizi, ailenizi, evinizi, eğitiminizi ve meslek hayatınızla ilgili konularda ifade edebilir misiniz?

1.4 Yazma

A1

Tatil selamları göndermek için kısa ve basit bir posta kartı yazabilir misiniz?

Otellerde adları, adresleri, ulusal kimliği ve benzerlerini formlara yazabilir misiniz?

A2

Kısa basit notlar, haberler yazabilir misiniz?

Bir şeye teşekkür etmek için çok basit kişisel bir mektup yazabilir misiniz?

2. Dil Bilgisi

A1

Türkçedil bilgisi konularında zorlanıyor musunuz?

Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?

Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?

Türkçenin çekimli bir dil olması zorluk yaşıyor mu?

Arapçadaki bazı harflerin Türkçede olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?

Türkçeyi öğrenirken Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlanıyor musunuz?

Türkçe cümleleri kurmada ve cümle yapısındaki farklılıktan dolayı zorlanıyor musunuz?

Türkçe hâl eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?

Türkçe iyelik eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?

Haber kiplerinin kullanımında (zaman bildiren ekler) zorlanıyor musunuz?

Türkçedeki karşılaştırma eki (-den daha)ve üstünlük ekini (en)öğrenme ve kullanmada zorluk yaşıyor musunuz?

Kitaptaki konulardan seviyenize göre gereksiz olduğunu düşündüğünüz konu ya da konular var mı?

A2

Türkçedil bilgisi konularında zorlanıyor musunuz?

Türkçe ve Arapçanın birbirine yakın dil olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu?

Türkçe ve Fransızcadaki benzer harf telaffuzları Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?

Türkçenin çekimli bir dil olması zorluk yaşıyor mu?

Arapçadaki bazı harflerin Türkçede olmaması Türkçe öğrenirken sorun oluyor mu? Türkçeyi öğrenirken Türkçe isim ve sıfat tamlamalarını oluşturmada zorlanıyor musunuz?

Türkçe cümleleri kurmada ve cümle yapısındaki farklılıktan dolayı zorlanıyor musunuz?

Türkçe hâl eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?

Türkçe iyelik eklerini öğrenme ve kullanmada zorlanıyor musunuz?

Haber kiplerinin kullanımında (zaman bildiren ekler) zorlanıyor musunuz?

Türkçedeki karşılaştırma eki (-den daha) ve üstünlük ekini (en) öğrenme ve kullanmada zorluk yaşıyor musunuz?

Türkçedeki geçmiş zaman farklılıklarını anlamada zorluk yaşıyor musunuz? Türkçedeki fiilimsileri öğrenmede ve kullanmada zorlanıyor musunuz? Neden? Türkçedeki bağlaçları öğrenmede ve kullanmada zorlanıyor musunuz? Neden?

Kitaptaki konulardan seviyenize göre gereksiz olduğunu düşündüğünüz konu ya da konular var mı?

3. Dil ve Kültür Farklılığı

A1

Kültür ve dil farklılığı dil öğrenmeyi zorlaştırıyor mu?

İkinci dilinizin Fransızca olması Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?

Fransız kültürünün etkisi Türk dilini öğrenmenizde sorun oluyor mu?

Arap kültürünün ve Türk kültürünün benzerliği Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?

Anlamını bilmediğiniz Türkçe bir sözcüğün karşılığını önce hangi dilden ararsınız?

Türkçenin Arapçaya mı Fransızcaya mı yakın olduğunu düşünüyorsunuz?

Öğretmeninizin Türk olması Türkçe öğrenirken kolaylık sağlıyor mu?

Öğretmeninizin sizinle aynı dil ve kültüre sahip olmaması sorun oluyor mu? Neden?

Türkçe ders kitaplarındaki metin ve görsellerin kültürünüze uygun olduğunu düşünüyor musunuz?

A2

Kültür ve dil farklılığı dil öğrenmeyi zorlaştırıyor mu?

İkinci dilinizin Fransızca olması Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?

Fransız kültürünün etkisi Türk dilini öğrenmenizde sorun oluyor mu?

Arap kültürünün ve Türk kültürünün benzerliği Türkçe öğrenirken yardımcı oluyor mu?

Anlamını bilmediğiniz Türkçe bir sözcüğün karşılığını önce hangi dilden ararsınız?

Türkçenin Arapçaya mı Fransızcaya mı yakın olduğunu düşünüyorsunuz?

Öğretmeninizin Türk olması Türkçe öğrenirken kolaylık sağlıyor mu?

Öğretmeninizin sizinle aynı dil ve kültüre sahip olmaması sorun oluyor mu? Neden?

Türkçe ders kitaplarındaki metin ve görsellerin kültürünüze uygun olduğunu düşünüyor musunuz?

4. Öğrenci Görüşlerine Göre Dil Becerileri

A1

Dil becerilerinden (okuma, dinleme, konuşma, yazma) en çok hangisinde zorluk yaşıyorsunuz?

Size göre Türkçe öğretiminde en çok hangi beceriye önem verilmektedir?

Sizce en çok hangi beceriye önem verilmelidir?

A2

Dil becerilerinden (okuma, dinleme, konuşma, yazma) en çok hangisinde zorluk yaşıyorsunuz?

Size göre Türkçe öğretiminde en çok hangi beceriye önem verilmektedir?

Sizce en çok hangi beceriye önem verilmelidir?

Ek 3.

1.Öğretmenler İçin Sorular

Derslerinizde ders izlencesine göre öğretim amaçlarınızı gerçekleştirebiliyor musunuz?

Konuşma becerisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Yazma becerisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Okuma becerisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Dinleme becerisi alanında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Öğrencilerin anlamada en çok zorlandığı dil bilgisi konuları nelerdir?

YTÖ için eğitim materyalleri tasarlıyor ve kullanıyor musunuz?

Sınıfınız teknoloji tabanlı dil öğretimi açısından yeterli mi?

Öğrencilerin Arapça bilmesi Türkçe öğretimini olumlu mu olumsuz mu etkilemektedir?

Öğrencilerin Fransızca bilmesi Türkçe öğretimini olumlu mu olumsuz mu etkilemektedir?

YTÖ için kullandığınız ders kitabının öğrencilerin seviyelerine uygun olduğunu düşünüyor musunuz?

Öğrencilerin Türk kültürüne karşı tutumları nasıldır ve Türkçe öğretimini nasıl etkilemektedir?

Kültür ve dil farklılığı öğretimi zorlaştırıyor mu?

Türkçe öğretirken uyguladığınız bir yöntem var mı?

YTÖ’de ADP’deki amaç kazanımlara dikkat ediyor musunuz?

Aynı seviye grubuna Türkçe öğreten diğer öğretmenlerle görüş alışverişinde bulunuyor musunuz?

Öğrencilere ölçme ve değerlendirmeyi nasıl yapıyorsunuz?

Ölçme ve değerlendirmede becerilere göre ölçek kullanıyor musunuz?

YTÖ'de sınıf yönetimi hakkında ne düşünüyorsunuz -varsa-yaşadığınız sorunlar nelerdir?

Tunus'taki örgün eğitim sistemi YTÖ' yü etkilemekte midir?

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı- Soyadı: Fatma Zeynep Emin Avcı

İletişim Bilgileri: f.zeynepemin@gmail.com

Eğitim Bilgileri

Lise 2005-2009: Küçükköy Anadolu İmam Hatip Lisesi / Başarılı Koleji

Lisans 2009-2013: Fatih Üniversitesi

Formasyon 2014: İstanbul Ticaret Üniversitesi

İş Deneyimleri

2016-2017: Udef Sefirei Alem Uluslararası Öğrenci Derneği, Türkçe Okutmanı

2016-2017: MEB Fatih Halk Eğitim Merkezi, Türkçe Okutmanı

2017-2018: Türkiye Maarif Vakfı Somali, Türkçe Öğretmeni

2018- Türkiye Maarif Vakfı Tunus, Türkçe Öğretmeni

Yabancı Dil

Başlangıç: Arapça, Fransızca

Orta Düzey: İngilizce

Bilimsel Faaliyetler

28 Ekim 2018/ Paris, Fransa :1. Uluslararası Avrupalı Türkler ve İki Dillilik Çalışmaları Kongresi'ne“İki Dillilerin Eğitim Modelleri: Tunus Türkiye Maarif Okulu Örneği” isimli bidiri ile katılımcı.

